

MIRCEA DEMETRIAD

CASA ȘCOALELOR

BIBLIOTECĂ PEDAGOGICĂ

Nº 33ii

OPERE DRAMATICE

BUCUREŞTI

TIPOGRAFIA M. S. NICULESCU & Co.

PIAȚA PALATULUI REGAL

PREȚUL 6 LEI

MIRCEA DEMETRIAD

5173

Dublet

OPERE DRAMATICE

124136

BUCUREŞTI

TIPOGRAFIA M. S. NICULESCU & Co., STR. CLEMENTEI, 3

1905

1956

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

BUCURESTI

COTA

5173

B.C.U. Bucuresti

C127136

DAFIN FĚT-FRUMOS

SI

FRUMÓSA ILÉNA

— BASMU ÎNTR'UN PROLOG ȘI 10 ICÓNE —

In Basme este viață **Trecutului** săpată
Popoarele prin ele, ce-a fost ni se arată.
Poetii, lăsați presentul, spre ce-a fost vă 'nturnați
Prin basme și legende, voi neamul vă'nălțați.

PERSOANELE

Moş IMPĂRAT	ILÉNA COSINZÉNA
DAFIN FĚT-FRUMOS	SFÂNTA VENERI
AFIN, FRATE DE LAPTE CU DAFIN	BÓREA
MAGUL SIMON	ZEFIRUL, FIUL EI
PISMĂ, SMEUL	I URSITÓRE
FRIPT-DE-ŞETE	II URSITÓRE
STATU-PALMĂ-BARBA-COT	III URSITÓRE
STRÂMBĂ-LEMNE	MUCENIȚA VESTA
SFÂRÂMĂ-PETRE	MUCENIȚA FLORIÓRA
CIUBĂR, MARELE VORNIC	ELENA
MARELE LOGOFĚT AL DREPTĂȚEI	I DIN IELE
MARELE ARMAȘ	II DIN IELE
SOLUL DE LA ROȘ IMPĂRAT	III DIN IELE
VRCIUL CURȚEI	CRINUL
I-IUL SMEU	ROZA
II-LEA SMEU	TIPA-ROZA
IEDUL-IDOL	RĂSURA
IMPĂRĀTĒSA LIA	FLÓREA DE PURPURĂ

Muze, Amazone, Mucenițe, Feciore-Sfinte, Jupâneșe, Jupânițe, Nymfe, Hama-Dryade, Țărance, Țărani, Sfetnică, Breslași, Ostași, Aezi, Faună, Silvană, Tritonă, Pitici, Draci, Strigoă, Spânzurați, Balauri, Sclave Troiane, Ingeri, Sirene, Flori, Larve.

INCHINARE

LUMINĂȚIE,

Crescut în principiile Frumosului absolut, principii pe care Hyerofantele lón Heliade le-a trâmbișat prin vocea-i de oțel, am căutat la rînd, sărman apostol, să'mi iaú toiagul și să propovăduesc frumosul, chiar dacă a mea fară ar fi deșertul în care Sf lón Botezătorul a propovăduit în zadar.

*Și din dile de cercetări; din nopți de vegheri; din frumosele reamintiri ale unei copilării petrecute printre moșneni olteni, cari îmă hrăneau sufletul și mintea cu cele mai sublime și românesci legende; să născut copilul meu: „**Dafin Făt-Frumos și Frumosa Iléna**“.*

Dar copilul odată născut, fie el trumos ca sōrele, fie mai pocit ca Ucigăl-Tóca, are dreptul să fie botezat în legea lui Christos, cum să și dorescă să fie pus sub protecția unui chip sfânt.

*Ca bun creștin, ca unul ce am luat apostolatul pietrosului drum ce duce către **Frumos, Bine și Adever**, m'am tot gândit și răsgândit: Că cine ar putea*

protegui opera mea, cui a'ști putea-o încchina ca unușchip sfânt?

Și m'am socotit că pe vremuri avém boeră mari, ómeni de inimă și omenie, cari sprijinéu tot ce era scris în limba strămoșilor și tot ce fițea să deștepte în suflete slava trecutului. Dar va! mi-am șis amărât: cei de omenie s'aș dus! Ciocoismul, parvenirea tără suflată și cultură aș luat locul boerilor cănturari. Ce e mai vulgar în literatura francesă; Clasicismul german de la... Brașov, și Anglo-mania, ca pirul și cuciula s'aș înnălțat și aș copleșit bunele nóstre începuturi.

După școala nouă, ori-ce operă înnălțătoare de patriotism e o slabiciune. Azi trebuie să se cânte numai răul, ofițica de poruncelă și dorul după cimitir. Cine o să fie sămă de un basm pus în forma unei poeme dramatice? În vîcul acesta de iștovire, cine o să înfălegă pe Dafin alergând să întâlnescă pe frumosă Iléna, vecinic aproape și departe de acel ce o înfălege și voiesce să și-o apropie sie-și?

Azi realitatea dă parale, îndoirea spinărei urcă la înălțimi ameșităre! Cine ar mai fi naivul care să caute a dobêndi prin luptă, Idealul?

Fără îndoială, că dacă s'ar găsi vr'unul să'mi înfălegă opera, să se mai pótă emoționa la citirea unuș vers frumos, acela cată să tréca drept străin printre aș lui; acela cată să fie ponegrit fiind de ei neînțeleș.

Și, vădend, luminărie, că pe voi, oposiția, nu vă erușă; că aș voștriș aș căutat și caută să vă facă mielul lor ispășitor pentru ale lor păcate; mi-am șis: că trebuie să mă apropii de voi și am avut fericirea să vă cunosc de-aprōpe.

In voi am găsit nu pe politicianul scamator; dar

pe politicul întrevăđut de Aristotel. Pentru voř politica nefiind mijloc de parvenire, a fost însă-șă arta în care Binele, Frumosul și Adevărul s'aú intrupat.

In vorba vóstră senină, bună, părintescă îmī grăiaú toř străbunii vořtri, de la lón Cantacuzen împératul cărturar și pánă la vrednicul și iubitorul de fară postelnicul Cantacuzen. Věđendu-vě atât de senin și bun în culmea puterei la care aři ajuns, mi s'a părut sub vraja cuvîntării vóstre, că aři fi chiar Fět-Frumos visat de mine și însořit cu Iléna, idealul pe care l'aři cucerit de-a fi părintele ferei și sfătuitorul celuř mai mare și puternic partid. Mai ales că în jurul vořtru, ca și în jurul eroului meū, Smeul-Pismă, a căđut sdrobit cu toř balaurii luř : făfărnicia, ura, bârfirea și nesocotința.

Mi-am găsit sfântul chip ! am strigat plin de fericire. Protegurei lui morale, îmī încchin opera mea.

De acum că mi-am luat îndrăsneala, Luminăřie, să vě închin copilul născut din nesfîrșită ană de luptă cu Hymera, sunt sigur că va intra isbăvitor în lume.

Iar când ceř viitorř vor da peste a mea operă, smeritul meū nume se va ilumina în ochiř lor de puterea ce le va evoca numele G. Gr. Cantacuzen, căruř a fost închinată.

MIRCEA DEMETRIAD

PROLOGUL

Înfățișeză Sala Tronuluș, în palatul lui Moș Impărat. Către mijlocul scenei, se ridică tronul, pe trei trepte. Corona și Sceptrul sunt puse lângă tron. Către pl. II stânga, se găsește o masă cu trei serviciuri de aur, de mâncare.

Masa e încărcată cu mâncăruri, fructe și băuturi. Lângă tacâmuri se găsește câte o amforă cu vin. Spre planul III, un légân. La capătul légânului, o depânătore de lemn, cu lână pe ea. La culisa din stânga planul I, un cămin. La drepta planul III o ferestra deschisă. La lampadare, lumina e pe stins. Se audă în depărtare bătea clopotelor pe la biserică, vestind miezul nopței. Luminile se sting pe rând. Intunecimea infășoră scena, când a bătut a 12 oră. Scena primește *lumina Lunei prin fereastră*.

SCENA UNICĂ

I-a II-a III-a URSITÓRE

I. URSITÓRE. (Ese din cămin. Pórta un domino cu capușon cenușiu. Ține un toiag).

Sunt cea d'intai !

II. URSITÓRE. (Intră prin ferestra. Pórta un domino cu capușon conștelat. Ține un toiag).

Mă întări ! și eu sosesc cu tine.

I. URSITÓRE

N'ao văd pe sora nôstră..

II. URSITÓRE

S'o veđi trăsnind că vine

III. URSITÓRE. (Ese de după cea mai de sus tréptă a tronului. Pórtă un domino roșu cu capușon... Tine un toiag).

III. URSITÓRE

Uf!.. Iată-mă, surată!.. De ciudă nu mai pot!..
Iar nasceri?.. Iar ursire?..

II. URSITÓRE

Știi, draga mea, de tot
Te 'ntreci cu väicăratal!.. Aicea ne aşteptă
O masă încărcată...

III. URSITÓRE

Ce poftă 'ti-o deșteptă!
Ei, veđi tu, lăcomia pe mine nu-i stăpână;
Şi nici vr'un dor spre aur, surato, nu mi-e mâna.
Pe tronuri am putere; dar tronul nu mi-e drag!

II. URSITÓRE

Dar nu uîta, că pruncul fiind pe-al vieței prag,
Așteptă ca menirea să-i dăm... Vrei să trăiască?

III. URSITÓRE

Voeșc durerea 'n lume ca mamă să'l păzescă.

I. URSITÓRE (Care a mânca și băut)

Mâncarea e alésă, și vinul e ales;
Iar nu ca pe la cărciumă, și acru, ba și dres.
E masă 'mpăretescă!.. La rându-mă voi și eu;
Și'l iau pe prunc surat'o, cu drag sub scutul meu...

(Se apropiie de lăgăn și se uită la copil)

Și bată'l fericirea ! E dragoste curată.
Pe fruntea lui, schintea de geniu se arată.
In horă !.. Tôte 'n horă...

(Se învârtesc de trei ori în jurul legănuluī; apoi ridică toiagul spre copil)

Odraslă de 'mpěrat,

Cum tatăl tău aicea cu bine ne-a chemat,
 Să ești, la rândul meu,
Cu bine 'țăi urșesc viață ! Să crești nălătuș și drag ;
Un crin, ce înfloresc l'al raiurilor prag,
 Privind spre Dumnezeu.
Să ai păr 'n inele și negru ca păcatul ;
Cu ochi în care zîne glumind să-și ție sfatul,
 Să'n care să înneci
Priviri de cer, șirete priviri, priviri de foc ;
Când brațul tău va strângă al fetelor mijloc,
 Spre tine să le pleci.
Destoinic fiș în luptă ; dar drept și iubitor.
Să bitui prin grăire pe ori-care luptător ;
 Să'n drumul tău să pari
Un vis de tinerețe !... Să fugă de avuție ;
Dar, bană, palate, tronuri, de tine să se ție :
 Viu să răsari !

II. URSTITÓRE

Așa frumos l-a căruia,
Că nu mai știu ce să găsească
Cu darul tău asemuit,
Pe copilaș să căruească.

(Se învârtesc de trei ori. Ridică toagul)

Copil iubit, prunc de 'mpěrat,
In jurul těu am seinănat
Inchipuiră să te mângie,
Sîn veci în préjmă să'ti rămâe.

Tî-or cînta ele 'n ori-ce şópte
 În zorî, nămeze şi în nôpte ;
 Iar tu, veî cresc domnul lor !
 Să n'aî pe frunte niç un nor ;

Din contră geniû s'o lumine !
 Drăguş copil, am pus în tine :
 Murmurul recilor isvôre,
 Un râsărit plăcut de sóre,

Un glas de codru 'mbâtrânit,
 Al zilei triste asfîntit,
 Când nôptea vine şi-o învinge...
 Tot ce-a trăit, tot ce se stinge !...

Prin graiul tău să se perinde
 Şi doina care dor aprinde,
 Şi însuşi basmu 'nşclător ;
 Dar totuşi drag l-al tău popor.

Că veî domni prin Poezie !
 Iar vîcul tău are să fie,
 Un vîc de aur tutulor :
 Te dăruesc nemuritor !

III. URSITÓRE. (Şade la depănatore, şi trage firul vieţei).

Heî ! Heî !.. Cum vîd nu'î glumă suratelor voiştî...
 Ca darul meu în lăturî să'l daţi, să'l nimicîti.
 I-aţi dat averî, ba tronuri, visări, ba poezie !
 Iubirea şi norocul supuşî voiştî să-i fie !
 Surorilor, sciştî una ? Sunt bună ca şi voi !...
 Să-i fac vr'un rău, vî supér. Vedî, asta nu o voi !
 Aşa dar de la tine voi luă... şi de la ea.
 Voi face o 'mpărţîrc în viaţă-î... bună, rea...

(Ridică toiagu spre copil)

Tu, cea de veci luminatóre,
 Pe fruntea lui de osândit

Aruncă raze plângătore...
Iti e ursit !

(Pe lăgăn cad raže de lună).

Eă ce pe tronuri stăpânesc,
Copil al unuī Impérat,
Cu doru 'n suflet te ursesc
Să plecă înstrăinat...

Să creșci de mamă îngrijit,
Să creșci de tată alintat,
Și să fiți tu, al lor sfârșit
Să fruct înveninat.

Când' pe-a ta buză va miji
Mustața brunilor adulți,
In calea ta vei veșteji
Florii... Fără să ascultă,

Nebun vei merge, visător
Dupa un chip ce 'n tine 'l săp;
Noū jidove rătăcitor,
Cu fiere te adăp.

Aă s'o zărești în tot pe Ea!...
In grău, in florii o vei vedea,
In bolta vițelor de tómna,
Să-i iadurilor dómna;

In apa mărei de smarald!...
O vei cînta nebune Scald;
'I vei șopti cîntări nebune,
Iar dênsa va apune

In chiar minutul când vei vrea
La piept s'o strângă cu drag pe ea!
Dar totuși bună, te-am ursit
Să lupți și fericit,

Când smeî, balaurî veî zdrobi,
 Să urcî în turnul fermecat;
 Intr'un minut, vě vețî iubi
 C'un foc d'un véc păstrat.

Tu, cea de vecî luminătore,
 Pe fruntea lui de osindit
 Aruncă raze, plângătore...
 Iti c' ursit !

(Se luminează tótă scena, de lună. I. Ursitóre, pieră sub o trapă
 de lângă cămin; II. Ursitóre, pieră pe ferestră; III. Ursitóre, pieră
 sub trapa, prin care a venit în scenă).

ICÓNA I

Înfățișeză Sala tronului. Stilul sălei eizar. Lucrată în mosaic, sala se ține pe pilastrii străvechi de smaralde. Pe părèti sunt pictați în mosaic Sf. Vineri, Sf. Fecioră și alți sfinți. Pe zidul din fund e pictată Sf. Vineri și Sf. Fecioră. Intre cele două icone, o ușă mică secretă. — Tronul, către culisa din drepta și fâcând puțină față publicului, e de aur și suit pe un piedestal de șapte trepte tot de aur. Dintr-o verigă mare de aur, cade în salduri o draperie de catifea roșie. În frontalul verigei e un vultur uriaș, care ține în cioc o cruce.

SCENA I

Moș împérat și Lia împértesa, pe tron. La picioarele tronului stă Dafin Fêt-Frumos. În fața tronului Ciubăr Marele Vornic, Marele Logofét al dreptatei; Marele Armaș, Boeră, Sfetnică, Afin, Jupâneșe, Jupâniță. Despărțiti printr-un cordon de armași, stață către fund Tăranii și Tăranci cum și breslași.

Moș IMPÉRAT

Mare Armaș, ce este?

MARELE ARMAȘ

Luminate Domne, un sol de la Roș împérat, ne-a sosit cu carte de război.

Moș IMPÉRAT

Cu carte de război? Iar război?! Să vie! Bâtrânețe, bâtrânețe, de ce mă doboră sub obvara ta!

SCENA II

Aceași ; Solul și suita lui

Moș IMPERAT

Ce este, Sol respectat de datini și de lege ?

SOLUL

Impărate, Stăpânul meu, nebiruitul Roș Impărat, prin crisoive își întărește și își cere dreptul. O parte din ținutul tău, dis „la Zina Florilor“ i se cuvine lui din Moș; și cu armele își sprijinește pricina. I vei da dreptate, îți va fi prieten. Prieten, fiului tău va hărăzi soție pe Kiralina cea frumosă.

Moș IMPERAT

Sol respectat de datini și de lege, răgaz de trei zile să am, și stăpânlui tău voi răspunde. În palatul meu, nu vei suferi de nimic. Te odihnește și petrece; că ați bucuria ne rîde românilor. Arhondare, du pe cel bine venit la noi.

(Arhondarul ese cu Solul și suita)

Moș IMPERAT

Logofete al Dreptăței, cum stăm cu legea ?

MARELE LOGOFET

Bine, Luminătie, bine ! Boerii plecați și se închină...
Mojicimea dór cârcnește.

Moș IMPERAT

Cârcnește ?

MARELE LOGOFET

Jefuesc și tot ei gem ! Lupul se plângе de oae !

Moș IMPÉRAT

Az̄i nimeni nu voesc să plângă. În tot ținutul meū veselie și chef să fie !

ȚERANIİ ȘI ȚERANCELE

Trăiescă Moș Impérat !

(Boerii cătesc între ei)

Moș IMPÉRAT

Mare Vornice, grăește !

MARELE-VORNIC

Tóte bune, Impérate !

ȚERANIİ

Numai cu fomea o ducem rău !

(Ostași impingêndu-i)

OSTAŞII

Tăceți, mojicilor !

Moș IMPÉRAT

Mare Armaș, cum stăm cu óstea ?

MARELE ARMAŞ

Și rău și bine, a toate văđetorule ! Avem pedestrașă
dar dăm greș cu călăreții.

Moș IMPÉRAT

Iar Roș împérat, tocmai din potrivă, stă bine cu că-
lăreții și prost cu pedestrașii.

AFIN (in sine)

Cum s'ar zice, sórta răsboiuļui stă pe loc.

Moș IMPĚRAT

Auđi Dafine, fět iubit ! Ce zici tu, că-ă de făcut cu
Roș Impérat ?

DAFIN

Ce zici tu, tată.

Moș IMPĚRAT

Dragul tatii, simț că nu mai am putere. O sută-zece
ierni și-aă așternut peste mine zăpezile. Dar mulțumită
ceruluļui, am plâns eū și cu tine, Lio, ne-am rugat pe
la icóne... Câte acatiste am mai făcut!... Dar s'a îndurat
Bunul de sus...

LIA IMPĚRĀTÉSA

Aă uitat, bărbate, aă uitat ! Sfânta Vineri a făcut mi-
nunea și ni-la dat.

Moș IMPĚRAT

N'am uitat, dragă Lio, n'am uitat ! De aia, icóna prea
Sfînteî strălucește peste tot aci. He !.. He !.. Ce mai
chef, cē mai veselie boeri, când Impératésa ne dete
pe Dafin ! Slavă Domnului, nu-mă pasă de zece ca
Roș Impérat, când am pe Fět-Frumos alătură.

IMPĚRĀTÉSA

Dragă bărbate, nu cum-va vreă să mi-l trimiți în bă-
talie ? Ferescă unul Dumnezeu !

Moș IMPĚRAT

Taci Femeie : Pôle lungi și minte scurtă ! Dar Dom-
nița Kiralina ce-ar zice ? Vino tată ! Vino, fět-iubit !

Astă-ză că aï pus pe fruntea ta două-zeci și una de răsure, Primă-Vară, încăldește iarna bătrânețelor mele.

(Dafin sue treptele tronului, inge-nuche și sărută mâna impăratului. Moș Impăratul îl sărută pe frunte).

Moș IMPĚRAT

Ascultați boeră și tu mojicime! De azi iaă de mâna dreaptă a tronului pe Dafin Fět-Frumos.

Toță

Trăiască prințul Dafin!

JUPĀNESELE

Trăiască Fět-Frumos!

Moș IMPĚRAT

Ce zici, Dafine! Auđit-aï de Kiralina cea frumósă?

FĚT-FRUMOS

Auđit, tată!

Moș IMPĚRAT

Ei! ce-aï zice de ți-ar fi nevastă?

FĚT-FRUMOS

Știu și eü? Voia ta fie!

Moș IMPĚRAT

Bine, coconul meu! cuminte aï fost și cu minte aï să-mi rămăi! Povătuește-mă acuma că am trebuință de ale tale sfaturi.

DAFIN

Dragă tată, mai puține biruri și mai multă veselie în țară!... Mai mulți breslași și mai puțini lefegii!

(Murmur de mulțumire printre breslași și țarană, de nemulțumire printre boeră).

MOŞ IMPĂRAT

Leit îmă sémänă!— Mai că zice, că sunt eu, când te-am luat, dragă Lio.

IMPĂRATÉSA

S'a gândit el, Dumnezeu, când ne-a dat bătrânețele! Ne-a luat trandafirii din obrajii, dar 'i-a pus pe obrajii fetilor.

MOŞ IMPĂRAT

Scólă cárje a bătrânețelor mele, să mă razim pe umeri tăi de oțel.

(Se razimă de Dafin și coboră urmat de Impărătesă)

Ce bună sunt copiii la bătrânețele noastre haine! In veseliți-vă Boeră! Te îmbată mojicime! În curțile palatului său desfundat buțile și purceii se perpelesc în frigări.

BOERII

Trăiască Moș Impărat!

JUPÂNESELE

Trăiască Impărătesă Lia!

BRESLAȘII ȘI ȚERANIİ

Trăiască Dafin Făt-Frumos!

Moș IMPERAT (mângâindu-l pe pěr)

Cuconul meū și prinț drăguț, de azi stăpân ești pe tot. — Eū umbră, cată să mě sting în intuneric. Tu, lumină, cată să te urci în răsărit. Poți să intri de azi în tóte odăile Palatului. Poți să te folosești cum vreī de hasnaua țărei. Poți să te învesmânti cum ț-i-e placul. Na cheile fiul meū ! Deschide tóte ușile, și dă drumul uimirei tele ; că aî să veđi comori și veșminte orbitoré de fireturi. Numai colo... (arătând ușa tăinuită) veđi tu, fëtul meū, să nu te duci, să nu cauți să intri, să fugi, că de iele, de acea blestemata ușă.

(Se retrage cu oșteniș, curtea și norodul)

SCENA II

Dafin și Afin

AFIN

Si la mai mare, prințe !

DAFIN

La mai mare, nu ! Ar căta să móră tata.

AFIN

Când sórele răsare, ce-î de se stinge altul ! Dar óre de azi cum trebue să te numesc ? am supt acelaș lapte și suntem frați. Dar tu ești sóre, și nu sunt nicăi măcar stea !

DAFIN

Zi-mi frate ! Căci frați ne întregim. Tu ești lacom, eū abia ating bucatele, să nu mor de fóme. Tu trăești, eū visez ! Tu din femei te mulțumești cu trupul și eū nu știu ce-ași face fără suflet ! Bine aū întocmit ursitorile, când ne-aū ursit frați de lapte.

AFIN

Că zău, aşa e ! Ce te-aî face tu cu inchipuirile tale de n'aş fi eu, să te cobor din stele ! Dar ce mă miră e că stai cu vraful de chei în mâna de un sfert de cés și că nu te mușcă șarpele de inimă să vedă ce e colo.

DAFIN

Drept spunându-ți, nicăi că mă încăldesc comorile, nicăi că mă uimesc veșmintele. Uite, na cheile, caută tu în locul meu, frate.

(Ii dă cheile, afară de una)

AFIN

Dar ce faci cu aia ?

DAFIN

Uite... Vedă... O taină se petrece în mine. Nu știu ce mă legă de cheia asta... Aș vrea să ti-o dau ; și nu'ș' ce 'mă șoptesce s'o țiu. Dute, caută, alege ; dar lasă-mă visurilor mele.

(Afin ese)

SCENA III

Dafin, singur

DAFIN

Să umblu în tôte odăile, afară de una ! Afară de acésta... Aș vrea să ascult de graiul tatii și presimt că pentru întâia dată o să-ă calc voia. Să intru... (Merge către ușă, se oprește) Nu ! Nu fac bine să înșel pe născătorul meu ! Să nu intru ? Să nu intru !... E 'n de ajuns să mă gândesc la asta, ca mâna să-mă se împotrivăescă gândului.

(Pune cheia în broscă și intörce. Zidul se desface în două. Se vede terasa Turnului vrăjit. Terasa e scăldată de razele lunei. Pe un tron de argint stă Iléna cu arcul în mâna și rezimat de pămînt.

Pe cap părtă o diademă cu semi-lună de argint. Pe umărul drept îi stă o pasare mare de aur. Pare că dörme. În jurul ei stă muzele, amazonele și aezii bătrini cu degetele pe cōrdele lyrelor. Sunt tōte și toți adormiți. În stânga magul Simon, cu varga intinsă către Iléna, pare a o ține în puterea lui. La spatele lui stă un grup de pitici cu capete mari. La picioarele tronului un balaur stă cu gura deschisă, din care ese foc).

SCENA IV

Dafin, Ileana, Magul Simon. Amazone. Muze Aezii, Pitici.

DAFIN (Dă un pas înnapoi)

Ah !

(Intinde brațele către vedenie pe când baletul piticilor îl înconjoră).
Dupa balet pitici se retrag pe terasa vrăjită).

COR NEVĂDUT

La răsărit, la răsărit
Ai fost ursit
Să mergi spre Ea !
La răsărit, la răsărit
De Ea iubit
Te vei vedea !

PITICI

Ha ! Ha ! Ha ! Ha ! Ha ! Ha !
Dafin !... Dafin !
Senin, senin
De ești
D'acum gonit.
D'un dor cumplit,
Păleşti !
Pitici
Aici !...
Rideți,
Glumiți,
Veniți...
Aideți !...

COR DE FEMEI

D'acuma poți să pleci,
 O ! Făt-Frumos ;
 Prin luptă ai să treci
 Mărinimos !
 Te-așteptă, s'o deștepți
 Din somn vrăjit
 Ce stai și mai aștepți
 Vitez dorit !

COR DE BĚTRÂNĂ

Mereu ai s'o zărești,
 Mereu !
 De azi, că o iubești,
 Cu greu
 Trăi-vei fără Ea...
 Să luptă și-o vei avea !

ILÉNA (ca prin vis)

Iubit logodnic, te aştept d'un vîc, sub vrajă adormită.
 Ce faci ?... Ah ! vino mai curând la sinii mei !
 De-a mea icónă calea ta va fi cu drag călăuzită.
 Sdrobescă Smei al tău baltag și pe Pigmei !

DAFIN

Oh ! chip frumos, ai strecurat venin și-amor
 Intr'al meu suflet fecioresc ! Cutezător
 D'acum prin lume voi pleca să te găsească...
 Oh ! Vis !... Oh ! Vis !... Mă arză în foc... și te iubesc

ILÉNA

Botezul sfânt ce îl aştept mi'l vei cântă
 Prin vers de foc, El îmă va fi : iubirea ta !
 Oh ! vin frumos, neinfrânat, ca dorul meu,
 Căci din pămînt, am să te fac un Semi-zeu !

COR DE BĚTRÂNÍ

La sfânta Vineri fă popas ;
 Ea, o să-tă pórte al tău pas
 Spre bun sfârșit :
 Și taina ea 'ți va desgoli...
 Te du la ea, n'o ocoli,
 Flăcău slăvit !

COR DE PITICÍ

De Corbi trăc stoluri,
 Daú ocoluri,
 Te aşteptă !
 O s'aibă luptă
 Ne 'ntreruptă,
 Luptă dréptă !
 Hi ! Hi !
 Rideți !
 Vin,
 Dafin,
 Vin !...
 Rideți
 Hi ! Hi !

ILÉNA

Te-aștept !... Răsară viteze, în Turnul de granit !...
 Învinge-vei tu, vraja !... Te-aștept ! Fiș bun venit !

(zidul se reîntregescă)

SCENA V

Dafin, singur

DAFIN

Ah ! Domne ! Ce ? Vis fuse ?... Nebun sunt ?... Aiurez ?
 Era aşa frumósă !... Că-ă vis, nu pot să cred !
 Și totuși zidul este la locul lui...

(Lovește cu pumnii în zid)

Turbare !

Să văd că Idealul în fața mea răsare ;
 Să vréu să'l strâng în brațe și el să piară... Da !
 În sufletul meu dorul nu pot a'l mai răbda !
 Adio țară, tată și mamă, tron vă las !...

SCENA VI

Dafin, privind perdut zidul; Afin.

AFIN

Ce, încă tot aicea ? Pe gânduri mi-ař rămas !
 Eř, prințe !... Eř, la naiba ! Imi pare surd că este.
 Știi una, frate... uite, 'ti aduc o bună veste ;
 Am dat peste-o comóra ce arde, viř rubine !
 Dar ce ař frățioare, de nu te uiři la mine ? !

DAFIN (către zid)

Femei !... Inger !... Zină cu ochi albaștri, mari,
 Cu pěrul tors din raze de lună... imi rěsari !

AFIN

Ce are ?... Spune stihuri ! Bolnav este sěrmanul.
 Să facă stihuri numai acel ce n'are banul,
 Să'sti cumpere merinde ! El fiř de Impěrat,
 Să facă stihuri ?... Aide ! Ce ař ?... Ce s'a 'ntimplat ?

DAFIN

Oh ! Afine !... Oh frate ! E zină !... S'o 'mpresor
 Voesc cu aste brațe... sau caută să mor !

AFIN

Să moră ? Dar pentru cine ?

DAFIN

Oh ! frate pentru Ea !

AFIN

Nebun e cum se cade ! Ce are voi vedea.
 Mă duc să daū de știre. Pe vraciū am să'l aduc.
 (Ese uitându-se cu milă la Dafin)

SCENEA VII

Dafin, apoi Vraciul.

DAFIN

Voi merge !... Pân' la Zină, prin foc am să mă duc !
 Sdrobi-voi Smei în cale, sau ei să mă sdrobescă,
 Dar numai o clipire s'o văd... să mă iubescă !

VRACIUL (intrând)

Aicea este !.. Bine 'mă-a spus ! E turburat,
 Te rog, ia scote limba... dă-mă mâna...

DAFIN (cu turbare)

Ce păcat
 In drumul meu te scote ! Din ochi-mă pieră bârfire
 A tot ce-i poezie, — frumos în astă fire !

VRACIUL

Nebun e, și 'ncă sdravăń !

DAFIN

Din visul închipat,
 Mi apare astă vită, ce'n vraciū s'a intrupat !
 Pieră iasmă...
 (Se retrage cu grăză)

VRACIUL (Se retrage cu frică)

O moliftă să-î fac ? Nu, mătrăgună
 Culésă și vrăjită de mine chiar la lună
 Să-î daŭ .. Aidi... scôte limba... te rög... nu te 'ncrunta..
 D'ași pune ca să-î cânte?.. Lui Saul îi cânta !

SCENA VIII

Aceiașă; Impărătvă, Impărătăsa, Afin, Curtea

IMPĂRATUL

Ce este ?

IMPĂRĂTÉSA

Dafin, mamă, ce ești aşa pălit ?

VRACIUL (incep)

Imi pare... e la minte puțin cam obosit...

DAFIN (Impărătul)

Oh ! tată, 'mi este dragă ! Pe ea o voi, pe Ea !

IMPĂRATUL

Da ! Da ! Pe Kiralina !...

DAFIN

Pe ceea-ce 'mi zâmbea

Acolo... Da... acolo !...

Toți

Sérmanul !... E nebun !

IMPĂRATUL

Dar cine e aceea ?

DAFIN

Oh ! tată ! Voï să'ți spun !
 Cu cheia cea oprită, deschis-am... și 'n clipire
 Din ochi imi peri zidul...

IMPÉRATUL

Ce spui ?... Nenorocire !

IMPÉRATÉSA

Copilul meu ce are ?

IMPÉRÄTUL

Copilul ne-am perdu !
 Iléna Cosinzéna, e zîna ce-a vîdut :

DAFIN

Ileana Cosinzéna, a mea are să fie !...
 Vă las părîntă în lacrimi ; te las... te las moșie !
 Mă duc în pribegire, pe Ea, să mi-o găsesc...
 Nu pot să mai stau, tată !... Nu pot... da... o iubesc !

IMPÉRATUL

Dar știi, nenorocite, câtă Feță-Frumoși ca tine
 Său dus purtați de visuri pe căile străine,
 Credînd s'o întâlnescă, s'o facă sóța lor ?
 Periră toță pe cale !... În câmpul de omor,
 Sub grele buzdugane cădură să-și sfârșescă
 Acolo traiul. Astfel lăsat-ău să albescă,
 La sóre-ale lor óse ! Si ești am fost smintit !
 Si ești plecați pe drumuri, de chipul ei răpit !
 Dar calea jumătate făcută, către țară
 Si ómenii, mă re'ntórse dorința. Mă scăpară
 Supușii mei, de mórite !... M'ascultă scump fecior,
 Ia tronul meu și uită icôna ei !

DAFIN

Să mor,
 E singura-mă dorință ! Să mor sub ochii Ei ! —
 Mă iartă mamă!... Tată, nu pot ! nu pot ! Ce vrei,
 În ochi imă arde Zina ! Sub plăope, chipu-ă văd !
 Intunece-se drumul, d'al cerului prăpăd,
 Si tot n'oî da în lătură !

IMPĂRATUL

Imă sémăna și pace !
 Nu pot săl țiă, nevastă ! Nu pot nimica face !

IMPĂRATÉSA (Il strâng la sîn, plângênd)

Cu dor 'n suflet mamă, te strâng plângênd la sîn !

(Il sărută pe frunte. Dafin îi sărută mâna)

IMPĂRATUL (Il sărută plângênd)

Te pórte Sfântu 'n cale ! De astă-ză biet bătrân,
 M'oî stinge fără mâna-ă să înhidă-a mele pleópe !

AFIN (cu hotărire).

Mărite Impărate, voiesc de el aprópe
 Să 'mpart și bucurie și dor și suferință.
 Nu las nici tronul văduv, nici tară, nici părință ;
 Deci nu e mare lucru să mor ! Ești merg cu tine !

(Se aruncă în brațele lui Dafin)

IMPĂRATÉSA

V'ajute Sfânta Vineră !

Toți

Veniți 'napoî cu bine !

IMPĚRATUL (Isbindu-șí fruntea)

Uitasem ! Bătrânețe, cum mințile ne stingi !
 Copilul meu, la grajduri să mergi și să împingi
 În zidul din ograda... O ușă vei deschide.
 Acolo da-vei Dafin, de umbli prin firide,
 D'un frâu uitat de vremuri. Să'l scuturi de trei ori,
 Și 'n față o să'ți vie, în trapul cel mai mare,
 Fugarul meu, fugarul cu aripe, ce sare
 Din munți în văi ; cu ochi, cărbuni strălucitorii.
 Incalecă pe dînsul și mergi... în a ta cale...
 Părinții tăi, copile, în urmă-ți pier de jale !

(Se imbrățișeză plângând. Toți sunt mișcați)

CORTINA SE LASĂ ÎNCET

I C Ó N A II

(Înăfișeză odaia, văruită în alb, a Sfintei Vineri. În drepta și către culiseă un jet mare domnesc de argint. D'o parte și de alta a jefului, cete șase jefuri mai mici și tot de argint. Către stânga, candele suspendate cu lanțuri de argint, unele sunt aprinse altele stinse).

SCENA I

Sf. Vineri, în jet. Mucenița Vesta, intră.

MUCENIȚA VESTA

Prea sfânto, am chemat păsările cerului și le-am dat meiul de aur.

SF. VINERI

Bine, Mucenițo, bine!... Faptele noastre bune sunt pilde ómenilor. Ai umplut candelile?

MUCENIȚA VESTA

Prea sfânto, multe candelete s'aú stins; altele sunt pe sfârșit; două însă ard cu o lumină plină și albastră ca și sufletul lor ceresc.

SF. VINERI

Sunt candelile lui Dafin-Fet-Frumos și ale Frumósei Iléna. Soro, aste două candelă sunt menite să ardă pe veci. Dar ce aú candelile celea de lângă firidă, de pălpăesc aşa?

MUCENIȚA VESTA

Unt-de-lemnul lor e pe sfârșit.

SF. VINERI

Ah! Ah! E candela lui Moș Impărat și a cucernicei Lia... E și vremea să se stingă!
 Pâlpâescă sufletele lor; pâlpâescă!...
 Nerăbdarea să ajungă la Raiu, le muncește.

SCENA II

Aceleași; Mucenița Florioră; După ea, Un Unchiaș, în sdrenje

MUCENIȚA FLORIORĂ

Unchiașule, vorbește prea sfinteř și prea milostiveř Vineri. Ea va îndestula fomea ta.

(Unchiașul, sărută mâna Sf. Vineri)

SF. VINERI

Ești bun venit în Impărația mea, dragă uncheșel.
 Ce vint te-a bătut pe la noi?

UNCHIAȘUL

Sdrențele de pe mine, opincile sparte, toagul ros de drum, prea milostivo, îți vădesc a mea lungă rătăcire prin ținuturi și haine și milostive. Ochi, împăejinați de umbrele apropiatei mele morți, au vădut și războacie și răsturnări de domnie; și morți și botezuri; despărțiri și cununi... Am vădut țara Austrului; d'acolo țin încă și acum pe barbă și păr, colilia... M'am minunat de puterea lui Roș Impărat și de frumusețea domniței Kinalina. Am fost miluit la Curtea lui Moș Impărat și a cucernicei Lia.

SF. VINERI

Și ce mai făcea închinatul meu, Dafin-Fět-Frumos ?
Cată să fi crescut ; cată să fie frumos ca lucéfărul
de djo.

UNCHIAȘUL

Frumos ca sórele, Prea sfânto ! Frumos ca sórele !
Dar, vaî ! ce păcat !

SF. VINERI

Ce păcat, Unchiașule !

UNCHIAȘUL

Am vădut culmea bucuriei și a jalei numai într'o zi.
E acuma anul, de când drăguțul Fět-Frumos, chiar în
djua când bětrânul Impěrat și'l luase drept reazām, a
plecat nebun după o închipuire.

SF. VINERI (In sine)

S'a 'mplinit scrisul !

UNCHIAȘUL

Ruina s'a năruit peste îmbelșugatul ținut al românilor.
De la plecarea lui Fět-Frumos, tătână-său și-a perduț
tronul, bătut fiind de Roș-Impěrat. Nóptea nu se mai
risipește de pe cerul lor ; și sărăcia și-a rěsădit mărcă-
cini la ușa săténului.

SF. VINERI

Stie el, Dumnezeu bunul, ce face !

UNCHIAȘUL

Dumnezeu bunul !... Vorbă e !... Dumnezeu bunul ar
fi trebuit să răsplătească mai bine omenia Impěratului

căduț ! Cucernicia Impărătesei, ajutorarea bisericilor închinate lui Isus, la ce le-a folosit ? Păgânul Roș-Impărat, mulțumită zeilor, i-a biruit.

SF. VINERI

Unchiașule, nu cărti ! Dumnezeu e bun și milostiv Isus.

UNCHIAȘUL

Zeu !... Privindu-te mai bine, Prea sfânto, nu cred de loc ce'mi spui. Mai ești, tu, acea frumosă fată a lui Zevs ? Unde'ți sunt nuri ? Unde mlădiosul trup ? Unde pérul tău de aur ? Crețurile săpat-aș nuri ! Gârbovirea, ti-a indoit trupul ! Zăpada, ti-a înveluit podoba capului ! Cât despre ochii hrăpiti de pe albastru cerului, aș luat fața mormântului.

SF. VINERI

Ei ! Ei ! Unchiașule ! Nuri, ochii, pérul și trupul meu, aș dat naștere Păcatului. O vecie de munci trupești, o vecie de lacrimi și cări 'mi-aș derăpănat firea, dar 'mi-aș sfînțit sufletul ! Ce-mi folosea frumusetea trupului, dacă eram pornită să o da firilor de noroi ? Azi, sufletul îmi este limpezit de iubirea mirelui mântuitor.

UNCHIAȘUL

Munca și săracia, pribegirea și anii îmî învedereză în deajuns minciuna Ovreiului.

SF. VINERI, Mucenitele

Gura lui hulește !

SF. VINERI (Ridicându-se)

Viclene, zadarnic mă ispitezti !... Innapoï, Satano !

MUCENITELE (Făcând cruce)

Innapoi Satano !

UNCHIAȘUL (Aruncă sdrențele și rămâne în veșmint de Mag)

Ah ! Ah ! Ah ! M'ai cunoscut, Afrodito ? Să vorbim fără mască. Tréba ta, dacă slujești lui Isus ! Cata să affli însă că eū, Simon Vrăjitorul ; eū, apostolul renegat ; eū, sufletul Cabalei : nu vréu, m'ai înțeles, nu vréu să las lui Fět-Frumos menirea de a scăpa pe Iléna de sub vraja mea !... Păgână a fost !... Păgână va să rămâne !

SF. VINERI (Transfigurată)

Mulțumesc, Isuse, mirele meu sfânt !
 Tu, 'mă-ascultă umila rugă ; pe pămînt
 Trece-a ta suflare plină de viață !
 Pieră a nopții Iasmă !... Alba diminetă
 Nu vei întina-o, cu păgânu-ți grai !
 În zadar, unélta Iadului voiai
 Să oprești din cale pe acel trimis !
 Fět-Frumos spre mine vine ! Să'l primescă
 Sfintele Fecioare !... Vréu împérâtescă
 Să-i facem primirea !...

SIMON (Ridicând toiagul)

Duhuri !... Din abis
 Eū, stăpânul vostru, să veniți vă chem !

SF. VINERI

Ingerii veghéză, drace !... Nu mă tem !

GLASURI (Sub pămînt)

Aidem către dinsul !... Aidem !...
 Lumine și Larve și Strige
 Urcăm din abise ce gem

Sub munci uriașe... Să strige
Grăiré'ți, blestemul de foc !...
Armi ne-adunăm la un loc !

GLASURI DIVINE

Slăvit să fie cel ce vine,
Să sufere ce e menit ;
Acel ce scris într'ânsul ține,
D'a fi de Smei nebiruit !

(Simon, sus spre culisa din stânga amenințător).

SCENA III

Sf. Vineri; Mucenițele Vesta și Floriora, lângă jetul sfintei, de-o parte și alta; Făt-Frumos Dafin, între cele zece Mucenițe, apare urmat de Afin și Corul sfintelor Fecioare. Simon, îi sfidăză, cu risul satanic pe buze.

CORUL FECIORELOR

In sfânta 'mpărătie
A Vinerii Cucernici,
Fii bun venit !
De astăzi să se știe,
Pălăscă cei nemernici,
El a sosit !

Frumos ca mândrul sôre,
Plăpând ca și o flôre
E Făt-Frumos ;
Dar brațul lui e tare,
Si peptul îi tresare
Vijelios !

In calea ta pășește,
Balaurii îi isbește,
Pe draci și Smei !
Să fugi d'ori-ce ispiti,
De florile vrăjite,
Si de femei.

SF. VINERI

Fii, bun venit !

(Sfânta şade în jet; de asemenea, mucenitele, pe cele două-spre-zece ieşuri. Fét-Frumos, se duce la Sf. Vineri și îi sărută mâna).

DAFIN

Spre tine trimis sunt de un vis,
Prea Sfânto.

SF. VINERI

Ştiu!... Zadarnic vrea duhul din abis
Menirea să' ţi oprescă... Iléna te aşteptă!
Prin pedice de astăzi voinice, te îndreptă
La Turnul ei. Te luptă și fi-vei fericit,
Ştiind că prin răsboie mirésă-ai dobândit!

DAFIN

Aş vrea să ştiu, prea sfânto, pe ce anume cale
Puté-voi ca la dînsa s'ajung...

SF. VINERI

Intr'ale sale
Tinuturi spre-a ajunge va 'ntâi să te opreşti
În codrul Trestianei... Acolo-o să 'ntâlneşti
Pe Sfârmă-Petre, slutul; Pe Strâmbă-Lemne, care
Stejară ţi svârle în ceruri în dârja lui turbare...
De-a Domnul tu să-ă birui. Slujescă-ţii la vr'un hop
Să Statu-Palmă, cărui îi zice Barba-Cot.
El, vecinic călăreşte p'un epure ce' ř schiop;
Să pote ca să fie postaş isteş socot.
Să mântuiş și pe Friptul-de-Sete, deslegându-l
De grelele-ă cătuşe, şi'n sprijinul tău lu'ndu'l.

(Îi dă de la cingătore iarba fiarelor).

Na, ține astă iarbă a fiarelor, cu ea
Cătușele atinge și ele vor cădea.

AFIN

Mě rog, n'ar fi mai bine, Prea sfânto, mai 'nainte
D'a spune tóte astea, în loc de dulcî cuvinte,
Să dai poruncă, masa s'o pue mai pe zor ?
Vr'o doி, trei puෂ, o ploscă cu vin de'l roșior...
O pâine... sau prescure... nițel unt prôspăt... pôme
Căci sunt lihnit, mě crede... și mor, zěу, mor de fôme,

DAFIN

Maෂ lasă lăcomia !

AFIN

Dar, ea mă vrea... zěу, mor !

MUCENIȚA VESTA

Aicea se postește !

AFIN

O fi ! Da 'ngrozitor
E postul, surîră, zěу ! pentr'un om ca mine !
Inchipue-ți, prin aer să sbori pe cal... vedî bine...
Iti vine fômea 'n aer de trei zile când sbori...
Și făr' să puෂ sub dinte nici pic...

SIMON (Insinuator, lângă el)

Nu te 'nfioră
D'acuma de plăcere că masa o să vină,
Cu vinuri ce'nferbântă, cu cărnuri fripte plină ?

AFIN

Chiar dracul s'o trimétă, și ba nu zic ! Mě scapă
De mórte... Uite frate, că 'mi lasă gura apă....

SIMON (Ridică toiagul)

Să vie masa !.

(In fund se ridică o masă încărcată cu fructuri, fructe și vin).

AFIN (Se repede și îmbucă)

Uite !.. chiar dracul m'a slujit !
Vorbiți, mă rog, eu însă de fome sunt pripit.

DAFIN (care a vorbit incet)

Da, sfânto !.. Cu durerea în suflet i-am lăsat !
Chemat de graiul scumpeii iubite, am plecat !
Dar dorul mă sfâșie ! Aș vrea să știu de ei...
Ce fac în a mea lipsă ?.. Ce fac părintii mei ?

SF. VİNERİ

In cele două candelă sunt sufletele lor.
Le vedî cum pierd roșela ?.. Se sting, bătând ușor
Din aripi de lumină...

(Candelile se sting)

Acuma chiar din viață
In sinu-i le primește Eterna diminetă !

DAFIN (Isbucnește în plâns)

Morți !.. Morți !.. Și blestematul de sórtă, să nu fiu
Alăturea de dânsii, ca cel din urmă fiu !

COR

Plângi !.. Plângi !.. În plâns mărgăritare
De cad, să sue către cer.

A îngerilor încercare
E înalt, plânsului mister...
Plângi !.. Plângi !..

SF. VİNERİ

Prinde la durere, Făt-Frumos, vitez !..
 Omul din durere ese și mai tréz !
 Visul, te așteptă !.. Du-te und-te cheamă.
 Glasul tău în lacrămi, nu voi să mai gémă !
 Codrul Trestianei ai să'l părăsești ;
 Si la Zefir-Vodă ai să te oprești.
 Bórea o să'ți spună ce ai a mai face !
 Nică la ea, copile, n'ai să găsești pace !
 Lua-vei apa vieței, vei ucide smeii,
 Dór atunci puté-vei să învingi toți zeii,
 S'o rechemi la viață zâna ta senină ;
 Să-ți-o faci soție și s'o faci creștină.

AFIN

Baba cea sfrejita la palavre törce ;
 Nică nu-i dă mâncare, nică de băut chiar...
 Măi, sgârcită babă...

SF. VİNERİ

Domnul să te 'ncarce
 De puteri, voinice.

DAFIN

Trec al tău hotar
 Sfânto, cu nădejdea și mai vie 'n mine.

(Sărută mână)

SF. VİNERİ

Dragul mamii, fie binele cu tine !

(Făt-Frumos vrea să plece. Simon îi ține calea)

SIMON

Te oprește-o clipă Făt-Frumos, din drum !
 Faci o nebunie !.. Ai sosit acum,

Si voești ca 'n dată iar să pleci în lume ?
 Nu vedî, că prea sfânta vrea să facă glume ?
 Cauți pe Iléna, și se află aici !
 De-ți voi arăta-o ce ați să mai zici !

DAFIN

Cum Iléna aicea ?.. Sfânto, ce grăește ?

SF. VİNERİ

E Satan ! Credința, el ți-o ispитеște :
 Pierți ispita Naibeř !.. Ingeri, il goniti !

SIMON (Ridică toagul)

Duhuri nevădute !.. Vaŭ !.. He !.. Iod !.. Veniți !

(Furtună și pocnete suterane. Trăsnete)

Preschimbați coliba în palat de aur !..
 Vréu să mi s'arate scumpul meū tesaur !..
 Vin, Eleno !.. Vino, mintea lui s'o perdi !..
 Vie toți pigmeii... salamandre verdi !

(Scena se umple cu limbă de flacără verzuă. Odaia, se transformă într'un palat de aur în stil fenician. Elena e înconjurată de sclave troiane. Pitici și draci apar la spatele lui Simon).

DAFIN (Prostit)

Ah ! Drace !..

DAFIN

Ce văd ochi-mi

SF. VİNERİ

Suflără divine, voi
 Pe fugă punetă... punetă... al iadului řuvi !

SIMON

Veđi Dafin, frumusețea îți ride, te aşteptă !
 Din visele nebune, voinice, te deșteptă !...
 Ea 'ntinde albe brațe spre tine...

DAFIN (Inainteză amețit către vedenie)

Innapoï !...
 Intr'ansa nu e suflet, și trupul ei nu'l voi !.

(La un semn al Sf. Vineri apare Iléna
 lângă Elena)

Ah ! tu ești numai suflet !... Ești flacără divină !
 În nótpea vietii mele te-aprind și ardi lumină !..
 Ah ! stai să'mi mângâi ochii pe chipul tău senin !
 Să nu pălești lumină !.. Ah ! nu te stinge....

ILÉNA (Pierind)

Vin !.

(Scena se intunecă. Ingerii apar din drepta
 cu săbi inflăcărate. Duhurile pier. Simon
 dispare sub trapă rizind sardonic.

C O R T I N A

ICÓNA III

(Infățișeză un codru secular de brazi, săngerii și stejarii, în munți. De-o parte și alta a culiselor, stânci răpăse. În fundul scenei și spre culisa din stânga, o stâncă înaltă pe care stă amenințător Sfârâmă-Petre. În spate culisa din drepta, pe o stâncă impădurită, stă amenințător Strâmbă-Lemne. Fundul e compus de ridicături muntoase și impădurite, care îl ascund vederei publicului. Piscul unui munte acoperă o parte a cerului. În fața scenei și legat de un Sânge stă Frip-de-Sete. La planul trei și spre mijlocul scenei o balta cu papură și trestie. Detunături de aruncături de stânci și copaci).

SCENA I

Frip-de-Sete, singur.

FRIPT-DE-SETE

Bre !.. Bre !.. Bre !.. Ce turbare !.. Ce mânie ! Ce zulie
ne mai vădută !... Afurisiții uriași !... Strâmbă-Lemne,
iar se bate cu frățină-său Sfârâmă-Petre !.. Si când știu
că Trestiana, nici că vrea să audă de dragostea lor !..
Săracii stejari, cum plâng asvârliți de furia turbatului !..
Plângăteți ! Plângăteți fauni și voi drăgălașe Hamadryade
că și eu plâng de amar de ani, legat de astă copac.
Oh ! Făt-Frumos !... Făt-Frumos, când ați să vii !.. Mor
de sete !... Mă frig de sete !.. Dați-mă mări !.. Dați-mă
Ocène !... Voi să le băiu !.. Pot să le băiu !.. Mă frig de
sete !.. Mor de sete !... Mor !...

SCENA II

FRIPT-DE-SETE, STATU-PALMĂ (călare pe epure)

STATU-PALMĂ

Ho ! Ho ! Ho ! nebune !... Imă spargă urechile !
Ce te-a apucat, mă bade ?

FRIPT-DE-SETE

Mor de sete, frățiore !

STATU-PALMĂ

Bea și tu apa norilor, ce'ți trec pe d'asupra capuluș !

FRIPT-DE-SETE

Iti vine să ridi, diavole, vedea-te-ași în frigarea lui
Aghiuță !

STATU-PALMĂ

Până atunci, mult am să riđ de mutra ta, hazlie ! (iar
încep detunările) Ha ! Ha ! Ha ! Dați mereu !... Băteți-vă !
Băteți-vă, bate-vă mama pădurei !... Voî să purtați po-
nosele și lăsați-mă ósele !... Ia să mai ciupesc nițică
dragoste, Trestianei !... Stați, epurile moșuluș, epure !
Hop !... Hop !... Si nu sări ca un schiop !... (Se duce către
păpuși. Detunările incetează).

Sunt Statu-Palmă-Barba-Cot,
Nu sunt un uriaș :
Dar de iubire nu mai pot !...
Sunt Statu-Palmă-Barba-Cot,
Oh ! zee mâncate-ași !...

Nu fiș ursuză!... Nu mai pot
Să umblu!... M'am sfrejît!
Sunt Statu-Palmă-Barba-Cot,
Nu fiș ursuză!... Nu mai pot
De focul de iubit!

Ești Trestiano!... Nu mai pot!...
Nu vrei să mor!... Nu vrei!...
Sunt Statu-Palmă-Barba-Cot;
Ești Trestiano!.... Nu mai pot,
Pe mine să mă ei!

UN GLAS (din papură)

Pieți, drace!

COPACII (rid)

Ha! Ha! Ha!

STATU-PALMĂ

Rideți voi, rideți!... Că amar veți plânge de mama
pădurei. (Sare cu epurile între culise).

SCENA III

FRIPT-DE-SETE, apoii STRÂMBĂ-LEMNE, SFARÂMĂ-PIETRE

(Detunăturile incep cu mai mare furie. Piscul de munte scade mereu și lasă să se vađă cerul către asfințit. Pădurea și stârca ce ascunde pe Sfărâmă-Pietre și Strâmbă-Lemne, dispărând, se văd uriașii aruncând cu copaci și stânci unul în altul).

STRÂMBĂ-LEMNE

Am să smulg copaci și sângerii, să-i isbesc în tine, câine!

SFARÂMĂ-PIETRE

Sub aceste măini cădea-vei!... N'ai să vezi ziua de mâine!
 Că sub stâncă repedeită, te-oi culca hotărîtor!...
 Na!... Primește!... Mai na încă!...

STRÂMBĂ-LEMNE (Asvărind)

Eu, cu asta te omor!

SFARÂMĂ-PIETRE

Zeii chiar n'o să te ție, să trăești dacă mai vrură!...
 Am să fac din munți în clipă o întregă bătătură!...

STRÂMBĂ-LEMNE

Și din codru, eu, voi face un morman până la Cer!..

SFARÂMĂ-PIETRE

Bolta zilei, să se'nchidă!... Sunt turbat!...

STRÂMBĂ-LEMNE

Spre bolte zbier
 Ca un tunet; și văsduhul se întunecă de frică:
 O voesc pe Trestiana... o voesc...

SFARÂMĂ-PIETRE

Dar aridică
 Aste brațe uriașe, muntele să te zdrobească! —

STRÂMBĂ-LEMNE

O iubesc pe Trestiana; și voesc să mă iubescă

SFARÂMĂ-PIETRE

O iubești ! Turbare ! Plânsul și mânia urlă'n mine !—
Mușuroiū voiū face munții, să ajung pân'la tine ! —

(Conținuă să arunce cu stânci și-și face cale printre ele. Strâmbă-Lemne își tae un lumeniș spre scenă, aruncând cu copaci. La un moment se găsesc față'n față amenințători).

SFARÂMĂ-PIETRE

Te-ajunsei în a mea goană, ticălosă stârpitură !...

STRÂMBĂ-LEMNE

Am să uit că tu'mi-ești frate !... În mânia ce mă fură,
Simt că sângele mă'neacă... Am de Cer să te isbesc !

SFARÂMĂ-PIETRE

Vă ascundeți față, bolte !... Brațu nu pot să'l opresc
Dintr'o singură lovire în pămînt să te trimită !

FRIPT-DE-SETE

Omorâți-vă dihăniū, și-apoi iadul să vă'nghită !

(Uriașii se apucă la trântă. Fără să se pótă învinge, cad amândouă pe câte un trunchiū).

SFARÂMĂ-PIETRE

Blestemată fie sôrta, ce ne-a dat tot o putere !

STRÂMBĂ-LEMNE

Blestemat să fie césul, când din trestii apăru
Mlădiósă ca răchita și'năltuță la vedere ;
Când vădu uimirea nôstră și c'un hohot dispăru ! —

SFARÂMĂ-PIETRE

O iubesc, cu'nverşunare !...

STRÂMBĂ-LEMNE

O iubesc prins de vrăjire ;
In cât viaţă de mi-ar cere-o ; aşi jertfio în clipire !—

SFARÂMĂ-PIETRE

Mei ! Ştiu una, Strâmbă-Lemne ? Pentru ce atât necaz ?
S'o chemăm pe ea mai bine. Să vedem al ei obraz
Alb ca laptele. Ne spue, ea, pe cine îşi alege.—
Să jurăm mai înainte şi pe Ceruri şi pe lege,
Că de-aş fi... de-ai fi alesul... să plecăm ne'ntârziat
Să rămâe lângă zină, cel ales de ea, bărbat. —

STRÂMBĂ-LEMNE

Bine !... Fie !... Jur ca astfel să mă port. Mai înainte
Incercă-voi, eū ! —

(Se duce lângă baltă)

Voiu glasu-mi, să'mblinzesc prin dulci cuvinte.
Trestiano ! Zină ! Fiica unei raze moi de lună,
Şi a papurei de aur când se'mbină împreună :
Eşti şegalnico, sglobio !... Tu, ce treci nepăsatore
Pe oglinda unei ape, peste apele'n vultore ! —

(Se aude un rîs argintiu. Mai aprins)

Mă ascultă !... Te arată, vis al vîrdei Primă-veri !
Te iubesc cu nebunie !... Fiul mai blândă de cât eri !...
Vréu să'mi fiu aleasă !... Zino, eşti că ochi-mi ard în
pară !...
Mă sfîşie dorul !... dorul !... Şi cu Zulia amară !...
Spune-mi vrei să schimb pămîntul, să sparg cerul... să
sfârşescă

Tótă viața omenescă? O voi face!... Te iubesc!...
 Da, stejarii repeđi-voi, pentr'un rîs al těu copilă,
 Rostogol să spargă, rupă... să dărâme fără milă!...
 Saŭ un munte iți voi face din copaci, să urcă la cer!...
 Si pentru aceste tóte, o șoptire dór iți cer!...
 Oglindire-a lunei, vino!... Plânsu-mă, nu'l-ai înțeles?
 Printre lacrime te strigă, Strâmbă-Lemne, al těu ales!

GLASURĂ DIN TRESTIŪ

Ha ! Ha ! Ha ! Ha ! Ce nătărău !
 Iți vedă mai bine chipui těu !
 Imă aă și hal să fiă iubit...
 Vaă ce pocit!... Vaă ce pocit!...
 Pieră uriașule posac
 Oac ! Oac ! Oac ! Oac !

SFARÂMĂ-PIETRE

Ha ! Ha ! Ha !

STRÂMBĂ-LEMNE (furios)

Ah ! afurisite duhuri, răsbuna-mă-voiu cumplit!—
 Lac al dracilor, de mine, aă să fiă înăbușit!

(Aruncă în baltă un copac și ese furios)

SFARÂMĂ-PIETRE

A plecat!... Scăpaï o-dată!... Trestiano!... Trestiano!...
 Ești din papură și vino, tu cu papura bălano!—
 Pentru tine făcuï drumul cel mai neted și bătut
 Surpând munți, să las ogore. Pentru tine m'am bătut
 Cu un frate! Pentru tine și văsduhu-am îngrozit;
 Când bucăți din munți năprasnică, pân'la el am repeđit.
 Vin în aste brațe, care schimbă pietrile'n făină!
 Iți voi face'n vârf de munte, pat de aur!... Vină!.. Vină!...

GLASURI DIN TRESTIŪ

Ha ! Ha ! Ha ! Ha ! Ce nătărăū !
 Iti vedî mai bine chipul tău !
 Îmi ai și hal să fi iubit !
 Vai ce pocit !... Vai ce pocit !
 Pierî uriașule posac
 Oac ! Oac ! Oac ! Oac !

SFÂRÂMĂ-PIETRE (furios)

Te știu !... Lășteptă pe Dafin să vie ! Dar să pier
 De nu-i voi pune'n cale un munte, până 'n cer ;
 De nu-l voi frânge 'n brațe, aşa dintr'o strânsore ;
 De nu te voi ascunde pe veci, pe veci de sôre !

(Ese prin stânga)

SCENA IV

Fript-de-Sete, Fêt-Frumos și Afin (călăři pe acelaș armăsar cu aripă). In urmă Statu-Palmă

FËT-FRUMOS (in culisă)

Hi ! Hi ! Fugar cu aripă, cu nări vîrsând scântei ;
 Mă pörtă'n sbor ca gândul, s'ajung pe urma ei !

AFIN (din culise)

Să-șî tie calul sborul, sau cad jos la pămînt !
 La naiba, nu sunt înger ! Nicî drac !... Nu sunt nicî vînt !

(Apar călăři în fundul scenei și în aer. Un munte s'aridică și încoperă. Se aud bubuituri).

FRIPT-DE-SETE (privind pe cer)

Vin Fêt-Frumos !... Sdrobește-!... Dă-mă trupuluș odihnă !
 Mă scapă din cătușe, viteze !... Este plină

Pădurea, de viață !... Așteptă să o mântui !...
 Coboră și ascultă-î oh ! Fět-Frumos, cuvîntu-î !...
 Vin !... vino către mine viteazule și cată
 Să-mi sfărâmă aste lanțuri... să pot să bеu odată !

STATU-PALMĂ (călare pe epure)

Br !... Tare e voinicul !... Găsitu-și-aă stăpânul
 Că doar c'o lovitură a fost trântit păgânul
 De Sfarmă-Pietre. Dafin stăpânul a venit !
 Ei ! Fript-de-Sete, fi-vei și tu deslănțuit.

FRIPT-DE-SETE

Dea Domnul ! Să te-audă ursita'mi blestemată !
 Vedéia'șă uriașii sdrobiți !...

STATU-PALMĂ

Ca nică odată,
 Turbați erau !... Dar Dafin, din urși făcut-a miei !
 Pe cât erau de țanțoși, p'atât sunt de mișeи !

AFIN (d'afară)

Ptru ! Staи căluте dragă, e vremea de odină !

(Inträ și vădând pe Statu-Palmă 'șă face cruce)

Dar ăsta ce e Dómne ? E om sau e jivină ?

STATU-PALMĂ

Sunt Statu-Palmă însu-mi ; ca gândul sbor pe drum.
 Lui Fět-Frumos sluji-voi, ca poștă de acum.

AFIN (zărinđ pe Fript-de-Sete)

Dar cela ?

STATU-PALMĂ

Fript-de-Sete îl chiamă, și v'adastă.
E scris ca Dafin-Vodă, să-l scape de năpastă !

SCENA V

Aceiași ; Strâmbă-Lemne, Sfărâmă-Pietre

DAFIN (urmărește pe uriaș, cu baltagul scos din teacă. Uriașii cad în genuchi)

Vă 'ngădui viața, însă robă-vetă de azi, mie !

STRÂMBĂ-LEMNE

Ne ia pe calea-ți Dafin, că bine a să'ți fie.

DAFIN (vădând pe Fript-de-Sete)

Biet om, de câtă vreme trăești înlanțuit ?

FRIPT-DE-SETE

Sunt două vécuri astă-ză !... Viteze, osândit
Am fost să pier de sete, de magul blestemat !

DAFIN

Voești să mergi cu mine ?

FRIPT-DE-SETE

Voesc !

DAFIN (atinge lanțul, care cade)

Fii liberat !

FRIPT-DE-SETE

Pot apă iar să běu,
 Să beaශ fără 'ncetare !
 Nu vréu un lac, nu vréu
 Un riශ; ci o intrégă mare !

Mi-e sete !... Běutură !...
 Sunt ars ca un buștean ;
 Și am c'o 'nghițitură,
 Să sorb un ocean !

Frumosule !... Băete !...
 Să mergem cu noroc !...
 Mi-e sete !... sete !... sete !...
 Mě mistuශ,... arđ in foc !...

AFIN

Bietul băiat ! Numaශ eශ ū cred !... Uite, zěu ! că și
 eශ aශ bea o mare... de vin ! Mi s'a uscat îngițitorea
 de când am scoborât de la vîntul turbat. Ei, Dafine !...
 Am priponit armăsarul într'o poiană însmălțată cu flori.
 Mănâncă căluශul, nu se îndură !... Numaශ noi postim !...
 Nu credi și tu, că a venit vremea să îmbucăm ceva ?

DAFIN (zimbind)

Imbucă, îmbucă Lăcustă-Vodă ! Eශ, o să mě odih-
 nesc .. Sunt sleit de puteră ! Mi-aශ dat de lucru adi-
 neaură, voinicilor !

SFARÂMĂ-PIETRE

Ne-am găsit în tine stăpânul, Dafine ! Ferice-ශ acel
 ce ne pôte birui.

STRÂMBĂ-LEMNE

Pe cât suntem de crudi cu cei pe care-ශ biruim ! pe

atât suntem de supușă acelor ce ne pleacă cerbicea.
Și până la tine, nu s'a găsit om, să se măsore cu noi.

DAFIN

Voinicilor, știți voi unde e țara zefirului?

STATU-PALMĂ

Cât aî clipi din ochi eú, pot să fiu acolo.
Drăguță e Bórea, mama Zefirului; fermecătore pri-
veliștea florilor; dar spăimântătore bătaia munților, la
isvorul de apă vie!

STRÂMBĂ-LEMNE

Ca gândul să te duci Statu-Palmă-Barba-Cot, ca vîn-
tul să te 'napoezi'; căci în zori de zi vom fi și noi pe-
cale cu Făt-Frumos. Cată și iscodește, dacă Zefirul a
plecat, dacă Smeiul stau la pândă; și cum mai lesne-
ne-am putea atinge ținta.

STATU-PALMA

Hop!... Hop!... Epuraș schiop, să nu daî în vr'un hop.
Hop!... Hop!...

(Epurile dintr'o săritură a eșit din scenă)

SFARÂMĂ-PIETRE

Odihnește-te stăpâne, că mult avem de pribegit până
la Bórea lenevósă.

FRIPT-DE-SETE

Făt-Frumos!... Făt-Frumos!.. Multe mări aî să treci!...
Dar câine să fiu de nu-ți voi întinde un chilim de nășip
de aur, în locul valurilor furióse.

(S'a înoptat de tot. Afin după ce a mâncat, se întinde pe iarba).

AFIN

Ce bine e să tragă un pușcă de somn după gustare !
 Ai! Ai!... cum mă dor osele!... Cât am călărit, Dómne!..
 cât... am... călărit...

(Adórme. Strâmbă-Lemne și Sfărâmă-Pietre, fac un așternut de mușchiu, lui Dafin. Fript-de-Sete, dörme pe un trunchiu de copac).

STRÂMBĂ-LEMNE

Culcă-te pe așternutul de mușchiu, stăpâne ; că multă putere și vitejie cată să aibă de mâine în colo. Pe alte tărâmuri vom călca, fiare și smei vom întâlni. Mai ales, vei avea de luptat la mama Zefirulu, cu smei, pănicăi ai isvorului vieții.

(Uriasă se culcă pe stâncile din fund).

DAFIN

Mulțumesc, uriașilor ! (se întinde pe așternut). Iléno !... Iléno !... cît mă chinuit duhurile necurate astăzi, când mi te-aș arătat în lanul de grău ! Iléno ! Vedea-te-aș în visul nopței și în lumina șilei... Iléno !... .

(Adórme. Luna plină răsare și lasă să cađă raze, pe papura lacului. Hamadryade es din copaci; Faună și Silvană, le urmăresc. Nimfe es din lac, de asemenea Trestiana, care ese din papură și se aşează la capul lui Dafin).

Cor de Nimfe și Hamadryade

Încet!... Încet!... Nu'l deșteptați !...
 Vă'neseliți c sérbatore !...
 Aidă să jucăm... rideți... jucați...
 Sub sărutări dogoritore !

(Balet de Nimfe, Hamadryade și Faună)

Silvană și Faună vă poftim,
 L'a nopței limpedeședetore ;
 E timp destul să ne iubim,
 Până răsară-al zilei sôre !. —

TRESTIANA

Jucați! În jurul lui, Jucați!.. Nu veți mai fi de azi păgâne;
 Prin Dafin tôte sunteți zîne!...
 Jucați!... În jurul lui, jucați!—

(Nimfele și Hamadryadele jocă în jurul lui Dafin)

TRESTIANA

E-așa drăguț!... Așa plăcut!... Și-așa de dulce la
 privire!...
 În somn de loc nu pare om, ci o cerescă'nchipuire!
 Jucați!... In jurul lui, jucați!... Mângâe-l visele, ca mine;
 Ca sărutatul ce-l apăs, pe obositele-ă lumine!—
 In vis, alături mă'í avea!... Mă voiū culca la al tău sin;
 Ca prin șoptiră și sărutără odina ta, să o îngân!—
 Iar când în zoră vei fi plecat să treci în țări necunoscute,
 Voiū oțeli vitézu-ť brăt, cu el, puterile-abătute.—
 Jucați!... In jurul lui, jucați!... Mângâe-l visele senine!—

DAFIN (în somn)

Iléno 'n ochi mă oglindești, și te înnec cu drag
 în mine!

Cor de Nimfe și Hamadryade

Încet!... Încet!... Nu'l deșteptați!...
 Vă'nyveseliți frumose zîne!
 Aă să jucăm!... Jucați!... Jucați!...
 Sau vii săruturi să ne'ngâne! —

(Balet până la lăsarea Cortinei).

ICÓNA IV

(Infățișeză grădina Bórei. O pajiște cu florii de diferite fețe umple scenă. Portocali de aur, uni și înfloriți, alții pârguiți. Migdală de argint, naramză și alți pomii fructiferi sunt răspândiți în scenă. De două portocali de aur e atârnat un hamac, în care dörme Bórea. Se audă în depărtare sgomotul unor ciocniri de munți și al căderei de apă. E noapte).

SCENA I

Bórea, Simon (călare pe un balaur care varsă flacără pe nărușă în aer.

SIMON

M'aî învins într'una, Dafine ! — D'acum
Aî ajuns la capăt ; al vieții drum
Ti-e tăiat aicea. Smeii sunt de pază !
Pui temei că astă-ză, mort are să cađă,
Sfâșiat de munții vecinici mâniați. —
Zei păgână, cu mine toți vă bucurați ;
Că aducătorul crucei va fi mort ! —
Pe ținutul Bórei, vraja mea o port. —

(Se luminăză treptat de ziua)

Smei, să luați aminte !... Munți neîmblânđiți,
Prindeți'l în sinul vostru, și'l striviți ! (Piere)

Bórea (deșteptându-se)

Visai? Saă magul Simon trecu p'aicea óre?
In juru-mă simt suflarea-ă de foc, otrăvitóre;
Iar florile plăpânde, de ea s'aă veștejit. —
Să las o adiere pe ele. Am dormit
Aşa de bine!...

SCENA II

Bórea, (in hamac); Statu-Palmă ; Fript-de-Sete ; apoă Sfărâmă-Pietre ; Strâmbă-Lemne. (Toții intră tiptil prin diferitele intrări ale grădinei).

STATU-PALMĂ

Dórmе Zeița! —

FRIPT-DE-SETE (Furând mere de aur)

Měi, Statu-Palmă, vino și fură și tu mere! —
Vere! Vere!

(Intră Sfărâmă-Pietre și Strâmbă-Lemne)

BÓREA

Dar ăştia ce sunt, Dómne? Visez un vis urât?

STATU-PALMĂ

Ne iartă, frumusețe, pe-aici de ne-am vârât!
Să ști că nică o flóre de noi nu e călcată. —

FRIPT-DE-SETE

Venim aci la tine din țară depărtată;
Și mor de sete!... Spune, vr'o mare nu e'n drum?
Ași vrea să o sorb totă!...

STRÂMBĂ-LEMNE

Sosește chiar acum
 La tine, dulce Bóre, stăpânul nostru care
 Aicea ne trimese cu astă'nștiințare.

BÓREA

Stăpânul vostru ?... Cine-î ?...

(Fět-Frumos și Afin se văd în aer, călări).

FRİPT-DE-SETE

Chiar el! —

(Arată spre Dafin)

BÓREA

E visul meŭ !
 Să nu'l găsesc-aice al apei vie, Smeŭ ;
 Nică fiul meŭ Zefirul !... Amar ar fi de el !...
 Si atâta e de tînér !... atât de frumușel !

SCENA III

Aceiași ; Dafin, Afin

AFIN

Frumósă fată, vere !

DAFIN

Umil 'naintea ta
 Vin zină drăgălașă, pribég a'ți cuvânta
 De dorul ce mă arde, de sórta ce mă duce ;
 Chiar sfatul sfintei Vineri, la tine mă aduce.

BÓREA

Fii bun venit, voînice ! Dar témă 'mî-e de tine !...
 Zefirul să nu vie, c'atuncea nu e bine.
 El ómeniî 'l usucă cu sufletu-î de florî.
 Ar fi peste putință să'l vedî, și să nu morî.
 Dar totuși aşa tînér, frumos cum ești, voiû face
 Să stai ascuns, cât fiu-mî și-o lúa mâncarea... Face
 Să vîd puțin de tine ! Ce vreî, oh ! Fêt iubit ?

DAFIN

Spre tine dulce Bóre, dc-o vreme-am pribegit,
 Cu dorul să 'mî dai sfaturî : Cum pot din apa vie
 Să iaă o picătură ? cât are să mai tie
 Tărâmul, pân'la Turnul Ilenei să ajung ?

BÓREA (Intinde brațele către Dafin, care o coboră din hamac)

Cam greu !... Cam greu îmî pare! La ea e drumul lung.
 Dar totuși cu voință, s'ajungi să pôte. Insă
 Să eî din apa vietii ce colo este strânsă
 Si prinsă între muntii ce 'ncapete se bat ;
 Nu cred să poți vr'o dată !... Si dragă, 'ti daă un sfat :
 Te 'ntórnă pe-a ta urmă, sau dacă vreî cu mine
 Să stai, Voînice. Află, ferice-ar fi...

AFIN

Pe mine m'aî lúa Zino !... El este logodit.
 (Se apropie de ea, curtenitor) Mai bine

BÓREA (zîmbind)

Tu ești pămînt, băete ; el, aur lămurit.

AFIN

E gust și gust !

BÓREA (aspirând)

Îmă vine odore de zambile...
E fiul meu!... Te-ascunde colo 'n tufiș, copile.

DAFIN

Dar voiă să ştiu, da, Zino, pe ce drum să pornesc.

BÓREA

Te-ascunde!... Vine!... Vine!... Cu el am să vorbesc.

FRIPT-DE-SETE

Vorbiți! Ești pot a'l face în aer mult să stea
Pe loc! Cu răsuflarea-mi 'l-oi ține, uite-așea.

(Incepe să absorbe aerul. Zefirul cu aripi la picioare, rămâne suspendat în aer. Strâmbă-Lemne, Sfărâmă-Pietre, Statu-Palmă se ascund printre tufișuri).

BÓREA

El știe numai unde, Iléna locuește.
Ascultă la 'ntrebare și vezi ce glăsuește.

(Dafin și Afin se ascund după un tufiș cu trandafiri, aşa ca să fie vedeți de public. Cu cât Zefirul se lasă în jos, pe atât mai mult Dafin atipește. Când Zefirul e'n scenă Dafin adoarme).

SCENA IV

Aceiași, (ascunsă); Bórea, Zefirul

ZEFIRUL

Mamă, ce miróse a pămint aice?
Pare om să fie!... Gura ta ce zice?
De-i un om, îmă spune sufletu-i să sorb.

BÓREA

Nu e nimeni mamă ! Veđi și tu, că orb
 Nu ești.... Nu e nimeni.

ZEFIRUL

Mamă mi-este fome !
 Dă-mi puțină azimă, lapte și-apoi pome,
 Mi-e destul !

(Bórea se duce între culise)

AFIN (scutură pe Dafin)

Ei Frate !... Scolă-te măi !... Pace !
 Să pe el 'l-ajunse somnul, n'am ce-i face.
 S'ascult eu.

BÓREA (Punindu-și mâncarea pe iarbă)

De unde vii, drăguț Zefir ?

ZEFIRUL

Măngăiat-am părul zeii fir cu fir.

Zeii ?

BÓREA

ZEFIRUL

Al Ilenei, ce e 'n turn păzită
 De un Mag puternic. Mamă, adormită
 E aşea frumosă, ca un vis de zeu !
 De-ar voi de-acolo aşă răpi-o, eu !
 Mi-e aşea de dragă !... O sărut într'una
 Diminetea, sera, când răsare luna.

BÓREA

Care este țara unde, ea, trăește ?

ZEFIRUL

Tocmai peste mare, unde strălucește
Soarele mai mândru, când e'n răsărit.
Acolo Olimpul mamă a trăit,
Lui să i se 'nchine voluptose glóte.

BÓREA

Insă pân'la fată să ajungă se pote?

ZEFIRUL

Greū!... Intâi va marea să o trecă în not;
Și nu știu anume, câtă s'o trăcă pot!
Că e ferecată rău acea săracă!
Cine 'mă spune taina, piatră să se facă!

BÓREA

Asta-ă greutatea?

ZEFIRUL

Alta și mai mare!
Cată 'n miezul nopței, luna când răsare
Roșie de sânge, pentru vrăjitoră;
Printre îndrăcite prinse de fioră,
Inaintea celuī preschimbat în ied;
Și în care Magul și supuși-ă cred:
El să se repădă; cu baltagu' mpunsă
Bestia să cađă, d'al lui braț străpunsă! —
Astfel, el, putea-va fi nebiruit. —
Dar să'ncerce asta om nu s'a găsit;
Că e ferecată rău acea săracă:
Cine-mă spuñe taina piatră să se facă! —

BÓREA

Omorând și Iedul... pote să ajungă?

ZEFIRUL

Cu baltagul cată, Smeu, să-l străpungă,
 Apoi să se urce până'n turn pe loc,
 Și s'arunce apa viet'i'n stropi de foc. —
 Numai astfel vraja pote s'o desfacă :
 Cine'mi spune taina, piatră să se facă ! —

AFIN (Din tufiș)

Am să'ți fiu acuma și ești de folos,
 Frate !... Mi te scolă !... Vai !... Ce somnoros ! —

DAFIN (Desmeticindu-se)

Am dormit ! Ce spuse, nu știi !... Nu !... Vai mie ! —
 (Afin 'l măngâie pe peră)

AFIN

N'avea nici o grije, bine-o să ne fie !

ZEFIRUL (Se scolă, sărută mâna Borei, care'l sărută)

Vremea trece însă, cată ca să plec.—
 Am spre țără ernatici de acum să trec. —

(Se ridică în aer și pierde).

SCENA V

Aceiași (Afară de Zefir)

BÓREA

Audit-ai totul ?

AFIN (Luând înainte lui Dafin)

Tot, drăguță zină —

DAFIN

Robul těu, de astă-ză m'ai făcut stăpână ! —

BÓREA

Stai atunci cu mine !... Fericit vei fi ! —
Flori, grădină totul, ţie voiū jertfi. —

DAFIN

Sórta nū mě lasă !... Ea, pe drum mě pórtă !
Fericirea-mě Zino, pân' s'o věd, mi-e mórtă !

BÓREA

Va căta și apa vietii să o ei ;
Fět-Frumos, n'ai frică de uriti smeï ?

DAFIN

Nu mě tem de nimeni !... Brațu-mě este tare
D'oï cădea în luptă, Ea îm' va apare !

BÓREA

Lasă, oh ! Viteze, tînér ne'nfrânat,
Să'ți mângâe fruntea caldu-mě sărutat.
Sî acum că sórta ți-este rea sau bună ;
Oamenii, copile, repede 'ti adună,
Până Smeii încă nu s'or deștepta.
Repede ia apa... nu mai aștepta

(Es cu toți)

(Schimbare)

ICÓNA V

(Înfățișeză un circ de munți. În fundul scenei, de cele două laturi, două munți uriași. Din fund ca dintr-o cataractă cade un râu de foc. Cerul e înflăcărat. În continuu o stâncă ascuțită se ridică și se lasă în fața râului. Munții și râul sunt înnecați într'un abur gros, n'o parte și de alta a munților, dărime câte un Smeu).

SCENA I

Statu-Palmă, Strâmbă-Lemne, Sfărâmă-Pietre, Fript-de-Sete, Afin.

STATU-PALMĂ

Hop!... Hop!... Stați epurașe!... Dorm Smeu somnul greu;
De nu i-ar mai aduce la viață Dumnezeu!

AFIN

Ce fum și ce vulvore!... Oleo! Ce pocitanii!...
Din vise de se scolă acumă gâligani,
Să știi că ne mânâncă!... Pitice socotesc
S'o iaă la sănătosa, că smeui nu glumesc!

(Se ascunde într-o râpă)

STATU-PALMĂ

Ha! Ha! fricosul fuge!

STRÂMBĂ-LEMNE

Copaci n'am la îndemâna! —

SFARÂMĂ-PIETRE

N'am spart la stâncă, măi frate, e azi o săptămână.
Aicea mi se pare de lucru c'am găsit. —

STATU-PALMĂ

Dar nu mai vine Dafin

STRÂMBĂ-LEMNE

Ce-va o fi pătit. —

SFARÂMĂ-PIETRE

In zare nu se vede?

STATU-PALMĂ

S'aude-o fălfăire

De aripe...

STRÂMBĂ-LEMNE

La posturi! (Se ascunde dupe râpe)

SFARÂMĂ-PIETRE (Ișii suslecă mânicile)

De-acum pe războire

(În poziția de a sfărâma stâncile)

SCENA II

Aceiași Smeu. Dafin (în aer)

I SMEU (se intinde)

Ce somn dormii!

II SMEU (se intinde)

Ce visură visați! Ce mai zici, frate?

I SMEU

Imi vine tôtă ziua să stau aşea, pe spate!—

II SMEU

Un om la tavă-acuma să'l am în'aşă ospăta.

I SMEU

Cui spui!... Și'n mine frate, grăește fomea ta,

(Se vede Dafin pe cal, în aer)

Și uite omul!... Carnea-ă m'atrage.. Nu visez!

II SMEU

În aer și la luptă, că Fet-Frumos e cred!—

(Amândouă se ridică în aer cu busduganele în mână și învârtindu-le amenințători. Fript-de-Sete, intră alergând și cu ochii spre Cer. După el Statu-Palmă, Strâmbă-Lemne și Afin. Lupta începe în aer).

FRIPT-DE-SETE

Ah! namilă îndrăcite, de zor vă voiă sorbi!

(Sorbe aerul și atrage câte un Smeu din luptă, pe când Dafin le dă lovitură în plin).

DAFIN

Hi ! Hi ! Căluț, n'aî témă ! De mórete-î voiü isbi !

AFIN (Uitându-se spre Cer)

Ha ! Simt că vitejia, d'acum îmă dă fioră !...
 Aşa ! Dă bine, Dafin !.... Ca sôrele în zori
 Se pare !... Mai la drépta !... Aşea ! Aşea ! In piept !...
 Ce bună lovitură !... Porni aşa de drept !...
 Ah ! cade unul !.. Bine !.. Si celă-l'alt !... Noroc !
 Trăiască Dafin-Vodă !.. Imă vine ca să joc !

(Smeiî se rostogolesc pe munți. Dafin se repede cu calul între munți. E acoperit de fum și foc. Abia s'a înăltat ținând în mână un flacon, la nivelul munților și munțiș s'au isbit cu un sgomot asurđitor. Din eș uniuș, ca dintr'un Vulcan pornește plăe de foc. Toți fug îngroziti din scenă pe când cortina se lasă, chiar în minutul când Făt-Frumos e d'asupra munților).

C O R T I N A

I C Ó N A VI

(Tată scena însășișeză marea... Din culise se ridică stâncă până în fund. Fundul reprezintă Palatul Vrăjit și cerul... E noapte).

SCENA I

Simon (singur)

SIMON (pe stâncă, de partea Palatului)

Biruit-a și acumă !... Insă tot nu m'ai zdrobit !
Pe tărâmul meu putea-voi, să te ţin înlănțuit
Sub vrăjirea goeției !... Marea are să te sórbă !...
Am să rîd din vîrful stâncei de a ta mândrie órbă !
Duhuri, glasu-mă ascultați-l ; să fiți gata poruncește !
Lună discul tău de aur, vrăjei mele hărăzește !

(Urcă pe stâncă)

SCENA II

Dafin, Afin, Strâmbă-Lemne, Sfărâmă-Pietre, Fript de-Sete

(Apar cu toții, pe stâncile opuse acelei a lui Simon)

STÂTU-PALMĂ

Stai epuraș, stai, că tu, mă scapași !

STRÂMBĂ-LEMNE

Bre ! Ce munți turbați, frătiore ! Cum fugeam ; și cum mě alergau !...

SFARÂMĂ-PIETRE

Cât p'aci să mě strivescă pe mine, Sfărâmă-Pietre !

AFIN

Pot să zic, Statu-Palmă-Barba-Cot, că de data asta m'am întrecut cu epurele těu schiop... și vař!... Ostenit mě simť de tot.

FRİPT-DE-SETE (care sérbe din mare)

Ah ! ce mai apă !... Ce mai apă !...

AFIN

(Către Dafin care șade ginditor, privind către Palat)

La ce te gândești, Dafine !... Frate, de ce ești trist ?

DAFIN

De ce mai mult mě apropi de ea, de aceea mai mult se ascunde de mine !... Din nóptea când dormirăm în codrul Trestianeї, n'o mai zăriră ochii mei !

AFIN

Nu'ți perde nădejdea, frate. Suntem aprópe de liman.

DAFIN (Răsare luna și luminéză mare)

Cu atât mai mult desnădejdea mě prinde, pe căt věd ochii mei palatul blestemat, care mě ațintește băjocoritor. Si cel puțin, dacă aștăi căt mai am de luptat până să ajung la ea ! De ce m'ai lăsat Afine, să dorm ? Ah ! dacă aștăi căt spus Zefirul !

AFIN

Frate, nu-mi cere mai mult ! Fă ce'ți zic și vei strînge
în brațe, mult mai repede de cât credi, închipuirea ta.
Mă ascultă, nu'ți perde nădejdea.

DAFIN

Nădejdea n'am perdut-o ; dar mă sfârșește dorul !

(In mijlocul mărei începe să se închege o formă, care ia înăfi-
șarea Ilenei, despuiate).

Este ea !... Este ea !...

(Se aruncă și dispare în mare).

TOȚI

Stăpâne !... Stăpâne !...

AFIN

Dafine !... Dafine !...

(Dafin apare în mijlocul mărei. Vedenia pierde)

SIMON

Ha ! Ha ! Ha !

(In locul vedeniei, se ridică o stâncă ascuțită, pe care se află Dafin).

TOȚI (incremenți)

Ah ! Ah !

AFIN

L'am perdit !... E prins pe stâncă ! Cum vom putea
s'ajungem până la el ?

FRIPT-DE-SETE

Să știu că înghiț marea, și tot il voi scăpa !

SFARÂMĂ-PIETRE

Să știu că voi surpa stâncă, și tot il voi coborâ !

STRÂMBĂ-LEMNE

S'arunc o punte pân'la el !

(Fript-de-Sete, incepe să sorbă marea și se umflă treptat, treptat. Strâmbă-Lemne desrădăcinéză un palmier pe care Statu-Palmă, îl apucă d'un cap și sare cu el pe stâncă, formând o punte. Sfărâmă-Pietre, trece pe punte și incepe a isbi în stâncă ce se lasă până ce pierie. Marea se golește. Toți intră în albia mărei).

SIMON (incremenit)

Blestem ! Mereu voi fi invins ! (Dispare)

(Schimbare)

ICÓNA VII

(Fundul Măreļ, golite)

Dafin ; Strâmbă-Lemne ; Sfărâmă-Pietre ; Fript-de-Sete ;

Afin (fugărind Sirenele)

AFIN

Dafine !... Dafine !... Ce frumuseță !... Ce femei !

Ce femei !... (Un rechin uriaș, cu gura deschisă, și ese în cale.
Se retrage speriat).

Aoleo !... Mă'nghite, afurisitul !

STRÂMBĂ-LEMNE

N'avea témă !... și strâmb eū fălcile !

(Apucă capul rechinuluř și și spintecă fălcile)

FRIPT-DE-SETE

Stăpâne să ne grăbim pașii, că mult avem de umblat
până să dăm de țărmul vecin,

DAFIN

Fript-de-Sete, nu mai pot să umblu ; 'mă se îngrăpă
picioarele în nisipul de aur.

FRIPT-DE-SETE

Dacă pot să golesc marea dintr'o înghițitură ; în schimb nu pot să și o usuc. Unde-o fi Statu-Palmă, să te ia în cârcă ?

STRÂMBĂ-LEMNE

El a sărit pe d'asupra nôstră cu armăsarul de căpăstru. Vino, stăpâne pe spetele mele, că eū nu mĕ plâng vr'o dată de obosélă.

AFIN

Frumușelule !... Drăguțule !... Sfărâmă-Pietre, ce bine 'mă-ar sta mie, în cârca ta.

SFARÂMĂ-PIETRE

Vino Afine, Vino prietine !

FRIPT-DE-SETE

Bine cuvîntată să fiș mare, care aî început să răcorești rărunchii însetatuluî !

AFIN

Dafine, fiș tare !... Încercarea cea mai grea se apropie !... Băeți, să nu ne oprim de cât la Cimitirul Vrăjitórelor ?

Toti

La Cimitirul Vrăjitórelor ! (Dispar)

C O R T I N A

ICÓNA VIII

(Infățișeză un Cimitir asiatic. De partea culiselor surpături de déluri. Scena e plină de menhiri. Mirții înfloriti adumbresc mormintele. Către fundul scenei se vede o alee de plopî cari se perd în zarea noptei. În mijlocul scenei se ridică o movilișă pe care se găsește un mormint de marmură, pătrat și de statura unui om. Fundul scenei plin de déluri. Către fund la stânga e spânzurătoare).

SCENA I

Statu-Palmă (singur)

STATU-PALMĂ (călare pe iepure)

Aci e locul!... Iată movila și mormîntul.
Maî colo spânzurați horesc când bate vîntul
În năpteala blestemată!... Bre drace! multe gropi
Sî — aşteptă chiriașii, pe — aleia cea de plopî.
Aicea Ciinitirul și Mirții adumbresc
Strigoii, care ziua în sânge aromesc;
Iar năpteala 'mbracă trupul, să vie la orgie...
Oh! Dafine, stăpâne!... D'a bună n'o să'ți fie!

(Se uită cu frică în toate părțile)

Hei?... Epuré aibî grije și eu și tu să scapi;
Si 'n ghiara celor negrii cu cîrne, să nu 'ncapî!
Postaș!... Postaș e bine să fi!... Dar drept să spui,
Pe locurile astea, am cruce să le pui!

(Cu frică)

Hei?... Cine e acolo?... Vr'un mort?... Vr'un drac?...
O șterg!

(Vrea să fugă prin drépta)

SCENA II

Statu-Palmă ; Fript-de-Sete ; apoī Strâmbă-Lemne ; Sfărâmă-Pietre.

FRIPT-DE-SETE (Intră băjbând și cade)

Ce besnă!... Nu 'mă-a bună!... Nu văz, pe unde merg!
(Se isbește cu Statu-Palmă)

De-i fi strigoă, sau naiha să fi pe loc te sorb!

STATU-PALMĂ

Mă-i Fript-de-Sete, nu veți că eu sunt?... Ce ești orb?

FRIPT-DE-SETE

O'b, vere!... nu 'mă văd pași... iar frica, mă cuprinde!...
Pe unde-or fi ai noștri?

STRÂMBĂ-LEMNE (Cu o ramură aprinsă)

Zău frate, nu te-prinde!...
Mați bine cu balauri să luptă, să luptă cu Smei;
De cât cu vrăjitorul slujit de draci și zei.

AFIN (in sine)

Zefire amuțir-ai și piatră 'mă te-ai face;
Că lacătul de buze da, tu mi l'ai pus drace!

(tare)

Să n'avetă nici o temă!... Nu pot să spun ce vrău;
Pe Dafin însă iată... pe séma mea îl iaă.

FRIPT-DE-SETE

Dar unde-i ?

AFIN

Pe-aici. Calul cu el și-a pitușat.
Așteptă dór să începă al Sâmbetei săbat.

STATU-PALMĂ

Br ! Iată corbi 'n stoluri încep să se abată
Pe Mîrti ! Ce ochi de aur prin rămuri. Este lata !
S'o ștergem...

AFIN

Nu se poate !... Si mie nu 'mi-e bine !...
Dar cum voești pe Dafin, să-l las...

STRÂMBĂ LEMNE (care a pus urechia la pământ)

V'ascundetă !... Vine !...

(Se ascund printre râpe)

SGENA III

(Simon apare printre plopă învesmînată într'un domino roșu, cu corona cabalistică pe cap, cu o vargă de oțel în mână. Vine printre morminte. Se oprește lângă movilă).

SIMON

S'apropie clipita peirei lui !

(Face în jurul ei pe pământ un cerc, cu varga de oțel. Rămâne în mijlocul cercului. Ridică varga).

Să vie
Din mări, din munte, din Jaduri, supușii mei !... Făclie

De sănge te aprinde în cerul tău, s'arunci
 Lumini otrăvitore pe déluri și pe lunci !
 Veniți, nebune Iele !... Strigoți, voi spânzurați,
 Sub vîntul desnădejdei și-al Iaduluș, jucați !

(Incepe furtuna. Luna roșie ca săngele luminăză prin nori groși, cari se alergă. Spânzurații bănanăesc în voia vîntului. Din aer coborâ Ielile ținându-se de mâini, în formă de horă. Scena se umple de vrăjitore bătrâne și tinere venind călări pe mături).

COR (în aer)

Venim nebunele surori
 Să chiotim de veselie ;
 O să pocim pe călători,
 Părli-vom iarba pe cîmpie !

COR DE VRAJITORE

La glăsu-ř venirăm călări
 Pe mături, nule de — alun ;
 Din munți, din câmpii, de pe mări
 Aduse de dorul nebun !

In bestiř, în bestiř schimbați,
 Din Iadul de foc, negru sir
 Veniți !... Ne sdrobiți !... Ne mușcați,
 Că bete cădem în delir !

(Apar duhuri necurate în trupuri de dobitoce. Vrăjitorele se aruncă în brațele lor).

IENOA

Ce vrei cu noi ?

SIMON

Zeiřo, cu ochii negri, vii ;
 Pe Făt-frumos, pe Dafin, chiar tu'l vei otrăvi !
 Iar tu să-ř sugi viața, prin lungă sărutare !
 Să-ř sfâșii, tu nebuno, cu lungi și negre ghiare !

Si voi... și voi draci, larve strigoți, voi vrăjitore ;
 Să-î faceți clipa morței, vecie'ngrozitoré !
 Nică unul să nu scape din cei ce l'aă urmat !
 Aicea a ta viață eă, magul 'ti-am curmat !
 Lumină, te va stingă ăstă hoas de 'ntuneric !

(Ișii isbește peptul. Apoi sue moivila, stă în dreptul mormintului cu varga ridicată).

Tu !... Tu !... Cel ce ești carne, ci totuși ești himeric !
 Tu duh, ce văi în visul fecioarei să o pierdă !
 Tu faun stând la pândă pe brânci, în codri verdi !
 Răsari lumină noptei, și rege în Sabaturi !
 Tu țap în solistițiu de iarnă dă-ne sfaturi !

(Vrăjitoarele și duhurile se înlanțuese în horă și jocă disperați în jurul moibilei).

COR GENERAL

Răsari, oh ! Ied !... Răsari, oh ! Ied ce porți
 Poftiri ce ard și potolesc poftiri,
 Priviri ce-atrag și împietresc priviri,
 Tu ce omori și înviezi pe morți !

(Se ridică din mormint un om cu capul de țap. În măinile-ă ridicate ține două torțe aprinse. Luna-ă roșie ca de sânge d'asupra délului).

TOȚI

Sabat !... Sabat !...

SIMON (către una din Iele)

Ienoa, te vréu s'apari stăpână
 A formelor visate de Grecia păgână !

(Atras de frumusețea zeiței, Așin se repede la ea)

AFIN

Oh ! trupul ei, visare ce-o viață m'a muncit !...
 Il voi !... Il voi !...

SIMON

È Dafin !

TOTI

Un om ?

ZEFTA

Ce om pocit !
In jurul lui să prindem o horă, suriore !

AFIN (ridind cu hohot, fără voe)

Ha ! Ha !... Ce veselie !... Ce ris !... Să mă înfiore
Voî sinuri !.. Sinu-ți este o matnură !... vrăjire,
Voesc a ta... Ha !... Ha !... Ha !... voesc a ta iubire !

(Cade leşinat în mijlocul felelor)

H ZEFTA

È prins în vrajă !...

III ZEFTA

'N ghiare să 'l rupem vă gătiți !

SFARÂMĂ-PIETRE (Următ de Strâmbă-Lemne)

Ei, tóca vă ucidă !... Vénirăm nepoțiți !...

TOTI (retragându-se)

Ce spaime !...

(Pe del în locul lunei sângereate, apare în alb, înconjurată de nimbul lunar, Iléna).

ILÉNA

Piară nótpea de neguri !... Te iveste,
Oh ! Fět-Frumos !... In idol, cu braťul těu isbește !

SIMON (ingrozit și furios la vedereia Ilénei)

Blestem !...

FĚT-FRUMOS

(In sborul calului, se repede cu baltagul și isbește idolul care pierde cu un muget)

Hi ! Cruce — ajută !...

(Morii pier în morminte. Ieletele se înalță în aer, cu tipete de grăză. Vrăjitorile dispar prin râpe. Simon se vede pe un del amenințător)

SIMON

Satan m'ăi părăsit ?

Să arđă blestemații, d'un foc neistovit !—

(Se aprinde totă pădurea. Dafin care a descălecă se repede la Afin, care a căzut cu fața în jos).

DAFIN

Oh ! Afine ! Oh ! frate !... E mort !

(Strâmbă-Lemne îl aridică în brațe)

STRÂMBĂ-LEMNE

E leșinat !

STATU-PALMĂ (Pe epure, cu pérul valvoi)

Ca niște şoreci ardem !.. Ce foc !..

SFARÂMĂ-PIETRE

Loc de scăpat

Nu văd pe nicăirea !...

DAFIN

Oh ! frate !.... Te deșteptă !....

STRÂMBĂ-LEMNE

Aci ne arde osul ! —

FRIPT-DE-SETE

Stai vere, mai aşteptă !...

Nu sunt copaci atâția cât apă'n mine port ! —

O mare peste focul intins, asvârl din Port !

(Se duce către fund. Iși ia poziția ca și cum ar asvîrli apă din el. Se aude vuetul unei căderi puternice de apă. Focul se stinge.

DAFIN (Desmeticindu-se)

Voi trupul eř!... Oh ! Dōmne ! Ce dulce învârtire !...
Dar unde-i ?.... Unde-i zina ? —

(Se desmeticește de tot)

Eř, Dafine, pe unde veniši ?

DAFIN

Hidosa zeitate !... Si frate te-am scăpat ! —

SIMON (după děl)

Ah ! flacăra se stinge !... Să cađă potopire
De ape să-i înnece !...

(Incepe plôia cu trăsnete. Se face de tot nöpte)

STATU-PALMĂ

Mă'nec !... Nenorocire !...

(Toti fug prin scenă să caute adăpost)

AFIN

Ah ! Magul, blestematul !... Trăsnil'ar Dumnezeu !
Prin străe'mi trece plóia !...

FRIPT-DE-SETE

Fugiti c'o sfârșesc eu !

(Fug toți din scenă. Plóia începe să stea, pe când Frip-de-Sete se retrage sorbind. Norii se ramifică treptat. Când se înserinează de tot, se revarsă de ziua. Privelîștea s'a schimbă cu totul.).

(Schimbare)

ICONA IX.

(Înfățișeză o grădină feerică cu plante exotice și flori. Florile sunt femei. La stânga se ridică Palatul vrăjit. Grădina e imprejmuită cu zid. La mijlocul zidului o pôrtă monumentală deschisă. Pe zid și în parî sunt înșipte capete de oameni tineri).

SCENA I

Magul Simon, Smeul Pismă

SMEUL

Îmi parî de astă năpte de tot îmbătrânit! —

SIMON

Oh! Pismă es din lupta cu Dafin, istovit! —
E dat să piară zeii și crucea să s'ardice?

SMEUL

Nu încă!... Nu Simóne, cât sunt și eű p'aice! —
Tu uiți că'n loc de limbă în gură flăcări port?
Că numai să mě vađă un om și cade mort?
Că ura mě frământă și órba răzbunare?
El, frații mi-î ucise!... Sub astă mână tare,
Ce-aruncă buzduganul ca vremc de un an;
Culca-voi fără milă, p'al zeilor dușman!
N'ai grija de Iléna!... Ca și el, o iubesc!...
Poruncă la balauri voiū da să stea la pândă! —

SIMON

Te-audă Zefs, viteze !... Urez să aĭ isbândă !...
în turn mĕ suĭ la rându-mi, pe zee s'o păzesc.--

SCENA II

Smeul Pismă (singur)

SMEUL

Să vie !... aste brațe l'or strângă, să'l strivescă !
Câți Feți-Frumoși în stârce au fost să biruiască
Iuțela, perfidia și-avintul meu? Toți morți
Căduri, cum cădea-vei 'naintea astor porti!—
Si trupul tău sluji-va la vulturii drept mâncare,
Si capul tău rânji-va însipă în par.— Cruțare
Sub-mâna-mi nu găsește, acel ce-i peritor!

(Cu glas poruncitor)

La glasu-mi să tresără supusul meu popor!
Voi floră, ce în miresme purtați a morței fire;
În aer până Dafin din plinele potire
'Nălțați, 'nălțați otrava ce'n taină distilați!...
Răpuneți'l printrânsa !... Sau gales il cheamați,
Să pot a'i da lovirea mai lesne. Voi balauri
Străbateți tot văzduhul, vedeti-l și'l opriți!
Schimbați în năpte, ziua !... Din gâturi repeziți
Văpăi, și luminați-mi izbânda — și-aî mei lauri;
Când brațu-mi doborâ-va străinul nemilos
De zilele-î !...

(Se vede în aer o sumedenie de balauri cari întunecă cerul Se
aude un nechez puternic de cal).

Mĕ chiamă la luptă, Făt-Frumos !...

(Către doi balauri, ce păzesc intrarea turnului)

Intrați în turn !... Iar dacă se 'ntâmplă a mea sorră
Să'mi tae firul... Dacă păși-voi către mórte !...
Eșită, luptați și focul ce'n pântec il păstrați,
Svârliti'l peste noul venit, să'l înnecați !

(Balauri dispar în turn. În aer se vede Făt-Frumos luptând după
calu-î, cu balaurii).

DAFIN

La luptă Smeu fățarnic, ce slugile-tă trimiți
 Să 'mă ţie pept!... Pe tine te-aștept!... Iar voi periți
 Balauri, sub baltagu-mă....

SMEUL (Suindu-se în aer)

Privește-mă în față
 Flăcăule!... Făptura 'ti-o face-o sloi de ghiață!

DAFIN

Privește-mă pe mine, oh! Pismă!... Ai să moră,
 De ăstăzi baltag, ce 'n tine strecoră-acum fioră!

(Incepe lupta. La un moment sunt ascunși de noră. Balet de floră.)

COR DE FLORI

Dafine!... Dafine!... Fět-Frumos
 Spre fragedile floră
 Caută, caută dragă 'n jos,
 Te 'mbată de culori

Dafine!... Dafine!... Fět-Frumos
 Oprește-te din drum;
 Caută, caută dragă 'n jos,
 Te 'mbată de parfum!

(După închiderea Baletului)

CRINUL

Dafine coboră, vin dör o clipire!...
 Brațele-mă te-adormă pline de iubire!...

ROZA

Ghimpii pentru tine veđi c'am lepădat;
 Vino!... Din petale voi să 'ti fac un pat!...

TIPA-ROZA

Sufletu'n mirezme calde, amețitore
 Să până tine... Vino către flóre!...
 Buze am ce-așteptă buzele-ți de foc!..
 Brațul tău cuprindă fragedu-mi mijloc

RĂSURA

Uită-te o clipă, Dafine la mine;
 Sórele își arde, dragă în lumine;
 Taina ce mă 'nclină e că ieiubesc....
 Însă de rușine.... vedă... cum mă roșesc !

SCENA III

Florile ; Satu-Palmă-Barba-Cot

(Pe când florile se uită către cer și căută să atragă privirile lui Făt-Frumos ; Statu-Palma speriat sare cu epurile în mijlocul florilor).

STATU-PALMĂ

Frate!... Ce balauri!...

(Grinul îl trage o palmă)

Ai!...

CRINUL

Mojic ce ești!...

(Trandafirul îl isbește în față, cu țepile)

STATU-PALMĂ

Ai!...

ROZA

Ce cați aicea?...

STATU-PALMĂ (zăpăcit)

Flóre și vorbești ? !

TIPA-ROZA

Ăsta e zănatic ! ...

RĂSURA

Soro, dă'l afară !

FLORILE (lovindu'l)

Ești ! ... Aidî ! ... Ești de aice ! ...

(Statu-Palmă fuge zăpăcit. Se uită făcându-și cruce)

STATU-PALMĂ

Bre ! ... Ciudată țară ! ...

Florile daŭ palme ! Ba 'ncă și vorbesc ! ...

Tôte 's năsdrăwane ! .. La să le privesc.

FLORILE (rid)

Ha ! Ha ! Ha ! Ha.

AFIN (intră pe pórta în fuga)

Cine rîde frățiore ?

(Zărește flórea purpurie)

Dómne ! ... Ce-mi văd ochii ! ... Ce frumósă flóre !

(Se apropie, o miróse. Flórea-î dă un bobârnac. Afin sare 'napoi speriat).

AFIN

Ai ! ... Ce este asta ? ...

FLÓREA PURPURA

Nu's de nasul tău !...

ROZA (pufnind de ris)

Vai ! ce secătură !...

CRINUL rizind

Vai ! Ce nătărău !

AFIN

Ah !... Vorbesc ?...

(Vede pe Statu-Palmă)

Ce-i asta ?

STATU-PALMA

Ştiu şi eu !... Păcate !...
Ştiu că peste faţă, palme mi-a dat frate !

AFIN (frecându-şi nasul)

D'apoï bobârnacul, nasul mi-a umflat !...
Dragă flóre, mă-ta reu te-a învățat !

(Florile-ÿ ocoleşte rizind)

FLORILE

Ha ! Ha ! Ha ! Nerodul !

FLÓREA PURPURĂ

Eu aştept pe Dafin ! Nu sunt pentru tine ;

AFIN

Zěu !... Ti-ar veni bine !...
 Vědī că el iubește, de ! ce-va mai bun !
 Ș'apoă dragă flóre am să mě rěsbun !
 Ruptă din tulpină, strânsă l'al meū sîn,
 Fi-voă de acuma scumpul těu, stăpân !

(Se apropie s'o rupă din tulpină. Flórea 'y dă o palmă. Se retrage
 ținându-se de obraz).

Asta ce fu ?

FLÓREA PURPURA

Pamă !... Minte să te 'nveť

AFIN (se 'nalță cu îngâmsare)

Asta vě-ři purtarea, cu aşa băetři ?

SCENA IV

Aceiași ; Fript-de-Sete, Strâmbă-Lemne, Sfărâmă-Pietre
 (Intră cu toții pe pórta)

FRIPT-DE-SETE

Uf !... Sorbiř atâta !... Rěu 'i-am tăvălit
 Ŝerpiř, că mě dore peptul...

STRÂMBĂ-LEMNE

I-am strivit !

SFARÂMĂ-PIETRE

Turtă-i făcuř, nene !... Měi ! dar Fět-Frumos
 Bine se mai ținc !... Smeul furios

Vru 'n zadar s'arunce, aprig buzduganul ;
 Dafin iute-l prinse ! Drept în piept dușmanul
 Arma și-a primit-o... sănge spumegat
 Smeul, de și tare totuși a vărsat.

(Norii se topesc cu încetul în timpul dialogului. Se văd din nouă în luptă Dafin cu Smeul. Începe să însereze. Cerul în asfintit pare a fi înmuiat în sănge).

FRIPT-DE-SETE

Uite !... Se 'ntetește lupta...

AFIN

Aşa, frate ! ;
 Dă !... Mereu !... Intr'una !... Cați zdrobit, spurcate !...

FLORILE

Făt-Frumos !... Viteze ! Uite-te la noi !...

(Strâmbă-Lemne, Fript-de-Sete, Sfârîmă-Pietre, rămân cu gurile căscate)

STRÂMBĂ-LEMNE

Florile vorbiră ?

AFIN

D'apoï !...

STATU-PALMĂ

Zău !.. Le știm papara !.. Amindoi,

(Făt-Frumos străpunge pe Smeu, cu baltagul. Se văd flacără eșind pe nările armăsarului și din gura Smeulu. Florile dau un tipăt și pier din scenă).

FĂT-FRUMOS

Mori !...

SMEUL (cu un muget)

Blestem, pe tine !

Mórtea imi așterne pânze pe lumine !

(Cade mort. Fulgere in intunecă. Cei doi balauri es și se pun în apărare la intrarea turnulu). Mugind aruncă foc pe guri).

AFIN

Dómne ! Ce dihăni !...

FRIPT-DE-SETE

Focul lor m'ajunge !

(Fět-Frumos intră cu baltagul scos din teacă)

FĚT-FRUMOS

N'avetă nici o frică, eū îi voi străpunge !

(Incepe luptă, Dafin le tae câte-un cap, dar le răsare altul pe trup, până ce le tae patru-spre-dece capete).

AFIN (reträgindu-se)

Sâangele m'ajunge !

STATU-PALMĂ

Vrcă să ne înnece !

FRIPT-DE-SETE

Dafine prin râul fieriei lor vom trece ?

DAFIN (numărând)

Zece !... Trei-spre-zece !... Pai-spre-zece... Așca !

(La cel din urmă cap căduț, se audă un tunet lung. Intunecime).

Vraja e sdrobită !... Merg la draga mea !

(Intră urmat de toți în turn)

C O R T I N A

ICÓNA X

(Terasa Turnului vrăjit. Pe tron de argint stă Iléna, învesmântată ca Artemisa. Pe cap pôrtă o semi-lună de argint. Spatele tronuluă e luminat de un halo de lună. Pe umerul drept ține o pasăre de aur. În juru-ă muzele, amazoanele și aeđi cu degetele pe cărândele lyrelor. Toți par că dorm. În stânga e magul Simon, cu o vargă fosforecentă întinsă asupra Ilénéi. La spatele lui stă un grup de pitici, cu capetele mari. La picioarele tronului un balaur cu gura deschisă, din care varsă foc. Scena în intunecime).

SCENA I

Magul Simon, Iléna, Muzele, Amazónele, Aeđi, Pitici, Balaurul.

CORUL (abia se aude)

In jur de noi alinător
Adie vînt de primă-vară ;
Un vis de viață dătător,
Petale roze'n jur presară.
In inimi săngele-a'nceput
Iar să se sbată cu încetul.
Sfîrșitu'sti-are început ?...
S'apropie de turn, Poetul?

MUZELE

In aer lung vibréză symfonii ce'nfioră...
O muzică din stele, de păsări ciripiri...

Peri-va somnul, care otravă'n noă strecóră ?
 Cădea-vor ale Ghenei spurcate uneltiri ?
 Cu caldele miresme suind spre albastrul Cer,
 Vrăjiră și duhuri pier ?

SIMON

Nu încă pe cât Iadul tot arde de văpae !...
 Vă punetă biet nădejdea în flacăra de pae ;
 În Dafin ce-l va stinge pe vecă, vitezul Smeu.
 În somn ve'ți trecea veacul cel nou, cât fi-voi eū !
 Și Iyrele tăcea-vor sub degete—amortite ;
 Și glasuri inspirate, s'or stinge'ntelenite ;
 Frumosul va rămâne Păgân, în formă strâns ;
 Măeastră plăsmuire din val, că nu din plâns. —
 Zadarnic voești Clio, să'nsemni pe d'aur fețe,
 Numiri nemuritore și alte diminețe !...
 De mult stăpână-ř nóptea ; cu ea, stăpân sunt eū !
 Se stinse diminéta, cu noul Dumnezeu ! —

ILÉNA (în vis)

O nouă diminéta mai caldă și mai vie,
 Îmă bate printre gene !... Ea, curge argintie
 Ca râul cel de viață și prinde tot pămîntul. —
 D'acum să cađă'n hârburi materia, vesmîntul,
 Că sufletul tresare din cânturi fără mîrte...
 Cădea-vor sfărâmate a vieței tale tîrte !

SIMON (rîdind)

Ha ! Ha !... Inchipuirea și visu'nșelător
 Iști rîd... iști rîd de tine !... Tot eū stăpânitor
 Te țintui sub puterea-mi ! —

ILÉNA

Făptura-mi'ți este sclavă :
 Dar sufletul iști rîde de vraja ta, otravă

A iadului!... Zadarnic voești să biruești!

Sub voea mea pleci fruntea... și tremuri... și pălești....

(Tunet sutera. Pasărea săbăra de pe umărul Ilenei. Luna apare)

Alesul meu e, Dafin!... El vraja o sfârâmă!...

Pier!... Pier în intuneric, mândria naibei!... Râmă!...

(Se ridică întoemă ca o lunatică)

SIMON (cu un muget)

Tartarul se desface sup pași mei!... Oh! Iad
In gura ta deschisă sdrobit alunec... cad!...

(Dispare sub trapă, cu balaurul. Peste ei se ridică flăcări. Dispar și Pitici. Luna plină luminăză totă scena. Incepe o simfonie de lyre și instrumente în surdină. La apariția lui Dafin, terasa se luminăză feeric. Cerul e coprins de zori, cări se aprind treptat cât tine dialogul).

SCENA II

Iléna, Dafin, Muzele, Amazónele, Aegi

DAFIN

Iléno!... Iléno!...

(Apare în drepta. Stropesă cu flaconul peste Iléna, care l aşteptă cu brațele deschise și peste figurantă. Pasarea de aur revine cu Dafin și săbăra pe tron).

Prin apa vieții
Tresari către sôre și rîdi dimineții! —

(Se imbrățișeză și rămân astfel, până ce se termină Baletul Amazonelor).

ILÉNA (în culmea fericirei)

Să picure Lyre și glasuri de Muze!...
Lumină'n lumine și buze pe buze
Și brațe' mpletite cu drag pe mijloc!...
Așea!... Lângă tine uit spațiu, timp, loc!...

DAFIN

Iubito!... Iubito!... Pe cât mai aprópe
 Te strâng lângă pieptu-mi, mai tinér deviu!
 Pe ochii de ceruri, de marmoră plópe
 Așterne, ascunde tot focul lor viu:
 S'apari ca'n visarea ce-avuă o clipire!
 Era'n amortire întréga ta fire;
 Pe-obrajă n'aveaă roze, pe buze carmin;
 Că vraja 'ti pusese albéta de crin!
 Dar totuși, ființa-mi cădu fermecată!
 Uitați pentru tine și mamă și tată!...
 Așea!... Voesc mórtă din nou să te cred;
 Si 'n urmă făptura-ți, cu drag, s'o 'nviez
 Sub lungi sărutaturi pe ochi și pe gură!...

ILÉNA

Grăește!... Grăește!... Grăirea-ți mě fură!...
 Grăește!... Grăește!... In graiul tău curg
 Lumină d'auroră, roșelă de amurg!

DAFIN

Dar nu!... Vréu în apa vederilor tale,
 Să'nec și iubire și bunuri și jale;
 Tot dorul ce'mi arde adânc în plămâni,
 De când lăsăi mamă și tată. Stăpână,
 In locul lor, alții pe tronu-mi urcară!...
 Oh!.. lasă 'n privirea-ți albastră și clară
 Să'nec al meu susflet... tot cugetul meu!...

ILÉNA

Grăește!... Voiu graiū să 'ti curgă mereu!...
 Că singur iubite, menit fuși de sörte
 Să 'nvingi unde-atâtia cădură prin mórtă,

Cu dorul s'ajungă viteji pân' la mine!...
 Grăește!... Că'n tine trăesc miș de vieți;
 Viețile scumpe a morților Feții;
 Iar eū, miș de dragostî păstrează pentru tine!

DAFIN

Iubirea mea nu e de tînă, e foc!
 E focul albastru din Plina Putere!

ILÉNA

Si eū sunt iubite-a noptei veghere,
 Cătând d'o vecie să fim la un loc!

DAFIN

Oh! Tu, din noianul de vremuri formată!
 Tu, care n'ai vârstă, fecioră curată;
 Ci totuși soția atâtore aleșă;
 Voi laurii'n luptă de mine culeșă,
 Să-ă pun pe-a ta frunte senină și lată;
 Că tu ești Voința! — De tine chemată,
 Făptura mea rupse și piedici și vrăjă;
 Prin tine sdrobit-am a Smeilor străjă.

ILÉNA

De sunt eū Voința, Credința e 'n tine!

DAFIN

Cu ea, și Speranța!... Iar mila din mine
 Imprăștie viața cerescă 'n jur!... Sunt
 Acel ce v'aduce, sublimul cuvînt.

(Ridică baltagul, cu mânerul în formă de cruce. Iléna cade în genunchi)

Prin semnul Acelui lovit, răstignit,
 Să ștergă păcatul, aci am venit;
 La fondui ce vecinic, nouă forme creez;
 Prin crucea și apa de foc vă botez.

(Ridică pe Iléna, imbrățișind-o)

COR GENERAL

După tărâmul pământesc,
 Purtat de cruce și credință;
 Tu astăzi spirit, eri ființă:
 Salut trimis Dumnezeesc!

ILÉNA

Iubite, de azi tronul de aur ridică-vei
 Aci. Al meu să piară!... In slavă tu urca-vei!
 Ești sclava ta, privi-voi în ochii tăi, cu drag!
 Din iad, tu, mai puș Dafin, p'al raiului sfint prag!

DAFIN

Iléno, îmi vei ține de veci tovărăsie!
 Pe tronul cel de aur să dat ca să sui, mie;
 Pe tron d'argint, tu, însă în nopte vei veghea.
 Iar când va fi în neguri să pier iubita mea,
 Căta-vei printre cețe, plângând, să mă veză iară,,
 Spre tine răsări-voi zâmbind, în Primă-Vară!

SCENA III

Aceiași: Afin, Statu-Palmă, Fript-de-Sete, Strâmbă-Lemne,
 Sfărâmă-Pietre (vin prin drépta)

AFIN (vesel și cu glas tare)

Bună diminéța,
 Cinstiți socii marți!

STATU-PALMĂ

Mulțumim 'mneavóstră
 Flăcăilor tarī !
 Dar ce umblați ?
 Ce căutați ?

FRIPT-DE-SETE

Ce umblăm
 Ce căutăm ?
 La nimeni n'avem
 Sémă să ne dăm

AFIN

Multe mări am trecut,
 Multe țări am bătut
 Si orașe și sate depărtate
 Am colindat
 Si nimeni séma nu ne-a luat.
 Cine sunteți Dumnévóstră,
 Să ne luanți séma nóstră ?

DAFIN

Afine, dragă frate, de țară'mi amintești

AFIN

Cu Zina, de vecie, mă-i frate să trăești !
 Acum că visu-ți rîde, ferice ești ? Ia spune !

DAFIN

N'am séman, dragă frate !

AFIN

Dar cine-o să cunune ?

ILÉNA

Fiți bună veniți la mine ! Voinicii cine sunt ?

DAFIN

Tovarăși de restriște, și-acum de bucurie.

STATU-PALMĂ

Cu epurile, zino, mă 'nfig la cununie,

AFIN (în sine)

Așă vrea să le spui taina !... Zadarnic mă frământ,
 Că nu găsesc o vorbă; btestemul nu-l pot rupe !
 Zefire lă-te-ar iarna și gerul să te pupe ;
 Că tu 'mă-aî încis gura !... Așă vrea !... Mă 'nbolnăvesc
 De nu le-oî spune. Însă de spun, mă împietresc !;.

(Se duce către fund pe gânduri)

STRÂMBĂ-LEMNE

Stăpâne !

DAFIN

Ia zi-mă frate !

SFARÂMĂ-PIETRE

Da, frate !... D'azi cu bine
 Urăm să-ți petrecă viața, cu zina. Iar pe mine...
 Pe Strâmbă-Lemne, 'n codru vrăjit ne lasă iar !...
 Mă-e dor să dărâm munții !...

STRÂMBĂ-LEMNE

Ași vrea... dar e'n zadar...
 Nu pot, să nu strâmb lemne...

FRIPT-DE-SETE

Vai!... Setea mě dobóră!...
 Voiū râuri, mări, océne!...

AFIN (se 'nvârtește 'n jurul Muzelor)

Ce ochi!... Mě 'nfíoră!...,

DAFIN

Tovarașă, stați cu mine... N'aveți să vă căiți!
 Strâmba-veă, tu, copaci, de ghețuri sgriburiți;
 Tu, stâncile 'n desghețu-mă, le-i da de-a rostogolul;
 Cu undele umflate, când umple-voi tot golul.
 Tu Friptule-de-Sete vei bea prins de fiori;
 Si 'n urmă-ți s'or așterne câmpiiile cu florii!
 Tu Statu-Palmă, frate, ce bine m'ai slujit,
 S'dea-veă într'un frasin de ger adăpostit.
 Pe epure pândi-veă, s'alergi grăbit prin țără:
 Vestind că vine Dafin, cu verdea primă-vară!
 Vedeți c'aveți de lucru vitejii mei?

Toți

Vedem!

FRIPT-DE-SETE

Cu tine, dragă frate rămânem și veghem!

AFIN

Cu mine ce facă Dafin?

DAFIN (rîzind)

Pe tine lăcomie,
Te puī în capul mesei, să bei la cununie !

AFIN

Să běu !... Mě multumește, zěu ! slujba ce 'mî-ai dat !
Pe lângă běutură, va fi și de mâncat :
Saü dropiï înpănatate, saü cerbi, saü căpriore.
Mistreți, pe tăvî de aur, ucișă la vânătore
De draga ta !... Si vinuri din țările de foc ;
De-oï bea să te tii pârleo la cântece și joc !
Dar înc'o vorbă, frate !... Beția mai aduce
Si dragostea la urmă, s'o bată sfânta cruce !
Iléno, aï vre-o soră ?

ILÉNA (zîmbind)

Voinice, nu !

AFIN

Păcat !...
Când de ! mě hotărâsem și eū la însurat !

DAFIN (zîmbind)

Si tu ?

AFIN

Ei da ! Veđi bine !... Vě şade aşa frumos,
Că zěu ! de dragul vostru, mě simt... da ! sunt gelos

DAFIN

Aşa zěu !... Nu e glumă ?

ILÉNA (arată spre Muze)

S'alegă din ele. Póte
Vreuna să te placă.

AFIN

Dar eű le plac pe tóte!...

(Pânza din fund s'aridică și lasă să se vadă sórele în răsărire. Fundalul din terasă se desface și apare Baletu Zorilor. În fund se ridică treptat o terasă pe care se găsește Sf. Vineri în jetu-ă de argint înconjurate de cele două-spre-zece mucenice, în jeturi. Sf. Vineri, cu măinile întinse bine-cuvinteză spre Dafin și Iléna, care ingenuche. În tot timpul corului, Balet).

COR GENERAL (cu putere)

In jur de noi invietor
Adie vînt de primă-vară !...
Un vis de viață vestitor,
Petale roze, 'n jur presară,
In inimă, săngele aprins,
Se sbate plin de fericire ;
Poetul, Iadul a invins :
In turn e cântec și iubire !

— * (FINE) * —

VISUL LUI ALI

POEMĂ-FANTASTICĂ ÎN 7 ICONE ȘI ÎN VERSURI

PERSOANELE

HUSEIN-PAŞA, guvernator	EGIRA
IUSUF-BEY, Colonel de Spahă	AZRAEL
MUSUR-AGA, șeful eunucilor	HIAL
ALI-BABA, cârpaciū	FATIMA, soția lui Pehlivan-Murat
PEHLIVAN-MURAT, haimana	I-a Ursitōre
IBRAIM, cismar	II-a Ursitōre
MEHMED, pescar	I-iul Spirit
Vinđetorul de fructe	II-lea Spirit
Vinđetorul de pesce	Geniul brilliantuluă
Vinđetorul de șerbeturi	Geniul ochilor
AZORA, soția lui Husein-Paşa	Un geniu

Vinđetoră, Dervișă, Hanâme, Cadâne, Spirite, Ómenă din popor,
Calfe de cismari, Cavază, Pescari, Eunuci, Robă, Róbe,
Sylphă, Hymere, Amorașă.

Acțiunea întemplată în Alexandria

ICÓNA I

(Portul orașului Alexandria. În spre fundul scenei, piața. Planul I, II, stânga și drepta, Bazarul. Planul I stânga, cârpăciăria lui Ali-Baba. În fața cârpăciăriei cismăria lui Ibraim. Planul III drepta și stânga uliță. Fundul, marea și vedere orașului).

SCENA I

Fatima; Ali-Baba, lucrăză la incăltăminte; vîndători de floră, serbeturi și fructe; pescari, matelofii; (mișcare mare în figurantă) cadâne în iasmacuri și feregele.

ALI (cântă, lucrând)

De cărpit și de cărpelă,
Cârpesc multe;
Cine stă să mă asculte
De cărpit și de cărpelă !

Visteria-ă la sleială,
Vîntul bate
Să plătescă tari 'n spate,
De cărpit și de cărpelă

Sunt viziri 'n priminélă ;
Pe poruncă
La mezat ni' tot aruncă
De cărpit și de cărpelă.

Eă v'o spun făr'de sfială :
 Mult mai bine
 Ar veni cu toți la mine
 La cărpit și la cărpelă.

FATIMA (sdrențărósă, ūinend o copilă sdrențărósă după ea)

Alt cântec bre ?... N'ai témă porunca să te-ajungă ?
 Să nu te audă Aga, că-ți taie limba lungă !
 Pristavul, adinéură sbiera în gura mare :
 Acela ce prin vorbă de rînd sau prin cântare,
 Divanul ponegri-va, cu el hasnaua țărei ;
 Și'a fi, nemilostivul de el, gălat spinărei !

ALI

Falanga pentru alți scornită e, femee ;
 Er nu pentr'un'ca mine...

FATIMA

Nu șcii, că din scânteie
 S'aprinde vâlva mare ? Și-un chior, printr'al lui glas,
 Divanul să răstörne se póte, și 'ntr'un cés ?
 Dér unde 'mi-e bețivul ? bărbatul meu, stricatul,
 Născut pe astă lume odată cu păcatul ?
 'Mă-a luat și cel din urmă beslic ce-a mai găsit...
 E astă-ză săptămâna de când m'a părăsit.

ALI

Ce sunt la tine banii ! Intindă-o clipă mâna,
 Și mila 'n plin îți cade. Găsitu-și-a cadâna,
 Murat : el bea într'una, într'una eă muncesc !

FATIMA

S'a dus cerșetoria... În van mă trăgănesc
 Pe ulițe cu fata, cerșind în gura mare :

«De-o văduvă și-o fată sărmană, îndurare !
 La binele ce'l faceți, Alah, să vă dea spor !
 Stață, voi ce'ntrânsul credeți... imi dați să iau o pâine !»
 Ei trec, își văd de cale, grăbiți par de picior ;
 Mă 'nping cu scârbă 'n lături, ca pe râiosul câine !
 S'a dus pe veci credința, cu dînsa-î dusă mila !

Târăști aşa de géba pe ulițe, copila !...
 Ia-ți altă meserie, muiere.

FATIMA

Este greu
 Când n'ai făcut nimica, să faci ce-va...

ALI

Așea e !
 Iți vede-atunci de trăbă, ceršeșce deci mereu ;
 Dar nu vorbi de milă, când nici tu n'ai femee.
 Plăpânda floricică târășce-o prin noroi ;
 Sileșce-o să cerșescă ; ciupeșce-o ca apoï
 Mai bine să schinciască...

FATIMA

Ghaura-î răsplătită,
 Că-î dau mâncare, casă...

(O invîrtește și arată zdrențele)

Și-o tiu aşa gătită...
 Dar aidă să schimbăm vorba ; imi spune, 'l-ai vădut ?

Murat, mai adineuri cu mine a băut.

ALI (rișind)

FATIMA (cu pis mă)

Bănuții mei !

ALI (rișind)

Se vede ! La drépta de apucă...
 Mai mergă colea... o tónă... apoi spre-apus te duci.
 Nainte o ţii éră... cam pân'ce dai în vale...
 Fatima, numai astfel, ii poți ești în cale...

FATIMA

Să' ţi fie de rîs vorba, pocitule.

(Merge cu mâna întinsă prin mulțime)

Vă faceți cu o fată bolnavă și sărmană !

Pomană,

(ese prin dreapta)

ALI (uitându-se dupe ea)

De e femea inger, e baba iad de rău ;
 Șeitan să' ţi ésa 'n cale 'și-ar ocoli-o, zău !

SCENA II

Aceași fără Fatima

VÎNDĂTORUL DE FRUCTE

Poftiți, poftiți efendi ! Acilea se găsesc,
 Frumose tiparoase, ce mintile amețesc,
 Frumoși și trandaphyrii ! boboci învolți, ca focul !

ALT VÎNDĂTOR

Vedeți ce portocale ! Căta-veți în tot locul,
 Ca ele nu se află cu gust îmbătător.
 De Iafa Portocale !...

VÎNDĂTORUL DE ȘERBETURI

Şerbet răcoritor !

UN PESCAR

Hai pesce ! hai la pesce ! Ce midii, 'n fie-care
 Efendi, sclipitóre s'ascund mărgăritare:
 Pe cinstea mea....

ALI (sie-şi rizind)

Minciună, nu'l credeşti pe cuvint !
 De când e lumea lumie, nu'i cinste pe pământ...
 Stricat e al lui pesce, şi 'n midii învechite,
 Nică carnea n'am găsit'o, s'o pot măcar înghită.
 La cine'i gură mare, cu sacul să nu pleci
 Zevzec, de nu 'ti-e placul, în faţa lui să treci.
 Colo e scris pe tablă cu săntele versete :
 „Ibraim, cel mai țeapăncismar de meşि şi ghete,
 „Papuci... şi câte alte, mai ştiu eū să mai spui !
 De trece septămâna, eū petice le puï.
 Câţi mari tot ca şi dânsul, cu fumuri ne arată.
 Inscrissă pe o pele, nobletea răsuflată.
 De şi sunt chior, cu ochiul rămas, intrezăresc
 Mai bine strălucirea şi şciu s'o preţuesc.
 Imi rid de avuţie, cărpesc pe ori şi cine.
 Cu două-trei parale, zaifetu-mi trag cu bine !
 Pilaf, rachiu şi 'n urmă la colţ de uliţi dorm,
 Kalf, Iman, pe voie, în visu-mi mă transform.

SCENA III

Aceiaşi Ibraim (ese din prăvălie)

IBRAIM

Allah Kerim, cărpace !

ALI (face temenea)

Efendi ce mai zice ?
 Profetul, musculițe trimete să-ți mai pice
 Cum-va prin prăvălie?... Că nu-mi vei fi vrășmaș,—
 Mai trainici să faci meșii, că vaï ! rămân golas !

IBRAIM (rijdend)

N'ai teamă, pentru tine, prietene, lucrez ;
 La mine 'ncăltămintea aceeași e.

ALI (ironic)

Veghez
 Când intră mușterii și inima îmă saltă,
 Când numărul lor crește, ca peștele în baltă.

IBRAIM

Cârpitul cum se 'npacă cu cântecile, aï ?
 Ce cântec nou și vesel voiesci să ne mai dai ?
 Trăeșci de azi pe mâne, ferice, bre ! de tine :
 N'asuđi pentru o firmă și-un nume sec, ca mine !
 Ce nouă 'nțelepciune, mai vrei să-mi spui acum ?

ALI (sentențios)

Că cine un ochiu are, ferice e la drum.

IBRAIM

Cum asta, mě-î fărtate, cu două ochi, și nu poate
 Să vadă credinciosul, prăpăstiile tóte !

ALI

Nu zic, cam ai dreptate... Gândind însă mai mult
 Dreptatea e cu mine....

IBRAIM

Grăeșce, te ascult.

ALI

Allah ne-a dat vederea la obște, îndoită ;
 Si 'ntr'ênsa puse bunul și răul.—Chibzuită
 A fost a lui creare; că omul prin ochi dor'
 Concepă gânduri bune, pizmașe, de omor.
 Dar totuși, el, își zise: pe unii, fericiți
 De tot să-î fac; er pe-alți, în patimă preursiți....
 D'atunci născu chioriea pe subredul pământ.
 Ferice de aceia ce de-ochiul stâng chiori sunt;
 Er cei-l'alți, sermanii, s'apuce 'n ori-ce parte
 Si totuși de belele, Kismet le face parte.

SCENA IV

Aceiași; Murat-Pehlivan, (care intrase clătinându-se, pe când Ali spune cele din urmă 4 versuri).

PEHLIVAN MURAT

Ei bată-te, cârpace, ferice deci te credi,
 Că numai cu lumina din dreapta, lumea vedî ?

ALI

O vîd bre ! Pehlivane,—așijderea pe tine
 Pungaș, betiv la toartă, ce fără de rușine
 Iti bați, și furi muerea de tot ce a cerșit :
 Să bei mai cu placere, din banul ne-muncit.
 Cu ochii bună sub frunte, și 'ti facă din cale, două :
 Er nasul, 'ti-e ca moțul curcanului în rouă.

Totr

Ha, Ha !...

MURAT

Şeitan te 'nvaţă, pocit afurisit
Pe ce-am măi scump în lume, grozav sunt de récit !
E ază o săptămână de când paraua fuge
De mine, și gâtlejul nimica nu mă suge.

SCENA V-a

Aceași ; Mehmed, (coboră din barcă în fundul scenei și vine către față cu năvodul în spate și cântând)

MEHMED (cântând)

II

Sí fu minunea 'n plinul ei,
Când din comóra, în scânteî
Au răsărît
Albaștri ochi plini de iubire,
Ce 'n ochii mei sau pironit,
Ca visul cel de fericire;
Si mi-aü zâmbit,
La pescuit.

ALI

Tot vesel! Bre pescare, Mehmed, de și doi ochi
Sub frunte 'ti scânteiaza, nu suferi de deochi.
Ferică ești într'una : Kismet 'ti-e bună mumă.

MEHMED

Hei chiorule ! nu-mi este ca tie cruntă ciumă !

ALI

Te 'nșeli, sunt printre ómeni cu mult mai fericit !
 De-ar vrea se-mi dea Kedivul puterea, n'ași primi-o !
 Mänânc, beaú, dorm și visul deștept necontenit
 Mě ține sub aripă, din nópte întréaga ziua

MEHMED

Dér inimă 'npetrită ! șciu tu ce e iubirea !
 Că nu vorbiști de dînsa.—In ea stă fericirea !
 In tine, băutura îți strică rostul firei.

ALI

Nebun ce ești ! Ascultă ; când séara se coboară,
 Când săntele versete le cânt, și mě 'nfióră ;
 Când munca încetéză, când îngerul nefirei
 Ia suflete din trupuri, le pörtă pe-alte căi,
 Prin munți râpoși și negri, prin verdi și-asunse văi,
 Si Sufletu-mi ia aripă, se 'nalță către sfere,
 Lăsând făptura-mi slută in valea de durere ;
 Incet, sfios, coboră p'un tērm înfloritor,
 Spre-o fétă ca o lună, mě 'ndrept tremurător.
 Si ea nu are sémän, și eü la piept o strâng....
 In glume, 'n dezmerdare o duc către un crâng..
 Apoi, mě 'ntorn cu zioa, în casa mea de tină,
 Păstrându-mi amintirea din nóptea de lumină !
 Azi-nópte, chiar adi-nópte, cu ea când mě jucam,
 Când fețe de răsură, și buze, sărutam;
 Cu frémëtul de frunze grăi profetu :

„Ascultă,
 Credința ta e mare, dorința ta e multă !
 Aevea, visul, mâine, Ali, te va răpi“.
 Si glasul dintre frunze, în vînt se risipi !

PEHLIVAN-MURAT

Te 'nbeți și ca urmare la săntă băutură,
Din ochi îl pierdă pământul, sărmană secătură !

MEHMED

Ori-cum, în tine cântă o hurie, poet,
Ali, ești cum se cade. M'ascultă: sub foet
Umbros adastă, poate s-e-ți cadă vre-o smochină;
Smochinul, pentru lenesi se 'nalță în lumină.
Biulbiul ți-a fi tovarăș, poeme s-e 'npletiți,
La cei veniți în lume și chiori și fericiți,

(Rid toți)

SCENA VI

Aeaiași, o babă

BABĂ (în culmea disperării)

Copilul meu
Sub-ochi-mi storși de plâns, se stinge nemâncat!
Voi ómeni bună, puteți la viață s-e'l aduceți.

(Lumea urcă)

Vedeți-mi jalea... nu vă duceți !...
Cu mila ce mi-o dați un suflet ați scăpat !....
Slăbitul glas, vă rog, să-mi ascultați..
De vreți, oh ! voi puteți să mi-l scăpați,
Copilul meu !....

(Toți îl întorc spatele afară de Ali, care să uită înduioșat la ea).

Alah, e bun !
Să bun profetul său, plăteșce pe milos.
Cu mine vă 'ndurați, bogăți sunteți, printre'nsul,
Goniți durerea ! Goniți plânsul,

Oh ! voi acei de jos ! O voi acei de jos
 Să nu uitați că el e sus.. îmi dați...
 Ce sînt, veți fi, să nu uitați...
 Allah e bun !

PEHLIVAN-MURAT

Ia spune-mi bâtrânișo, aî strâns ce-va rubiele ?
 Eă, fac negustorie; mi-ar prinde țepănele !
 De-aî vrea, eă, cu dobândă, mă crede, țile cer,
 Și-ăi fi pe loc plătită, de nu aci, în cer.

TOȚI

Ha ! Ha !

BABA

De-o biată babă, nu rîdetă ! Eă am fost
 Ce sunteți voi acumă ; ca mâine-eță fi ca mine.

MEHMED

Să nu credi, cotoronțo, c'ăști fi aşa de prost ;
 Mi-oî trecere 'n clipe viață, er nu covrig ca tine ;

ALI

Din zori și până 'n séră, sub muncă mă sfârșesc
 Să bană de zile negre, nu pot s'agonisesc !
 Din munca de trei zile, atât am câştigat !
 Să zic și eu, c'o viață, prin munca-mi am scăpat :

(Se scotocește prin buđunare, scôte o rubia și o dă babel).

Na ; ține dragă babo s'aveți în gréua cale,
 Eă știu că 'n astă lume, e greu să n'ai parale.

PEHLILAN MURAT (rișind)

Un chior și-o cerșetore !— De el, te miluesce ;
 Choria lui, băbușco, la rânduță-o plăteșce.

BABA

La rândul meu, te-ajut și eu,
 Om bun și cu credință tare.
 Allah! e unul Dumnezeu!
 În mine duhul sănt tresare!
 Ori-când nevoia te-ar sdobi,
 Cu drag la mine te gândește,
 Și dăi ură și de-ăi iubi,
 Său decă slava te munceșce :

(scote un inel din deget)

Veriga cesta de oțel,
 O să te pórte către țel.
 Un țel dorit de tine în somn și 'n deșteptare.
 Cu el de'i bate 'n pétră să fie cât de tare,
 S'a sfărâma!
 Că 'n el am pus pe rând, Credința,
 In el am pus cu ea, Voința
 Ce-a dărâma
 Palate, stânci și munți chiar.
 Priimeșce dar la dar.

(Îl dă inelul și dispare printre mulțime. Ali rămâne uimit)

SCENA VII

Aceiași fără Baba

ALI (ca deșteptat din vis, pipăe degetul).

E chiar așea... văd bine... de loc n'am adormit.
 Sub gene înălbite, cu vădu-ă oțelit
 În loc mă pironise... și vocea-ă limpezie
 Și-acum vibréză 'n mine... Allah voia ta fie !

SCENA VIII

Aceiași : Un pristav al guvernatorului; apoi Musur-Aga ; Husein-Paşa Iusuf-Bey ; Azora ; Hanâme, în litiere ; suita, Cavazi.

PRISTAVUL (Intră prin stânga)

De sunt câini Ghiauri să cadă toți cu fața la pămînt
Saú sub paloșile nóstre, vor găsi al lor mormînt !
Credincioși, dați într'o parte...

(Toți se retrag către fund și cad cu fețele la pământ)

Se ivește în splendore
Husein-Paşa slăvitul și Azora, viul sóre !

(către purtători de gârbace)

Fără milă sub gârbace, răsvrătiții să-îi culcați...
Mojicimea la o parte !...

(către culise)

Prea mariți, înaintați !

Apare în capul cortegiului Garda de Cavazi, apoi Musur-Aga, Eunuci, Cadânele Haremului, în litiere; altă gardă de Cavazi, apoi litiera, în care se găsește Husein-Paşa și Azora; lângă litieră pe jos Iusuf-Bey; apoi suită și altă gardă de cavazi.

ALI (Care nu s'a dat intr'o parte și și vede de cărpit).

Ce de sgomot se maă face pentr'un om și o femeie...
Ca și cum nu aă cu mórtea, catastihu să-șî inchee,
Ca și mine, ca și ăla, ca și prostul de pristav.

(Vădând pe Musur-Aga)

Aoleo ! Pocit e Dómne, gălbejit e și buhav,
Eunuc-Efendi ! Drace ! n'ași voi să-î intru 'n piele..

MUSUR-AGA (Il isbeșce cu biciu)

Cum netrebnică făptură, zămislit în zile rele,
Tu cárpești când vedî că trece gogî-gogea Guvernator!
La pămînt fruntea, mojice !—

ALI

Să mă erți... dar eu sunt chior,
 Deci slăvite cată bine, dacă sōrele răsare,
 D'astă parte 'i vecinic nōpte... poți să vezi spre
 [ncredințare.

MUSUR-AGA

Bre! Obraznic e mojicul! Ei, Cavazi!...

(Cavazi îl inconjură, pe Ali)

(În vremea dialogului între Ali și Musur-Aga, o parte din cortegiu dispare în culise; apare litiera cu Husein)

HUSEIN-PĂSA (Coborând din litieră)

Ce s'a 'ntâmplat?

MUSUR-AGA

Inainte'ți, Luminate, toți, pământu-au sărutat.
 Numai robul ce-tie 'n față, a ta slavă necinstește;
 Si când treci către Moschee, nu 'ncetéză și cărpește,

(Iusuf-Bey, dă mâna Azorei, care coboră din Litieră și vine către Husein-Păsa).

HUSEIN-PĂSA

Aferim! — Mie îmi place când e omul muncitor.
 De aceea, Cavazi, luați'l cu frumosul... și ușor
 Să 'mi'l punetă să lucreze, sus...

ALI (Tremurând și cu față la pământ)

Măritule!... viu sōre...

MUSUR-AGA

Taci, năpârcă!

HUSEIN-PAŞA (Arătând în Culise)

Acătați'l... în acea spânzurătore

AZORA

Nu, stăpâne, cer ertare pentru robu ce'ți stă 'n față

ALI (care ridică fruntea, uimit)

Maș-Alah!... Visul trăește!... A mea hurie 'i în viață!...

IUSUF-BEY (cu eleganță)

Excelență, când femeea rögă, dânsa poruncește,
Știu c'acest proverb există, nu mă 'nșel în franțuzește.
Vrei reforma 'n stat, deci cată ca să erți...

HUSEIN-PAŞA

Induplecat

De voința ta Cadâno, mă supun: să fiu ertat.
Te tărășce, rob nemernic, salvătoriei să te 'nchină
(urcă puțin)

ALI (se prăvălește la picioarele Azorei care se duce către litieră
întovărășită de Husein și Iusuf; apoi aridică față spre ea în adorare).

AZORA (Suind în litieră)

Ah! e chior nenorocitul...

(Litiera purtată de arapă dispare cu suita către culisa din stânga,
Ali rămâne cu brațele întinse către partea unde a dispărut litiera).

ALI (In culmea iubirei)

Geniu bland cu ochi senini;
Dacă trupu 'mi-e de jale, cată 'n pieptul meu privește:
Intreg sufletul, spre tine, ochi de flacări atințește!—

CORTINA CADE

ICÓNA II

(O peșteră de vrăjitorie, în stâncă. Semi-obscuritate. Intrarea printre stânci, în stânga. La dreapta, un laborator de alchimie. În mijlocul scenei un cazan mare înconjurat de flăcări).

SCENA I

I Ursitóre, II Ursitóre

I URSITÓRE

Sunt trei zile astăzi de când este dusă!
Ce să fie ore?... Vraja nu e pusă
Contra Hogei, care turma 'și-o înselă.

II URSITÓRE

Fă să férba óla cu venin și smoală...

(I-a esecută la laborator)

Să rostești: ca gândul, din senin, pe loc
Săgeata de foc
Să sfăsie peptul, străpuns hogea fie...
Să vie!... Să vie!..

I URSITÓRE (la laborator)

Să vie!... Să vie!...
Din ceruri înalte, un fulger, în clipă,
S'aducă furtună, s'aducă risipă!...

Să săbore ca vîntul, ca gândul, pe loc
 Săgătă de foc...
 În peptu' să intre... străpuns hogea fie...
 Să vie!... Să vie!..

(Se face lumină pe stâncă din stânga și se stinge)

II URSITÓRE

Dreptatea-ă implinită... S'alegem deacum
 Ursiților, ursite...

I URSITÓRE

Surată, de pe drum,
 Egira va să vie, că numai dânsa știe,
 Arcanele din ceruri lăsate pe vecie

(Se aude o nechezare)

S'aude-o nechezare de cal, — un glas de țap...
 S'aude buturuga fugind în mare trap...
 E sora nôstră! — Duhuri fiți vesele că vine!
 În neguri să s'aprindă fantastice lumine!...

(Se aude un hohot subteran și s'aprind lumină albastre și roșii în fund)

SCENA II

Acelea-și; Egira

EGIRA

Suratelor ce veste?

I URSITÓRE

D'aicea, numai bine.
 Pe Hogea 'l-am dat morței și Iadulu. Pe tine
 Egiro, te-adăstasem să 'ncepem să ursim.

EGIRA

Câți morți și câte nașteri avem să socotim?

I URSITÓRE

Vr'o două milióne. Flagelul : Scarlatina,
 Holera, Ciuma négră, Vârsatul și Anghina,
 Răsboiul, după ele, alérgă sfânt flagel.
 Softalele 'l proclamă și proștii cad în el.
 Ér fómetea 'l ajută ; hidosă, despletită,
 Sfâsie și dobórá prostimea flămândită.
 Se sgudue pământul, de scârbă covârșit.
 Vădând de veci poporul robit și lingușit.
 Trei-deci de miilii cadâne, în saci cusute tare,
 Si apoi asvârlite de -- arapii robi, în mare.
 Cinci-deci de miilii aproape de noui născuți și morți,
 De frigul ce-i îsbise, svârliți fiind la porti.

EGIRA

Lucréză bine mórtea, dór ea nu'nbătrânește !
 Dar Viața, spune-mi soro, la rându-î ce rostește ?

I URSITÓRE

Tot Mórtea e mai tare, abia pe sfertul ei,
 Ază nótpe răsăriră lăstarii mititei.

II URSITÓRE

Ursi-vom norocirea ? Să'i pască négra jale ?

EGIRA

Surorilor, ază numai găsiu în a mea cale,
 Un om milos și ager, grăunte din popor,
 Trăind de ază pe mâine, dar totuși iubitor ;
 Când toți rîdeau de mine gonindu-mă din cale,
 El, fără de mâncare ; el, fără de parale ;
 Mi-a dat cu bucurie paraoa ce muncise,
 De și o zi de hrană în ea și-o închipuise.
 Ali-Baba, de Sórtă, să sufere lăsat;
 Știu ca s'o învingă cu sufletu-î curat,

Prin fapta lui acuma voesc, întréga lume
 D'a 'ntreg să te cunoască, nu numai de pe nume.
 Ascunsă fericire.

(către a II Ursitóre)

Lăstarii să' i ingheță.

Murind gusta-vor bunul, a zece-mii de vieți.

(ridică o vîrgă de oțel și formădă hora)

Zefyri mângâetori dar reci veniți
 Zambile, toporași, să veștejiți !
 Născute d'un minut în plin parfum,
 Spre cer să'l ridicăți, subtire fum.
 Zefyri mângâetori dar reci, veniți !

COR DE TREI (în horă, în jurul cazanului)

Zefyri mângâetori dar reci, veniți

EGIRA

Pământul e tinos, de sânge plin!
 Sărmanul ghiocel de ce să 'nclin ;
 În sânge pentru ce să'l înroșesc ;
 Când frați lui în cer albi strălucesc ?
 Zefyri mângâetori dar reci, veniți
 Plăpândelete mici floră să veștejiți !

COR DE TREI (la horă)

Plăpândelete mici floră să veștejiți !

(Din cazan se ridică o lumină albastră)

EGIRA

Acum s'aprindem vâlva poporelor pe loc !

(La un semn, urcă din cazan o flacără roșie)

Cazanul clocoște sub sabie și foc.
 Făceți-i credincioșii să vadă, ca 'n visare
 Promisul rai cu huri, nețărmurit și tare,

Lucrat în nestemate, cu soră diamantini,
Aşa privi-vor mórtea în luptă, mai senină.

(către a II Ursitóre)

Ascultă ce rosteşte pe coş, pălitul Djin,
Ce lacom se hrăneşte cu sânge de creştin

II URSTIÓRE (Ascultă și privește spre stâncă)

Prin strâmte mahalale, tâlharii staă la pândă ;
Er mumele fac planuri, copilele să'si vîndă,
Si-odată luat bacăsiul... a doua zi în Zori
Fetia s'o refacă, din veştedile florii.
Vizirii complotéză s'aducă noi gheşefuri.
In umbră ulemale croesc la marafetură,
Să urce la putere. Er presa läudată,
De și prostituită, se crede totuşi fată.
Poporul tot munceşte sauă bea, pénă ce cade ;
La rându-ă cárclumarul și-a pus în gând să'l prade.
Cum vedă, merg tóte-a bine, nimic nu e schimbat.
Ba da !... zăresc în nótpe... Un om... dar e ciudat,
Că nu e bét, ci totuşi picioru-ă şovăeşte...
Se uită la un deget, cu degetul grăeşte...
Urât e cum se cade.. Ciudat, ciudat... în el...
O flacără 'l înalţă mai sus d'un om mişel...
Priveşte'l..

EGIRA (uitându-se pe stâncă luminată)

Ali-Baba ; mă caută sărmánul !
Furtuna să'l aducă !...

(Incep trăsnete. Vuet de vint. Partea din fund se brăzdéză de fulgere. Ali-Baba apare amețit).

Aicea ți-e limanul...
Nu vedă pă cerşetórea, alesule ?...

ALI (uimit)

Ah ! Da.

Eşti biata babă...

EGIRA

Pieptul, nu pote a mai răbda
 Iubirea ce'l apasă ? ! Sărmane, 'n astă tină
 Cum pote să trăiescă un suflet de lumină ?
 Materia 'ti-e sgură, și sufletul de aur !
 Tesaурul se știe că trage la tesaur. —
 Azora 'ti-este dragă și demn de dinsa ești !
 Deci, face-voi asemenei Ali, cum o iubești
 Si ea, să te iubescă. Acesta voia-ți este ?

ALI

Ochă stâng 'mă aduci norocul, trăesc ca în poveste !
 Dar cum putea-vei óre, bâtrâno, să cobori
 Spre viermele din tină, lucéfărul din noră !
 Tu ești o biată babă, ce milă ceri în stradă ;
 Cum poți în aste brațe, s'o facă pe ea să'mă cadă ?

EGIRA (Transfigurată)

In cerșetore și nebuni,
 Grăește duhul sănt ;
 Pe capul lor cu fală ori când pórta cununi,
 Rătăcitoră p'acest pământ.

Sunt

Sórtă celor împilați,
 Si-acelor mari, împilatoră,
 Si al meū glas de'l ascultați,
 Vă trec vipercii fiori.

La glasul meū, ce-i duh, tresară !
 Veșmintul cel tinos dispară !

(Pier vesmintele de pe ea și rămâne în alb. În frunte-ă lucește semi-luna cu o stea)

DUHURĂ (De sub pământ)

Venim !... Venim !... Stăpână, din foc,
 Din mări și océn, din ori și ce loc

Venim !

Cu glasul de unde ușore,
De dulce zefir, de sprintene bôre,
Grăește !...

Stăpână iubită, ce vrei ?
Spre micile roșii schintei
Păšește !

I-U GENIU (Apare de sub trapă, cu o stea în frunte).

Eu locuesc plin de iubire,
În brilliantul lucitor ;
Azora 'l ține moștenire
De la un soț bănuitor.
Eu totuși nóptea îi șoptesc :
„Bărbatul ți-e urât de mórtle
„Și fórte bine socotesc
„Să fie cerb și să le pórte“.
Ea zâmbitóre către mine
Imi spune, galeș, tăinuit :
„Iusuf, pe urmă mi se ține ;
„Ce zici d'ar fi al meu iubit ?
Am învățat-o și nu'l lasă,
Dar nici iubirea nu-i primește ;
Și rîd, când îl zăresc în plasă,
Că sub caprițiu-mi se topește.

EGIRA

D'acum să spui Azoriș cu drag să'l împresóre
Pe-Ali-Baba, voinicul, Pe-Ali-Baba, viu sóre !

I GENIU

Ptiu ! sóre ? !... Dar ursită, e chior

EGIRA (cu asprime)

Așa zic, eu ! -

Să pieră acum !

(Geniu pierе sub trapă)

Alt geniu sě vie !...

II GENIU (Apare pe stâncă din fund. Lumină de eter)

De pe drum

Acum sosesc. Azora, mě pörtă 'n ochi de mică.
 Privirea-и port cu grija, și-o fac sě n'aibă frică
 De munți și de prăpăsti, de mare și furtună.
 Acum Kismet aicea, prin voia-tă, că ne-aduni,
 Grăește, ce poruncă, îmi dai sě 'ndeplinesc ?
 Privirile Azorei m'așteptă... mě grăbesc
 Sub gene sě-i acoper aprinșii ochi în pripă,
 Că lacrămă și înnecă, și nu adorm o clipă;
 Ea plângе fericirea, apusă în harem,
 Cu alte surghiunite ce tot ca dinsa gem.

EGIRA

Hial !

(Hial, apare pe o stâncă luminată de o flacără ca fosforul)

Peste-a lui frunte, căldură răspândește !
 Inalță'l pân la ceruri !... Pământul risipește
 Din ochi-и, sě-și privescă himericul lui dor...
 Sě sfarmă realitatea, sub micul tău picior.

(către al II-lea Geniu)

Te 'ntórnă cât de iute... In visu-и sě zărescă
 Pe—alesul meu !

(către Ali-Baba)

Și—acuma ce vrei ?

ALI

Maи fă, de aи putere, Azora, al meu vis ! Sě se ivescă

EGIRA

Voința ta, să fie!... Am zis!... Am zis!... Am zis!...
S'asculte vârcolaci...

(Ridică varga spre fund)

Iatacul ei, să vină;
Cu dulcea favorită s'apără în lumină!

(Tunete. Fundul se despiciă. Se vede iatacul Azorei. În fund gêmulele ogival și deschis și lasă să se vadă portul cu marea. Lumina de lună umple totă scena. Azora stă culcată într-o rână pe sofa. Iusuf Bey, stă lângă ea, — în genunchi pe un taburel, și pare că-i face o mărturisire de dragoste. Ali-Baba, o vede la început numai pe ea).

ALI

Cu cât lumina crește în juru-mi, mě 'ngrozesce,
Că nu pot cu vederea a două ochi să o privesc!
Kismet, de'mi dai norocul, dă'mi ziua! D'al ei foc
Fă ochiu-mi să s'aprindă...

EGIRA

Sub pleópele-ř pe loc
Să arđă două luceferi!...

(Piere taftaoa, dupe ochiu lui Ali-Baba)

Cu sufletu 'n privire,
Te 'mbată de lumină, te 'mbată de iubire!

ALI

De-acum poți să-mi ieși viața, că miș de ani mi-ați dat!
Sub ochi-mi pe Azora... o văd... sunt deșteptat.
Vin roză, tot balsamul din tine voi să'l sorb.

EGIRA

Ali ce mai dorește?

ALI

(Care vede pe Iusuf, că se apléca și vrea să sărute pe Azore, dă un tipet de turbare).

Ah! fă să rămân orb.

ICÓNA III

Grădina haremului. În fund marea în plinul ei. La drepta fațada Seraiulu, cu cerdac. Lună plină

SCENA I

Murat-Pehlivan

(La ridicarea perdelei, s'aude cântând afară)

MURAT-PEHLIVAN

Rachiū!...

MEHMED

Pilaf!...

IBRAIM

Pilaf!... Rachiū!...

Toți

Chiū!...

Totă lumea să ne știe,
Că ne 'nturnăm de la beție,
Chiu!...

(După o pauză Murat-Pehlivan apare pe zid, apoi sare tiptil în grădină).

MURAT-PEHLIVAN

Şeitan sě'l ia mě-e frică și totuși am sărit!...
 Ali-Baba, se vede curat, c'a 'nebunit!...
 Ce vrea sě fac acilea?... Aidă, trebue pe plată,
 Sě-î sufer tóte celea... Dar fi sě mě și bată.

(Se uită împrejur speriat)

Hei? !...

(Asigurat)

Nimeni!

(Mergând către zid)

Pst!... măi!... aide, veniți și n'aveți frică!...
 Haremul zace molcom în somn; nici o pisică
 Nu miorelăe pe-acilea... Veniți...

SCENA II

Aceiașă; Ibraim, Mehmet; apoi apare pe zid Ali-Baba,
 cu o guslă după gît

IBRAIM (Pe zid, se uită în jur, apoi sare)

Na, am sărit!...

(Către Mehmed, care sare după el)

Dar ce-o fi vrînd cârpaciul din drum de ne-a oprit?
 Ce rost avem acilea? De spete 'mî pasă tare...
 Și parcă'l simt, gârbaciul că'mi jocă pe spinare

MEHMET (isbindu-se la brâu)

'Mî-ie țepăni iataganul!

IBRAIM (Asemeni)

Nică ești nu stați mai rău!

DE ACELASĂ AUTOR

Apărute

Versuri 1880—84 • • • • • (N'au mai rămas)

Fabule • • • • • • • • • (N'au mai rămas)

Făt-Frumos, Poesii 1883—88 • • • (N'au mai rămas)

Vor apărea

Fabule

Renegatul, Melopee în 3 acte, versuri

Bafomet, Poesii 1884—1905

MURAT-PEHLIVAN (Impleticindu-se)

Cât e rachiū la mijloc, nu șciū ce-ă frica, zăū

ALI (Sărind la rându-ř)

Ah! éta-mě!... La țintă ajuns-am de pe voie.
Prietenilor, mâna 'mī-o dați. La vr'o nevoie
In voi mě bizui...

IBRAIM

Aide, Ali, vreă să ne spui
Ce's aste marafeturi, pe ziduri să ne suă...
Ce-ai pus în gând să măntui

ALI

Să măntui, bine-aă zis!
Vedeță voi, mă-amăgise, de mult, un dulce vis!
Azi, visul e aevea: iubesc!

MEHMET (riqēnd)

Tu, un betiv?

ALI (Cu trufie)

Eă!...

MURAT-PEHLIVAN (riqēnd)

Tu, un slut?

ALI

Eu!...

IBRAIM

Aide!... Nu'mă face pe el griv;
 Și'mă spune, cum se face, ai dat de vr'o comóră,
 D'arunci pe drum rubiele, aşa c'o poftă chióră?

MURAT-PEHLIVAN (Se uită la Ali, uimit)

Sciță una, bre?! Rachiul își bate joc de noi!
 Era c'un ochiu cărpaciul... și-acuma are doi!

IBRAIM (Mirat)

Ei! ochiul, cu mirare, ți-l văd aprins, fărtate,
 Și lămpile sub fruntea-ți sunt strașnic luminate.
 De-acăstă bucurie ne porți pe drum într'una,
 Dulău să ne latre, de noi să-ști rîdă luna?
 Ne-ai dat rachiul cu chila, pilaf ca să plesnim;
 Și-ai vrut apoi căpace cu tine să venim.
 Ce vrei cu noi, și unde suntem ne spune-odata
 Că mintea nu'mă acasă...

MEHMED

A mea inpăcurată;

MURAT-PEHLIVAN

Eu, văd candriu!

ALI (Uitându-se înjur)

Tăcere!... Să stați ascunși... Venită
 Valiul să n'audă... La dînsul vă găsiți.

MURAT-PEHLIVAN (Cu spaimă)

La Husein, tâlhare?!

IBRAIM (Asemenă)

Valiul, ați spus măeștri ?!

ALI

Ci nu păliți de frică, mueră nu fiți, flăcări !
Un spirit bun m'ajută... Pe-Azora o iubesc !...

(Toți rămân cu gurile căscate)

Și vreră în noaptea astă, cu voi să o răpesc !

MEHMED

Dă mâna 'ncocă !

IBRAIM (Urcând)

Mă értă, să'mă văd de drum.

MURAT-PEHLIVAN

Spre sine

Tu fișul mă poftește să dorm...

ALI

Veniți cu mine !

Imă pare c'aud pasuri...

IBRAIM

De-ă fuga rușinósă

Și bună-ă la primejdii.

(Se ascund prin tufișuri)

SCENA III

Ceř de sus ascunſi; HUSEIN-PAŠA, MUSUR-AGA

HUSEIN-PASA

Azora-ř maniósă !
Voise să se scape de mine... Bănuesc !
Musur, cum mergi cu paza ?

MUSUR-AGA (Cu temenele)

Stăpâne, vě rostesc,
Nainte-mi luând raiul, ce inima'l așteptă;
Că'n jurul ei, țin vecinic privirea mea deșteptă.
Azora-ř diamantul ascuns, schânteetor
Si-ř ești pe trup și suflet, dór tu, stăpânitor.

(Aplecându-se către el, în șoptire)

De Zilah, e gelosă, viclenă că e șcie.
Prin ochii verdi, ce-ascunde sub genă castanie
Zilah, vrea să te-apuce în mreje... să nu veđi...
În urmă să te'nșele și tu în ea, să credi.

(Mař incet)

Iusuf, de și n'o bagă în sémă ; îl iubeșce !

HUSEIN-PAŠA (Incet, cu gelozie)

Iusuf !... Ce spui ?...

MUSUR-AGA (Scoțend un răvaș din brău

Răvașul, îl țiu de eri, citeșce.

HUSEIN-PAŠA (Citesce, sugrumat de mânie)

Musur un sac și marea !

MUSUR-AGA (Cu bucurie concentrată)

Stăpâne, de acum
Musur, îi pregătește răvașu! ei, de drum.

HUSEIN-PAŞA

Bun rob, veghéză bine pe cinstea căsei mele.

MUSUR-AGA

Tu, pleci luminătie?...

HUSEIN-PAŞA

Mě duc după mușdele,
La Riza-Paşa.

MUSUR-AGA

Bine, sunt câine credincios;
Ori-cine'n lipsa-ți vine, il mușc... mergi sănătos.
(Husein, sue spre fund, face un semn, un barcagiū apare cu barca,
Husein suie în barcă și dispare în culisa stângă).

SCENA IV

MUSUR-AGA (Singur)

Ha ! Ha ! Zilah, d'acuma la pești o să pornescă...
Musur-Aga, probéză că șcie să iubescă !
Stăpânul 'și'l înșelă, răvașe iscodind ;
Zilah, nevinovată, sub intriga-î perind ;
Nimica nu'l frémântă în suflet, este téfăr,
Când șcie că luci-vei mai viu, iubit lucéfăr !
Azora, 'ndrăgostirea, la altii jucărie
In mine, eunucul, se schimbă 'n vijelie !
Blestemul cadă-asupra acelor ce-ău răpus
In mine, fericirea ! — Pe cât urăsc, mai sus

Iubirea 'mă este însă. — Sunt viermele tău, zee;
Deși oprit de ómeni, 'mă-e fructul sănt, femei!

(Către ușa de gémuri de la cérdac, isbind cu petricele)

Azora, vin... coboră;

(Dispare în culisa din drépta pl. II. ALI-BABA ese de după tuș
și dispare iar; MUSUR-AGA intră cu AZORA).

SCENA V

MUSUR-G, ZORA. Ce-l'alți ascunși

— MUSUR-AGA

Ah! cât ești de frumosă!
Ca lumea s'aibă suflet, de tine-ar fi gelosă,
Chiar luna, ce sărută cu răde-al tău obraz.

AZORA (Sedea pe bancă gânditore)

Iusuf, întârziază.

MUSUR-AGA (In parte)

Te sparge de necaz,
Vař! inimă sărmană!

(Tare căutând să schimbe vorba)

Azora, te vestesc,
Că Zilah o să móră.

AZORA (Indiferentă)

De ce?

MUSUR-AGA

Că te iubesc!

ALI (De după tufiș)

Auđi obrăsnicie ! Si'l laši sě-ťi spună zină !?
 (Barca lui Iusuf se oprește pe țerm)

SCENA VI

ce iaši, JUSUF-BEY, Barcagiul în fund.

MUSUR-AGA (Uitându-se în fund, trist)

Jusuf pe țerm coboră, iubita mea stăpână.

JUSUF (Care sare pe țerm, pe șoptite)

Azora !...

MUSUR-AGA (Intimpinându-l)

Et-o !

(In parte)

Iaduri !... De zulie plâng, gem !...

Să nu-i věd !

(Iși pune mâna la ochi)

Fug !... Oh ! lume, 'ti-arunc al meū blestem!
 (Ese)

SCENA VII

JUSUF-BEY, ZOR, Ce'il-alťi ascunși.

JUSUF

Azora !... Ei, acuma, te pleci cu drag iubirei ?
 Si cât ești de frumósă ! Dă-mi farmecul zimbirei,
 Ce buzele 'l păstréză, cu dinți drăgălași.
 Deschide umezi plöpe și ochii pătimăși,
 Ca trăsnetele cadă pe ochii mei, sě-i ardă !
 Fă mintea mea, femei, sub patimă să se perdă !

AZORA

Jusuf, staă ! Șciū prea bine, că'mi place să vorbesc,
Așa, prietenește, chiar décă... te iubesc.

JUSUF

In veci m'atragi aprópe de tine, ca mai tare
Să simt amărăciunea din recea'ți nepăsare.

AZORA

Nu sunt nepăsatore, cuminte însă, da.

JUSUF (Scoțend o cutie cu giuvaericale)

Paftale și rubine de voă a'ți-le da,
Sciū, dulce frumusețe, că daruri sunt sărace
La farmecile tale...

(Azora se uită cu bucurie la eleși le ia eu repeđiciune copilărescă, din
mâinile lui)

MURAT-PEHLIVAN (Din tufiș)

Ia uite-te... bre, drace !...
Staă degete în pace, voă nu știă a hoții.

AZORA (Sbătêndu-se de Jusuf, care vrea s'o ia de talie și s'o sărute
Vréu mâinile acasă, mai bine să le ții !
(In parte)

Ciudat ! Ce are óre Jusuf ? Că mi se pare,
Ca nici-o-dată anost și fără pic de sare.

JUSUF

Putea-voiū nóttea asta, s'o schimb în albă zi ?
Voi-vor albe sinuri, cu drag a mă 'ncăldi ?
Si braťe voluptose, cu sete să mă prindă ;
Er gura-mi infocată gurița să-ți cuprindă ?

(O cuprinde de talie)

Oh ! lasă-mě, o clipă, pe sînul těu !... Voeşti ?

(Ali vrea să se repădă asupra-î; dar se retrage repede)

AZORA (Depărându-se, cu cochetărie)

Să'ți spun ce 'mă zic de tine ?... Nu cred, că mă iubești !
De cât ce ești acumă, un altul îmă păreai.

Știai să'mă dai respectul... nu 'și cum, mă socoteai
Mai mult ca pe-o femeie, mai mult ca pe-o cadâna...

JUSUF (Transportat)

Ai fost și ești în ochi-mă, Azora mea, o zină !

AZORA

Aşa deşertăciune m'adórme... O să plec,
Că frigul mă pătrunde, — Alah-Kerim !

MURAT-PEHLIVAN (Din tuș)

Zevzec !

O las'asa să plece...

JUSUF

Cu ce te-am supărat ?

AZORA

Prietene, pe mâine, de ești ér vindecat
De vorbele-ți aprinse, să vîi 'ți-urez cu bine,
La nucul lui Azrael.

JUSUF

Cadâno, pentru tine
Viu, dacă'ți este voia, în iadul plin de foc.

Nădejde !

AZORA (dimbind)

(Ese)

JUSUF (Cu necaz)

Nu se pote ! Jusuf, nu aň noroc !

MUSUR-AGA (Vine din fund)

Stăpâne, barca-așteptă, s'apropie de zori.

JUSUF 'i-aruncă o pungă. MUSUR-AGA o ia, facând temenele până la pământ.

JUSUF

Stăpâna 'ti-e posacă.—

MUSUR-AGA (Cu adorație)

E flóre între floră ! —

JUSUF (Urcă în bareă, în fundul scenei)

Musur, frumóse visuri ! —

(Barca dispără)

MUSUR-AGA (care pere 'ntre culise)

Eu, nu visez, ci plâng ! —

SCENA VIII

li-Baba, Pehlivân-Murat, Ibraim, Mehmed
(Es cu toþi de prin tufiþuri)

ALI-BABA

Fiþi gata ! — Oh ! verigă, tesaur scump, te strâng
Pe inimă ! Mi-ajută s'o farmec, cum 'mi-e dorul !
Aci să cânt, în fată... zăresc... e chiar pridvorul. —

ROMANȚĂ

I

Fermecătore și senină
 Crăiasa nopței se arată ;
 Și pe cât dânsa este plină,
 Mi-e inima mai încocată ;
 Că 'mă-este dor de auroră ;
 Și strigă 'n flăcări sbuciumată,
 Azoră ! —

II

Și dacă—Alah, a săvârșit
 De miș de ani pământ și mare;
 De miș de ani, eu te-am iubit
 Schimbat în ori-ce intrupare.—
 Ază însetat de Auroră,
 Un nufăr sunt, îngălbennit :
 Azoră ! —

III

Sunt ciocârlia doritore
 Să vadă carul ce schinteleie,
 Purtat de spirite ușore,
 Când diminetea se descheie
 De zâmbitorea Auroră...
 Tă-aștept sub gémul tău, femei
 Azoră ! —

IV

E viața 'n mine un pustiu ;
 Ear tu, ești óza depărtată. —
 Miragiul tău, mă ține viu
 Și cu iluzii mă înbată ! —
 Te-arată celui ce imploră,
 Ișvor de patimă limpeziu :
 Azoră ! —

SCENA IX

Azora, apare în pridvor, Ali-Baba, în fa a pridvorului în fund; printre tufișuri, păzesc Ibraim, Murat, Mehmed.

AZORA

Ce cântec se 'nalță în liniștea firei ?
 Ce glas fără sămân de dulce, iubirei
 Prinose aduce și numele 'mî strigă ?
 Tresor de placere, și-un dor ne'nteles
 Cu notele cari, din versuri se țes,
 Ca rugul în flăcări porni să mă frigă.—
 În năoptea senină, brăzdată de stele
 Sunt farmace bune, sunt farmece relé...
 Ești djen, sau un finger din raiul promis ? —
 Te arată vederei ce caută 'n zare !...

(Cu tristeță)

De sigur, cântarea porni despre mare !...
 Stați inimă 'n sinu-mă, la dulcele vis ! —

ALI-BABA

Stați inimă 'n sinu-mă, la dulcele vis
 Ce 'n albe s'arată și năoptea omoră ! —
 Profetul, din raiuri aci te-a trimis
 S'alini suferință ?—Balsam ce 'nfiără
 Cu patimi suave—ah ! lasă din tine
 Crin alb—să se 'nalte în sfere senine,
 Să mor de placere, să 'nviu sub iubiri !

AZORA

Să mor de placere, să 'nviu sub iubiri.
 Mi-e visul de aur ! — Șegalnică zefiri,
 Pe aripă ușore 'mî-aduceți cântarea.
 Să piară din mine urâtu, 'ntristarea !
 Dar ce văd... O umbră, în năopte zăresc !
 Ești tu cântărețul ?.. Vorbește ! Voesc

Să știu dacă graiul, cântarea ți-o întrece.
 Ah ! fă al teu nume, din piept lin să plece.
 Așă da a mea viață pe-o clipă de sârbe
 Să văd a ta față, streine. Ești oare
 De legea mea, spune ! — Creștin să fi, chiară
 Fiș jidov nemernic, gonit d'ori-ce țară ;
 Eș tu totuși spre tine, ca flóre mă 'nclin.

ALI (Făcându-și o creștătură la braț cu cuțitul)

Alah ! este unul și crunt și senin,
 O strigă 'n credință a mea glăsuire ;
 Și dec'al meu sănge ar curge mereu,
 Muri-voi, dar săntă-mi aprinsă iubire
 Va sta neclintită în sufletul meu !

AZORA

Va sta neclintită în sufletul meu,
 Grăirea-ți măestră... Dar numele-ți spune !

ALI

Ali !

AZORA

Fericirea ! — A noaptei minune,
 Așă vrea vecinicia să trăcă agale ;
 Er, eș tu, despletită, în brațele tale
 S'ascult glăsuirea, ce dulce-o resfîr,
 În vorbe vrăjite în foc de iubiră.

ALI

În vorbe vrăjite în foc de iubiră,
 Azora grăește ! — Așă noaptei zefiră
 Ușor mi-le aduce și băt de placere,
 Din vorbele tale ascund o avere !

Ridică spre mine pietrōsele pleópe,
 Ce ochii albaștrii voiesc să-i îngrópe
 Și sori, să vestescă sglobiile zori.
 Tu ești intruparea feciori—Auroră.
 Și marea te cântă, cu glas de talasuri ;
 Și unda verzue din recile iazuri ;
 Și flori, și mii păsări și nöpte și zi !..
 Auđi ciocârlia ? - Din somn se trezi,
 Când ochii spre arbori țintișă. Ea te cântă
 Lumină de viață... și bătă s'avântă !

AZORA

Blestem p'aste ziduri, ce 'n ele mă țin !
 Aș vrea pân' la tine, în zbor ca să vin !
 Întiuil ești află, ce-n inimă-mă dete,
 Din cupa iubirei nectar să mă 'mbete.
 Urât mie stăpânul, haremul mormint !
 Cu gândul, iubite, o dulce cuvint
 Ce-l zic cu plăcere acum către tine,
 Aș vrea aste ziduri să cađă 'n ruine !
 S'ajung sfâșiată, scăldată în sânge....
 Să mor lângă tine și fără-mă plânge !

(Se lumină de ziua)

Dar zorile, pórta, Luminei deschid ;
 Concertul de pasări, pe nöpte desfid ;
 Lucéfărul singur, pe cer mai plutește ;
 Și marea spre sôre răsare, roșește ;
 Te du, al meū suflet !... Mi-e témă d'acum
 Husein, să pótă să-ți ésa în drum ;
 Te du, euncul, să nu bagă séma ;
 De viață ta scumpă, iubite, mi-e témă !

ALI

S'apară stăpânul și slugile sale !
 Gârbaciul isbescă-mă și umeri și sale !

Sub reci iatagane se căd nimicit !
 Voi ride, Azora, cât vădu atintit
 Fixa-vei pe mine.—Ca șerpele, care
 Tăiat bucătele se sbate, tresare
 Cât astrul de viață scântee 'n zenit,
 Si móre atunci numai, când el a perit :
 Asemeni trăi-voi cât, tu, al meu sóre,
 Vei sta în privdoru din față 'n splendore !

AZORA

Nu, plécă iubite!.. M'audă... O voesc !
 Porunca-mi s'asculte, cel care'l iubesc !

IBRAIM (Eșind din tufiș, pe șoptite)

Ali-Baba !...

PEHLIVAN-MURAT (Asemeni)

Vine haremul 'ncóce !

(Se văd lumină către fund in drépta)

MEHMED

Betivul, nu-ă glumă, s'a pus ca să tóce
 Palavre. Mai bine, s'o ștergem frumos.

MURAT-PEHLIVAN (vrând să sue zidul)

Când pórta e inchisă, o ștergem prin dos ;

(Li se opun robi și incepe lupta)

AZORA (cu frică)

Musur și cu robii, încoa se 'ndrepteză.
 Alah ! se-ți ajute ! Fugi dragă!

ALI (zâmbind cu incredere)

Veghéză
Asupră-mi, ursita ! N'am témă de ei !

(Vrea să se ducă spre zid. Robi îi ajin calea de tóte părțile. Lupta urmează cu furiă).

SCENA X

Azora, privind în ascuns din pridvor; Musur-Aga; Ali-Baba; Eunuci, Robi, Róbe, Cadâne; în fund Ibraim, Mehmed, Murat-Pehliván, luptând.

(Se luminéză bine)

MUSUR-AGA

Pe dânsi !... Pe dânsi !... Ah caini !... Ah!.. mișei !...
(zărid pe Ali, cari trântește tot în cale)

Ah! rob, făr' de lege, cu viața plătește,
Orí-cine haremul cel sănt pângărește !
(ridică iataganul să'l lovescă)

Năpârcă mori !...

ALI (care e trântit de doi robii)

Sörtă, te chem !... Talisman,
Arată-ți puterea !

(Rămân cu toși împetriș. Ali, se ridică triumfător, privind către pridvor; pe când tovarășii săr zidul. Apoi sue la rând, dominând pe toși și se uită triumfător către pridvor. Apoi dispare).

MUSUR-AGA (cade cu fața la pământ)

Şeitan

TOTI (cădend cu fețele la pământ).

E şeitan!

CORTINA CADE

ICÓNA IV

(Un peisagiū stâncos. — De la pl. III tot fundul coprinde marea Nucul secular al lui Azrael, la drépta și în fața scenei.—Vremea la nămezī).

SCENA I

ALI (Apare printre stânci și coboră în scenă)
(Sărută inelul)

Tesaur sănt, prin tine, văd er lumina dilei !
Prin tine-aud și-acuma șoptirile copilei !
Azora, mă iubeșce !—Pe mine-ai răspândit,
Un nimb de înăltare, spre visul mult dorit !
Musur-Aga turbéză de sigur, de mânie.
Să scap dintr'a-lui ghiară, să rîd d'a lui trufie,
Să cate sub angiaru-ă, ca mort să mă trântescă.
Să eș sub nasu-ă, vraja, să o fac să isbutescă.
Dar ce-o fi creduț robiu, și el, haremă 'ntreg?

(Se culcă sub nuc)

Sub nucul lui Azrael, puțin să mă mai dreg.
Așă vrea să știu, ciutacii, ce-o șterseră de frică,
Mă 'njură 'n a mea lipsă ? Au prins pe mine pică
De sigur, că pe mâna lui Azrael îl dasem.

(Transportat de bucurie)

Ah ! năpte fericită, ce-o viață te visasem,
Aievea te-avu !... Iată că somnul peste plăope
Ca piatra mi se lasă... Cât este de aproape
De el, sfârșitul vietii !.. Un inger ne dă somnul,
Un inger ne dă mórtea, la toți ne este Domnul.

(Adorme)

SCENA II

ALI-BABA, dörme; AZRAEL, strălucitor în frumusețe, în alb, cu un lucifăr scânteator în frunte, apare din trunchiul nucului după ce s'a ridicat o flacără albastră. Ghirlande de mac și alte somnifere îl înconjoră :

AZRAEL

Atomă cu atomă, pământ te primenește !
 Ești sufletului vecinic, o domă ce troznește
 Sub ani î ce o sapă și cade în ruină.
 Ce om îți zice astăzi, tî-o zice mâine «tină»
 Stăpân sunt peste lume și unii îmă zic „Sórte“
 Când sufletul din trupuri îl smulg, mă numesc

[Mórté !

De și eū, frămint lutul și-l schimb în flutur, flôre :
 De și re 'ntorn *schinteaia* spre *matca născetore*.
 De miî și miî de vîcuri, innalț dărâm, sdrobesc !
 Nâprasnic ca Simunul, barbari îi pravălesc
 Pe lumea moleșită de lux, învățatură,
 Ce suptă de desfriuri chiar viața ei și-o fură !
 Prin biciul meu, *Rêzboiul*, miî néimuri primenesc.
 Pe vechile ruine, lăstari puternici cresc !
 În popî, regî, în puternici ; *Orgoliu* 'i-al meu nume !
 Îi fac să védă mustul măririlor în spume ;
 Ei, beau voios dintr'însul, paharele ciocnesc,
 De sémă făr să bage, prin el că-î otrăvesc.
 Eū sunt cumplită ură și sunt iubire eară ;
 Am sînuri voluptose, și 'n loc de mâini, am ghiară !
 Prin mine și vede *dorul*, sgârcitul, d'a tot strâng
 Chiar dac'ar fi avutul să'l tie cu-al lui sânge.
 În plévă, când sunt *pismă*, când duh răsbunător :
 Dar când mă nalț dintr'insa *păduiei sunt topor* !
 Azrael sunt, mișcarea perpetuă și rece ;
 Prin mine, Infinitul trecut-a și va trece ;
 Va trece fără urmă în timp, necontentit :
 Dar eū, în vîcuri tinér voi sta, da, neclintit :
 Lovind cu piciorul pe ALI-BABA, care se întorce cu fața în sus
 și și acopere fața cu mâna, în somn.

Noroi, putrediciune!... Cobor din nemurire
 La dorul ce se bate și n'are țărmurire
 In golul tău, ce-ă zice și piept și'n care porți
 Un suflet ce aruncă lumina unei tortă.
 Mirat sunt!—Cum în tine, aşea hidos să ardă,
 Iubirea nesfârșită, ce n'are să se piardă;
 Chiar și să mori prin trupul ce-l porți cu greutate;
 Că 'n peptul tău, un suflet, ales din îngeră, bate!
 Ali-Baba, Azora copilă este săntă;
 Din sufletu-ă e parte, prin tine a trăit
 In raiul făr de patimă, astral, pe veci dorit
 De mintea, ce în viața de muncă se frământă.
 Deci sorta, ești, spre tine, vrăjita o trimit;
 Dar va prin ostenelă să așe fructul dorit.
 Alah, a lăsat lupta, sudorea, covârșirea
 Puterilor sub muncă. — Pe-atât adori ivirea
 Plăcutei nopți cu lună, pe cât aș spintecat,
 Cu plugul în adâncu-ă, pământul ne'npăcat.
 Iubirea, sacrificiu voește!—Către tine
 De visu-ă voi trimite, cu zilele-ă senine;
 Juca-vei a ta viață, să scapi aşa tesaur.
 In nori o să se stingă, al zilei astru 'n aur;
 Si năpteala cea mai negră, pluti-va peste fire:
 Din funduri răscoli-voi a djinilor oștire...
 Furtuna vor stârni-o pe 'ntinsul drum de ape,
 Corăbiu și vapore, luptându-se să scape
 Din furii de talazuri, s'or sparge 'n mers, de stânci;
 Ușor să se scufunde în apele adânci.
 In nava ce o portă aci, Azora cătă
 De furia furtunei, să fie apucată.
 Tu poți s-o scapi, tu singur, destul ca să voești.
 De sigur ve-ă scăpa-o, de-ă drept că o iubești!

(Aruncă peste ALI flori de mac, pe care le smulge dela cingătorie).

Pe creeri 'ă arunc macul uităre. Ce-am rostit,
 Să uiți! Făptura-mă numai, s'o vedă necontentit!

(Dispare în trunchiul uuculu, Flacără).

SCENA III

ALI-BABA, se desmeticește.

ALI

Ce vis ! Ce vis năpraznic ! In fața-mi, Azrael,
Ce 'njur vîrsa lumină.... Da... da, era chiar el !
Sî ce 'mi-a rostit óre ?

(Cu necaz).

Nu știu !... Mi-am uitat visul !
Al clipei cea din urmă, să-mi fie el trimisul ?
Limanul îmî suride din valuri... și să mor !
Să mor, când fericirea s' arată ? ! 'Ngrozitor
Cuvînt !... Nu, nu se pôte !... Azora 'i diminéta
Sperare-î pentru mine, deci dênsa 'mi este viața !

(incepe vîntul, trăsnete, se intunecă de tot. Furtuna e în furóre, Marea se umflă furiósă. In depărtare se vede un Iaht, luptind cu valurile).

SCENA IV

ALI-BABA, JUSUF-BEY

JUSUF-BEY

E césul întâlnirei... A dracului furtună,
Nesipu 'mi svârle 'n față.... Sî fulgeră și tună...
Burasca o să 'ncépă... Sî ea, de-o fi plecat ? !...
Pe mare de-o fi Dómne !

(cade în genuchi, rugător)

Alah !... Ingenuchiat,
Te rog !.... De mórte scap-o !...

(Privind către fundul scenei)

Dar věd īn depărtare
O navă ce se luptă cu valurile !... 'Mi pare...
Da, nu mě 'nșel, e iahtul Valiuluš... Si ea,
Azora, 'n el se află !... Si ce sě facă ?.... Colea
Nemernic stau, când mórtea rânjește 'n a ei față,
Nu știu sě 'not și groaza īn locu-mi mě înghiată.

(Se aude īn depărtare semnalul de cerut ajutor. Un trăznet izbește
Iahtul, care începe să se scufunde).

ALI (Privind de pe stâncă)

Bieťi ómeni, ce cu mó尔tea, zadarnic vě luptați ?
De stânci zdrobit e vasul, d'acum vě scufundați,

JUSUF-BEY (zărindu-l)

Un om !...

(Arătându-ř o pungă, pe care i-o dă).

Vedî astă pungă ? 'Ti-o dau cu bucurie
De poți s-o scoți din valuri, pe-Azora, âncă vie.

ALI (deșteptat)

Azora !.. ea, cu mó尔tea se luptă ?

(Aruncă punga).

Inapoř !..

Iubirea nu ne-o vindem ca voi pe bani, ciocoř !
De tři la ea, te-avântă īn valuri ! Nu pe plată,
Ali-Baba, scapa-va cadâna-ř adorată !..

(Se aruncă īn valuri luptându-se cu putere īn potriva lor).

CORTINA CADE

ICÓNA V

(Pădure virgină. În fund pl. din urmă, stâncă. Către séră. Azora leșinată pe pajîște. Ali-Baba în genunchi, lângă ea)

SCENA I

Ali-Baba, Azora

ALI

Cât e de frumósă!... Alah, prin leşin
Mi-ai dat stăpânirea pe fragetul crin.
Azrael o ține sub vrăjii, biruită!
Dar viața se luptă,—pe fața-ă pălită
Așterne molatec rozateci colori,
Vestind răsărirea albaștrilor sorii.
Ca valuri umflate de zefirii serei,
Plini și niște, sărdică sub visul placerei
Ce trupu-ă colindă, spre creeri urcând.
Un zâmbet pe buze, și văd fluturând...
Și gróza urmăză zâmbirei fugare.
Ce-ași da să-ți văd visul, din nou că răsare.
Azora... Azora... n'ai temă că mori:
Tu ești fără mórte născută 'ntre florii!

(Se plécă să o sărute și se retrage cu respect)

Oh! vierme în lătură!... A ta sărutare
Aprinsă de patimi tinose, vulgare

Să n'atingă crinul, de nu vrei pe loc
Să-l veidi, că 'negrește sub buzele 'n foc !

(Cu patimă)

Nu caută focul !—El, tot mistuește !...
Să focul, în mine, d'acum stăpânește !...
Oh ! crin, te înclină anemic, uscat.
Sub flacără strânsă în ast sărutat !

(O sărută)

AZORA (Sub impresia furtunelor desmeteicinduse cu încetul)

Lăsați, lăsați pânza din 'naltul, catarg !...
Furtuna s'ardică, se 'naltă, mugește....
Spumînde talase, de navă se sparg...
Cârmaci, cu braț forte pe cârmă, păzește.
Lăsați, lăsați pânza din 'naltul catarg !
Alah, să ne aibă în pază !.. Mi-e frică !...
Musur-Aga, tremur, sub val să nu per !
Mi-e nava o căjă de nuc-o ridică
Năpraznice valuri, s'o spargă de cer !...
Alah ! să ne aibă în pază !.. Mi-e frică !...
Vai ! apa vrășmașă, din fund năpădește !..
Să nava se lasă în valuri... troznește.
E mórtea... E mórtea... perim !... Ajutor !...

ALI (o ține)

N'ai témă, stăpână ! dor frica te 'nghiată ;
Cu mórtea în luptă, pe ea 'nvingător ;
Ali, din talasuri te scóse la viață.

AZORA

Dar robii, cârmaciul cu brațele forță ?

ALI (nepăsător)

Sunt óspeți vecinici, ai vecinicei morți !

AZORA

Ei morți ?... Și scăpată, prin tine trăiesc ?!...
Cu viața mea, d'astă-ză, om bun te plătesc !

ALI

Azora, la rându-ți, de strâng m'aș scăpat.
Cârpaciul sunt...

AZORA (Uitându-se surprinsă la el)

Slutul ?...

ALI

Chiar el !... Deci 'ti-am dat
Ce eri îmi dideseși !

(în parte)

In pept, te sdrobește

Oh ! inimă !...

AZORA (cu bunătate)

Azora d'acuma voește
Să strâng-a ta mâna, curagiului plată.
Imi spune om vrednic, ce vrei ca răsplată ?
Că viața scăpându-mi, datornică 'ti sunt
Cu bunuri și ranguri...

ALI (Cu zâmbet de descurajare)

Ori cât mă frământ
Cu traiul nemernic; n'am dor de avere ;
Și e nebunie alt lucru a'zi cere
Un rob, ce sub pasu-ți, nu poți să'l zărești !
Dorința mea, vecinic, nu voi să o ghicești !
Mă lasă, stăpână, să plec... sunt nebun !

AZORA (Zâmbind stăruitore)

Vroiesc !... Spune-mi dorul !...

ALI (Cu hotărâre)

Vrei doru-mi să'l spun

Ei, află stăpână, că'n viața-mi prin șopte
Un vis mě muncește în zori și în nopte
Deștept și 'n somn éra; ori-unde, și-ori-când,
M'atinge cu aripă, în jur fluturând.
Și visul 'mi-e dulce... ca ochii tăi, zee;
Și-amar ca surisul ce buza'ți deschese,
Privind către robul nebun, ce-a dorit...
Să fie Azora, de tine... iubit !...

AZORA (încruntându-se)

Gândirea ta 'mi pare... e forte semetă !

ALI (Cu resemnare)

Intr'insa, stăpână, am pus a mea viață !
Trăiește de astă-dăi fericie ! Sub dor
Nu pot să-mi duc viața, deci cată să mor !

AZORA

Să moră ? !... Nebunie !... Nu vréu !... Te supune !
Azora 'ti-o cere...

ALI

Grăește, minune !
De vrei suferința s'o 'ndur, să trăesc,
Te-ascult... Vedi Azora, ce mult te iubesc !

AZORA (Schimbând vorba cu intenție)

Ce locuri frumose !... Frumósă pădure !...
Alah ! către tine în fragezi murmură

Și flori și insecte și pasări, cu drag
 Ti-aduc multumire l'al raiului prag.
 Gonit-ăi furtuna pornită de tine!
 Le-ăi dat eară'șă pacea și ceruri senine!
 Cu ele 'npreună și ești te slăvesc,
 Imi uit de haremul urât... și iubesc!...

ALI

Iubești?... Si pe cine cădu fericirea,
 În stâncă de ghéță s'aprindă iubirea?

AZORA (cu nevinovăție)

Iubesc, tot ce 'n juru'mi alcătue viață;
 Pădurea și marea albastră, verdetea,
 Si fluturi ce'n préjmă suind rotitoră,
 Se lasă să cadă pe fragete floră
 Si păsări,... și chiară... șopârla ce trece
 Prin erbură fricósă, cu vădul ei rece.

ALI

Fericie, copilo, că 'n tine nu porți,
 De cât o iubire... iubirea de morți!
 Pe 'ntréga lor fire plăpândă și mórtă
 Imagina-ți vie, frumosul il pórtă:
 Dar ești, port în suflet, iubirea-ți haină:
 Sunt besna ce cată să intre 'n lumină!.

AZORA (gânditóre)

Ciudat! Când frumosul în jurul meu crește;
 În suflet se pare ce-va că'mi lipsește.

(Un marș se audе in depărtare. O trupă de spahiј călări pe catări
 și condusă de Jusuf, se vede printre stânci in fund).

Ce musică dulce!... în pieptu-mă străbate...

(Cu bucurie copilărescă)

Spahi!... Spahi!... Și 'ncóce s'abate
Iusuf ce e în capul vitejilor, el...

ALI

Jusuf e nemernic, Jusuf e mișel!...
Când marea cătase, *frumosul s'absorbă*,
Uitându-și iubirea în frica lui órbă,
Cu banii voia viața să 'tă scape...

AZORA (surprinsă)

Cum? El?

ALI

Era lângă mine fricos, prost, mișel!
În față, cu scârbă svârliu ce mi-a dat...
Și róba 'n vultore, nu el s'aruncat!

AZORA (cu lacrami de necaz)

Acum de iubirea-ți mi-e gróză, rușine!...

ALI (ironic)

Iusuf este nobil, nu plévă ca mine!

AZORA

Ai sufletul nobil, Ali! Ah! voesc
Să 'l am înainte, să pot să-i rostesc
A lui mișelie!... Voesc să'l ajung!

(pornește către fund)

ALI

Dar ești ostenită și drumul e lung.
 Ș'apoï cum sănțește lumina în mare,
 Prîmejdia crește cu nótpea ce-apare ;
 Căci leii și tigrîi pe—aci ocoleșc,
 Si 'n beznele nopței sâlbatec râgesc.
 De vrei aste brațe cu drag să te țină,
 Ali te va duce....

AZORA (cu repulsie ascunsă)

Dar palida-ti mină...
 Dar hainele tale murdare și ude..
 Mă eartă—aste vorbe de-ti par că sunt crude ;
 Dar totul din tine mă dă înapoi.

(In parte)

In brațele sale să merg ?... Nu, nu voi !
 Vestmintele mele aşa de bogate !...
 De sdrențele sale să fie pătate ?
 Mai bine sdrobită, cădută de cale,
 De cât să fiu dusă de brațele sale !

ALI (După o pausă cu amărăciune)

Ah ! da, ař dreptate ! Ce pote să fie
 D'un suflet, sérmanul, în astă chilie ?
 De-ar fi el de aur, lumină și foc ;
 Tot tină rămâne, bătae de joc !

(Iși amintește de talisman. Strâng veriga la pept)

Inel, dacă 'n tine puteră mai domină,
 În aur o schimbă, bucata de tină !

(Îl pierde costumul și apare în altul bogat)

AZORA (uimită)

Minune !.. Visare !... Grăește !... Ești zeu ?
 In tine, în tine văd azi, visul meu !
 De ce te-ascunsesesi în zdrențe, ca 'n urmă
 Splendoreea de rege să nu lase urmă
 D'a ta sărăcie ?.. Cum ochii tăi frig !...
 Mă ard de văpae ! Si tremur de frig..
 Azora, 'tie róbă și róba haină
 E prinsă ca nótpea în zori, de lumină !
 Ce țară te are iubite stăpân ?
 Ah lasă-mă — aprópe lipită de sîn,
 S'ascult povestirea răzbóielor tale,
 Cu cântec de slavă și bocet de jale ;
 Că 'n drumul tău mórte și slavă aî dus,
 Kalif vecinic tînăr și făr de apus !

ALI

Iubirea înnalță, iubirea orbește !
 Când omul cu suflet, odată voește,
 Punându-și cu viață și săngele 'n joc ;
 Pe loc izbutește s'aprindă un foc,
 In locul scânteei din inima care
 Părea că e prinsă de-o grabă nepăsare.
 Iubirea din mine minunea-a făcut !
 Poet, deci un rege, Alah ! m'a născut.
 Averile mele coprinsuri nu știu,
 In mâinile-mă sparte averile țiu.
 Pământu'mă dă sînuri cu aur în ele,
 Brilianturi, rubine, topaze și flori ;
 Imă dă cerul iarăși cîmpaia-ă cu stele ;
 Imă dă marea jocul de vari colori.
 Deci, tu, vedî iubit'o, că cel d'o secundă
 Cărpaciul, sdrențosul hidos a perit !
 Acel ce 'ndrăsnise, furîș să pătrundă
 Azi nótpe 'n haremul temut, s'a ivit.

AZORA

Tu ești cântărețul iubit, ce o nótpe
 Intrégă imi dase viața prin șópte ?
 Cu dorul în suflet ? Cu focu 'n privire ?
 Ce 'n sîni imi aprinse intia iubire ?

ALI

Da! eü. Ins' Azora, cum nótpea cobóră,
 Si cum oboséla de tot te dobóră ;
 Dă-mi mâna, palatul d'acuma deshis,
 Aștéptă s'apară doritul lui vis !

(Bate din palme privind inelul)

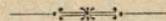
Palatul răsară cu floră și cu ape ;
 Prin zid de cristaluri, lumini miș să scape ;
 Si porți de rubinuri ce ard ca în foc,
 Voesc ca deschise să'mi fie pe loc !

(Apare în perspectivă palatul, în drépta, și porțile se deschid)

UN GENIU ÎN PRAGUL PORTEI

Aleși sunt de ceruri, poeti, în veci ;
 Kalife 'n palatul Profetului treci !

PERDEAUA CADE

ICÓNA VI

Interiorul palatului de cristal, lucrat în stil Maur. Pe frontispi ciurile celor zece coloane de profir, cără ţin clădirea sunt inscrise în aur versete din coran. În zidul din stânga sunt comorile care se vor arăta la un semn al Azorei. Către dreptă și făcând față publicului, pe doi sfinxii enormi de aur, se ridică tronul din aur și purpură, cu semi-luna și o stea în frontal. În mijlocul tavanului e atârnat ca lampă, un disc mare de rubin, care singur lumină scena. Palatul e încărcat cu plante exotice. Pe coloanele din față sunt panoplii încărcate cu arme turcești. Parchete de floră sunt ascunse sub scenă și vor apărea la semnalul Azorei. Fundul e coprins de mare în totă întinderea. E nopte cu lună.

SCENA 1

Hial, îmbrăcămîntea de la picioare până la brâu de flăcări ;
de la brâu în sus ca cerul ; I-iul Spirit, II-lea Spirit

I-IUL SPIRIT

Ei, cum și de unde ne vii, mosafire...

II-LEA SPIRIT

Imi pari de-o ciudată substanță și fire...
Pari spirit din cerul albastrul și sănt,
Și portă și văpaia acestui pământ.

HIAL

Voă, spirite slabe de minți, nu cunoșșeți
 In mine stăpânul?—Și trebuie să pașseti
 Cuvintele mele, respect ca să'mi dați?
 Copile de aer tăceți și-ascultați?
 Pământul mă ține în primă 'ntrupare;
 Spre cer de 'nalț fruntea; din scărța lui tare,
 Tot el mă hrănește cu suc otrăvit,
 Și sucul în fructe gustose 'l transmit.
 Mi-e omul un reazăm, că el mă sădește,
 Mă sapă la vreme, cu drag mă'ngrijește;
 De prima 'ntrupare, mă scapă prin foc,
 Mă ferbe 'n cazane... și'n apă pe loc
 Schimbat înșel ochii și minți și voință:
 Rachiū, înbăt vecinic pe slabă fință.
 Vrăjmaș și prieten omor cu încetul
 Saă fac să rostescă prin mine, poetul.
 A doua 'ntrupare, ether sunt de cer,
 Cobor printre ómeni al lui sănt myster;
 Ridic dintre dênsii spre el, tânguirea;
 Aduc în durere ori când fericirea.
 Și omul când móre de-al meu sărutat,
 Il fac să se crédq din îngeră creat.
 Cu cât lutul cade pe uliți în tină
 Pe-atât al lui suflet se'nalță 'n lumină!
 In hașiș, morfină, puterea mea țiu;
 Și-ori-când muncitorul mă află 'n rachiū.
 Oři-cine, prin mine, se pote 'ntr'o clipă,
 Pe trei bișlici numai, sub alba-mi aripă
 Să urce prin sfere în zori saă amurg,
 Spre vecinicul Mare și sănt Demi-Urg.
 La drépta «Creărei» staă vecnic de pază,
 Și fac prin căldura-mi, pe om, de crează.
 Cădut-aŭ zei, vremuri răsar și se șterg;
 Eă, numai eă unul, cu cele nuoi merg.
 Pe cât va fi viață, pământ, cer și val,
 Voiă fi al ori cărui poet, alb Hial!

(Intuiul Spirit se inclină umil)

I-IUL SPIRIT

Supus către tine, mě plec cu ^uiubire.

II-LEA SPIRIT

Ce vrea sě' nplinéscă, slăvita mărire ?

HIAL (Poruncitor)

Sě vie toți Genii !... Si Sylfi ușori,
Sě lase o clipă, plăpândele florî !

(Apar Geni și Sylfi)

Prin danțuri lascive sě' ncânte privirea ;
In trupuri cu mórte, s'aprindă iubirea !
Ali-Baba, este al meū protegiat ;
Si vréu în clipirea când este mai beat,
Să vađă prin visu-ă, himere copile,
Punênd d'aur raze, pe negrele-ă zile.
Când nava iubirei s'apropie... vine...
Porniți jocul vostru din florî și lumine.

(Balet.—Nava e compusă dintr'o scoică marină uriașă, de care sunt suspenați fluturi de varii colori. Cordelile și catartele năvei sunt făcute din lămăite și crină. Pânzele de purpură. Cârma e împodobită cu florî de lotus. Pupa, e un amoraș cu arcul întins. Pilotul e un amoraș brun. Doți amorași blonzi, unul lângă Azora, altul lângă Ali-Baba, în cîte-o fâclie aprinsă. Vâslași sunt ear amorași. Vâslele sunt înpletite cu zămbile roze. Ali e în haine bogate. Azora peste hainele-i bogate, este înfășurată într'un iașmac alb de gaz).

COR DE GENII ȘI SPIRITE

In locașul fericirei
Coborâți, frumoși nuntași ;
Geniile vă salută,
Geniile vă sunt nași !

SCENA II

Ceř de mař sus, Ali-Baba, Azora, Pehlivan-Murat, Mehmet,
Ibraim, intră prin stânga cu darură, După ei Paši, Der-
viši, Popor, Garda de onore, Robi, Róbe, Eunuci, Cadâne

HIAL (Cu temenele)

Slăvite, Ali-Baba, pe tronul těu te suie
Cu Huria ce'n lume, rivală n'are. — Nu e
Pe tot pământul vostru, aşa puternic crai.

AZORA (Uimită)

Iubite!... Ali-Baba, palatul těu e rai!

ALI (Zâmbitor)

Iubit'o, 'ntreg palatul, supuși mei cu mine
Nainte'ți se prosternă, divino 'ntre devine!

(Pune un genuch් jos, ea il ridică suridēnd. O înbrătișeză. Apoi
face să cadă iasmacul de pe ea)
(Fanfară)

AZORA

Prin ce vrăjire,—anume ţii lumea 'ntréga, spune?
Lumina de răsare, în statul těu n'apune.
Şi spiritele cată în ochii těi cu drag.

MEHMET (Inainteză, în genuch්, în fața Tronului)

Crăiasă, Mehmet Robul, l'al tronuluї těu prag
Depune tot ce-ascunde afund, şiréta mare.
Mărgénul plin de sânge, sclipind mărgăritare,
Liane, peştii de vari colori, nesip de aur;
Şi cel rostit de mytură şi totuşi viu balaur.

(Pescarii și robii aduc un balaur uriaș, cu solzi aurii)

PEHLIVAN-MURAT (Cu temenele, îngenuchie)

Din partea mea, Mărito și prea Mărite, étă,
De și n'aduc nimic din mare sau din cer ;
Depun la tronul vostru, o lene neaflată,
Sî'n schimb, cu mâna 'ntinsă, pomană eū vă cer.

ALI (Rizind)

Ești tot acelaș, bravo !—Și leneș și obraznic !
Iar lumea să'ți slujescă, s'a dat la al tău praznic !
De azi cu mare pompă, pe Murat Pehlivian,
Voiesc să'l fac duhovnic și marele Iman !

IBRAIM (Cu temenele îngenuchie)

Slăvite, de tău minte de slujbele aduse...
Mai sătii ?.... cu 'ncălțăminte... sătii... vremurile's duse..
Dar totu-și, îndrăsnéla mi'o iaă peste măsură.
Iți cer pentru armată să'mi dai o furnitură.

ALI

Trecutul, Ibraime, în minte'mi stă deștept ;
Și sunt legat de tine, aşa e... da, e drept.
Te iau deci furnisorul armatei... inamice ;
Strecoră-te acolo... și fiți plătit d'aice.

Ibrahim (Cu temenele)

Slăvite !

MURAT-PEHLIVAN (asemeni)

Inălțate !

(Se uită furiș în tôte părțile)

MEHMED (cu temenele)

Kalif, neasemănat !

(Intre ei, în fața scenei uitându-se furiș către tron)

MURAT-PEHLIVAN

Curat doă ochi ca mine !

MEHMED

Doă ochi, bre !... de mirat !...

IBRAIM

Măi ! nu mă domirește, ori ce ar căta să fie ;
Cârpaciul cum s'ajungă, mă rog, la mpărătie !?

ALI (sie-șă)

Cu ochi reci de şopârlă, ciutaci mă privesc !
Ce jos sunt ei de mine !... Ce sus de ei trăesc !

MURAT-PEHLIVAN (cu pismă)

Cum face pe grozavul !...

MEHMED

Să-i sim supușă, rușine

IBRAIM

Kalif !... Slăvit și mare, ptiu drace !... S'apoï cine !

ALI

Svârliți în colo pisma și gândul de bîrfire !

MEHMET, IBRAIM (cu frică comică)

Mărite !

MURAT-PEHLIVAN (cu fățârnicie)

Peste tine belșug și fericire ! (Es)

SCENA III

Aceeași fără Murat-Pehlivan, Mehmet, Ibraim.

ALI

Azora mea, iubito, îmă spune ce 'tie dorul ?

AZORA

Așă vrea să'l rup din suflet, Ali iubite, norul
Vrășmaș ce mă 'npresoră... și norul mi-e 'ndoială !

ALI

Îmă spune-a ta dorință și fără de sfială.

AZORA

Când toti ți-se supune, când peste toti domnești,
Un spirit te susține, nu cred că să cărtești !
Deci vréu să știu stăpâne, ce taină tă anume,
Așa ca să te 'nalte puternic peste lume ?

ALI

In vrajă, fericirea mi-am pus'o viața mea;
Și astăzi dobândită,—te țin la pept prin ea !

AZORA

Femea-ă curiosă, și eșă femei sunt !
Kalife, te supune ! Adăst al tău cuvînt.
Tu, dai poruncă la glote prin arme: sunt mai tare,

(II sărută)

Iți dau poruncă Kalife prin dulce sărutare !

ALI (In culmea fericirei, arată inelul.)

In ăst inel port lumea și ceru 'ntreg îl port;
 Si fără el în lume, aș fi în clipă mort !
 De azi cunosc prin tine, cât viața prețuește ...
 Te-ași perde delași perde... și tot ți-l dau.... primește..

AZORA (cu bucurie copilărească primindu-l).

Si viața, fericirea 'mi-o dai ?

ALI (Fixând-o cu iubire în ochi).

Tu poți s'abați ruina l'al vieței mele prag !..
 Orice dorești, voește, și 'ti vine 'ntr'o clipire. Cu mare drag !

AZORA (in culmea dorinței)

Vréu aur ! pietre scumpe ! Comori în risipire
 Sub ochii mei se jóce.. să arădă ca în jar !

(Zidul din stânga se desface și se vede o culă. Femei înfă-
 țisără diferite metaluri și pietre scumpe. Balet).

Ali, Ali, privește, apar... dispar... apar
 Comori ne mai vădute.. comori ce mintea fură..
 Si cât e de placută metalica murmură !

(Schimbându-și gândul, copilărește)

Dar tot vréu să dispară... In freamăt de flori
 Plăpânde, 'mbălsămite înalte-se acum floră !..
 Si sylfi să le sărute și ele să'i iubescă.
 Si bete de placere, roșind se înflorescă !

(Apar desub scenă parchete de flori. Balet intre flori și silfi)

Suavă 'nbălsămire, de rumeni trandafiri !
 Sburdalnică-adiere de aripi și zefiri !

Lumină să se aprindă! Ca ziua strălucescă!
 Privirea mea, de ele, voesc să se uimescă!
 Un cer întreg s'aprinde, din pietre scumpe, soră!
 Mě'nalț împărătesă pe-a lumilor comoră!
 Și florile 'nainte-mă, petalele 'și deșiră;
 Și fluturi spulberatici, în juru-mă se prefiră!
 Océnul imi dă vesel, întregul lui tesaur!
 Pământul, mă salută cu minele-i de aur!
 Și totuși peste-acesfe comoră strălucitore,
 Ca luna peste ape, eu trec nepăsătore!
 Ne-având nimic din lume acum să mai doresc!
 Te vréu pe tine numai... și vréu să sărăcesc

(Aruncă inelul și se aruncă în brațele lui Ali, care rămâne uitit.
 Trăznete. Scena se intunecă, Suflarea vîntului surpă palatul, Lumea
 fugă ingrozită. Azora și Ali îmbrățișă și rămân ingroziti. În loc de cor-
 tină, începe să se ridice un nor, care și continuă înălțarea, până ce
 dispără totă lumea din scenă.)

ICÓNA VII

Când norul dispare se văd ruinile unui palat la stânga. La dréptă o cărciumă cu prispă. În fund marea. Ali-Baba, ceva mai departe de cărciumă, ca și în actul I-iu în zdrențe și chior, e căzut cu fața la pământ și dörme. Hial, înălțându-se pe un nor.

SCENA ULTIMĂ

Hial, suind ; Ali-Baba

HIAL

Pe-atât să simți povara în trupul tău de tină,
Pe cât și-a orbit ochiul a visuluī lumină !
De-acum Realitate înhață'l pe proscrisul !
Cu ziua ce s'arata... pe loc să-i piară visul

Hial dispare. Se lumină de zori. Ali-Baba se ridică cu greutate, se impletește să cadă. Se trezește treptat, își scutură capul cu greutate, se uită în juru-și frecându-și ochiul cel chior ca și cum ar căuta apoii să vadă cu el. Păsește, impleticindu-se puțin.

ALI

Făptură ticălosă, re'ncepeți éară traiul ;
Perderea ta, de neguri mi-a 'nchis pe văcuri raiul !
La ce ne folosește, așî vrea să știu trezia ;
Când slava și iubirea ne-o dă numai betia.

CORTINA CADE

Erata la Dafin Făt-Frumos

La Icôna III pag. 52 rând. 21 să se citească !

Spune-mă vrei să schimb pământul.. să sparg cerul.. să sfârșesc

La Icôna IX pag. 97 rând. 7.

FLÓREA PURPURĂ

Palmă!... Minte să te 'n veți.

La Icôna X. pag. 102 rând. 22.

Cădea-vor sfărămate a vrajei tale toarte !

La Icôna X. pag. 106 rând. 3.

La fondul ce-i vecinic, nouă forme creez.

Erata la Visul lui Ali

La Icôna V. pag. 172 rând. 10 să să citească :

ALI

Si robu 'n vultore, nu el s'aruncat.

La pag. 175 rând. 13.

UN GENIU

Aleși sunt de ceruri, poetii, în veci,

